

ТЕОСОФСКА БИБЛИОТЕКА

Редакторъ

Сосфронийъ Шиковъ.

Година I

1905—6.

№ 2.

C. W. Leadbeater.

ЯСНОВИДСТВОТО

(Преводъ съ английски).

ТУТРАКАНЪ

Печатница Мавродиновъ

1905

Прѣдговоръ.

Въ прѣдговора къмъ Е. О. на Т. казахме, че собствено наша първа книга ще бѣде *Ясновидството*. Защо това? Разбира се, защото, когато човѣкъ започва да разказва една история, първото нѣщо е да осигури своитѣ слушатели въ надежния източникъ на разказа си. Послѣдующитѣ номера на нашата библиотека ще съдържатъ много нови и смѣли твърдения, които ще бѣдатъ съвсѣмъ чужди и дори крайно невѣроятни за болшинството отъ читателитѣ. Разбира се, че ние, билгарскитѣ издатели на Теософската литература, трѣбва първо да дадемъ *тази* книга, която се занимава съ методата на изслѣдваніята на Теософията и надежността на тази метода, тъй че слѣдъ като читателитѣ научатъ, отъ гдѣ Теософията черпи своитѣ свѣденія, тогава, ако намѣрятъ източника за сериозенъ, ще прочетатъ и останалитѣ съчинения.

Едно само нѣщо има, което да прѣчи. Настоящата книга на Мистеръ Ледбитеръ не бѣ написана първа въ реда на английскитѣ теософски книги, за да бѣде и изложена като *изгреа*. Тя излѣзе въ 1899 г., слѣдъ като много съчинения, особено *Седмтиѣ Ръководства* и *Древната Мѣдростъ*, бѣха вече обясниши на читателитѣ си основнитѣ учения на Теософията.

Ето защо авторътъ зачеква много въпроси и ги минава безъ да ги обясни, защото прѣдполага, че сж извѣстни на читателитѣ му. Ето една проблема, която ние не знаехме, какъ да разрѣшимъ, когато обмисляхме плана на изданието. Отъ една страна трѣбва да дадемъ първа книгата, която говори за „какъ да се знае“, а отъ друга — тя не е писана за съвсѣмъ новаци. Обаче, ние се установихме на настоящия планъ и издаваме на първо мѣсто *Ясновидството*, въпрѣки множеството непонятни за начинающия технически особности въ нея. Но най-напрѣдъ тѣ не сж толкова много, щото окончателно да затъмнятъ прѣдмета; при това ние ще се постараемъ съ подсерочни бѣлѣжки да пояснимъ много работи. Тѣзи технически мжчнотии най-много се срѣщатъ въ първата глава, която читателятъ врѣменно може да остави на страна и прочете първо останалитѣ глави и чакъ тогава, като се опознай бѣгло съ цѣлата материя, може да мине изново прѣзъ цѣлата книга съ много по-голямъ успѣхъ и полза. Разбира се, много по-ясна и много по-достойна за дълбоко изучаване ще стане за него тази чудесна книга, слѣдъ като е прочелъ поне *Ръководстваша*, които подробно ще го запознаятъ както съ сложната природа на човѣка, тѣй и съ сложната срѣда, въ която той живѣе.

* * *

Още отъ самото начало на първата глава авторътъ казва, че той не пише „за тѣзи, които не вѣрватъ, че съществува такава нѣщо ка-

то ясновидство“. Не пише, защото литературата въ странитѣ, гдѣто се чете неговата книга, е вече събрала нужднитѣ факти и дала доказателствата, че наистина ясновидството е единъ фактъ въ живота. Авторитетното *Общество за Психически Издирвания*, за което говоря въ една отъ бѣлѣжкитѣ си по-нататкъ, въ своитѣ си протоколи и журналъ, е събрало, изучило и класифицирало такава надежни по численостъ и сила факти, щото да накара сегашния прѣдседателъ на това общество Шарлъ Рише да твърди прѣдъ рапортера на *Le Temps*¹⁾: „Ние притежаваме и други сръдства за знание, освѣнъ разума и чувствата (това се отнася до субективнитѣ явления на метасихиката: *ясновидство*, телепатия, двойно-виждане)“. До колко фактитѣ на виждане не по нормаленъ пѣтъ, — виждане надалечъ, въ невидимия миръ, въ бждащето, въ миналото, които съставляватъ прѣдмета на настоящата книга и които изобщо носятъ името *ясновидство*, — до колко тѣзи факти сж вече установени, и истината имъ е приета между интеллигентнитѣ хора на Запада, може да се види по думитѣ на английския академикъ Схръ Оливеръ Ладжъ, които той е казалъ прѣдъ професорското тѣло на Бирмингамския университетъ въ зимния си адресъ къмъ тѣхъ: „Ясновидството не е още достатъчно разбрано, но единъ день то ще бжде введено въ програмата на училищата и гимназитѣ;“

¹⁾ „Nous possédons d'autres moyens de connaissance que la raison et les sens (ceci pour les phénomènes subjectifs de la métapsychique: clairvoyance, télépathie, double-vue)“.

тогазъ „прѣслѣдването (разбира се и прѣсмив-
кигѣ сж прѣслѣдване тоже) за гледане чрѣзъ
кристалъ¹⁾ ще бжде смятано като единъ глу-
павъ анахронизмъ²⁾“.

* * *

Подиръ многото факти на ясновидство,
дадени на българската читающа публика отъ
бившата „Нова Свѣтлина“ и възобновителката
ѝ отъ двѣ години насамъ „Видѣлина“, а ежщо
подиръ тѣзи дадени въ „Таинственото“ на Фла-
мариона, азъ мислѣхъ, че е излишно да се
даватъ още повече само факти; ние намираме
за наврѣменна настоящата книга, защото и тя
като прибавя при многото факти въ нашата бъл-
гарска литература още нѣколко, вече прѣминава
къмъ многожеланото разтълкуване на фактитѣ.
Който не е повѣрвалъ вече събранитѣ факти,
той нѣма да повѣрва и още отъ толкова други,
защото не количеството убѣждава, но логич-
ността и разумността. Настоящото обяснение
на фактитѣ именно ще ги направи понятни за
читателя.

На края нека кажа и за мене си, че като
непритежающъ самъ тази велика способностъ
на ясновидство, като съмъ слѣпъ за фактитѣ
и истинитѣ, излагани въ настоящето съчинение,
сигурно може на много мѣста да не съмъ
схваналъ добрѣ идеитѣ на автора - ясновид-
ецъ и може криво да съмъ ги прѣдалъ, но
вѣрвамъ, че грѣшките нѣма да бждатъ тол-

1) Вижъ по-нататкъ глава V.

2) Вижъ The Occult Review, Мартъ, 1905 г., стр. 106.

кова крупни и толкова много, щото да затъмнятъ съвсѣмъ смисълъта; въобще, азъ мисля, отъ прѣвода ми ясно ще се види главния прѣдметъ на книгата, а неясни или тъмни могатъ да останатъ само нѣкои незначителни мѣста. Съ врѣме, обаче, ще знаемъ повече и ще се поправяме.

Прѣводачътъ.

ГЛАВА I.

КАКВО НЪЩО Е ЯСНОВИДСТВОТО.

Думата *Ясновидство* (*clairvoyance*) значи буквално „ясно-виждане“ и е една дума, която, за нещастие, е била твърдѣ много позорена отъ злоупотрѣбленията съ нея: съ нея се титулуватъ всевъзможни хитряци съ цѣль да експлоатиратъ простовѣрующитѣ. Даже въ неговото ограничено значение ясновидството обхваща една твърдѣ широка областъ явления, които сж тѣй различни едно отъ друго, щото не е лесно да се даде едно опрѣдѣление, което да бѣде въ същото врѣме и кратко и точно. Понѣкога тази сила е наричана „духовно виждане“, но никое друго название не може да бѣде по-погрѣшно, защото въ грамадното болшинство наблюдавани случаи ние не срѣщаме такава способностъ, която и въ най-малка степенъ да заслужва честъта на такава високо име.

За цѣльта на настоящата книга ние можемъ да опрѣдѣлимъ ясновидството като сила, съ която човѣкъ вижда това, което е скрито за обикновеното физическо виждане. Трѣбва да се помене още, че твърдѣ често (макаръ не винаги) тази способностъ се придружава и съ тѣй нареченото „яснослушане“ (*clairaudience*), или силата да чуваме това, което е недостижимо за обикновеното физическо ухо; и трѣбва да забѣлѣжа, че за напрѣдъ азъ ще си служа само съ първата дума като такава, която обгрѣща и двѣтѣ способности, за да се избѣгне неудобството отъ употрѣбяванетоъ двѣ дълги думи, когато една би била достатѣчна.

Но прѣди да почна нека изтъкна ясно двѣ

точки. Първо, азъ не пиша за тѣзи, които не вѣрватъ, че има такова нѣщо като ясновидство, нито пъкъ се старая да убѣдя онѣзи, които се съмнѣватъ въ това. Въ едно малко съчинение като настоящето азъ нѣмамъ мѣсто за такава дълга работа; тѣзи хора трѣбва да изучатъ множеството книги, които съдържатъ цѣль редъ случаи, или пъкъ да направятъ сами опити съ помощта на хипнотизма. Азъ пиша за тѣзи, които знаятъ, че ясновидството съществува и сж достатъчно заинтересувани въ прѣдмета, за да се зарадватъ отъ появяването на една книга, която дава обяснение на неговитѣ методи и възможности; и азъ искамъ да ги увѣря, че което пиша е резултатъ отъ дълги, внимателни изслѣдвания и опити, и че, макаръ нѣкои отъ силитѣ, които ще опиша, да се покажатъ нови и чудновати за тѣхъ, обаче, азъ нѣма да говоря нито за една отъ тѣхъ, за която самъ азъ не съмъ видѣлъ примѣри.

Второ, макаръ че ще се старая, до колкото е възможно, да избѣгвамъ тѣхнически подробности, но все пакъ, понеже пиша главно за ученици на Теософията, азъ ще се ползувамъ понѣкога отъ свободата да употрѣбявамъ, за краткостъ и безъ подробни обяснения, обикновенитѣ теософски термини, като прѣдполагамъ, че тѣ имъ сж добрѣ извѣстни¹⁾.

Въ случай обаче, че попадне тази малка книга въ ръцѣтѣ на нѣкои, които не сж запознати съ тѣзи названия, азъ ще имъ прѣпорѣчамъ книгитѣ на Миспесъ А. Безантъ: *Древнята Мъдростъ* или *Човекътъ и неговитѣ тѣла*, гдѣто тѣ ще намѣрятъ обяснение на неизвѣстнитѣ тѣмъ названия. Истината е, че цѣлата теософска система е завързана тѣй тѣсно, и пейнитѣ отдѣлни части сж тѣй взаимнозависящи, че да се даде обяснение на всеко употрѣбявано название би значало да се напише цѣло съ-

¹⁾ А понеже това съчинение излиза на български първо, и много термини сж още неизвѣстни на нашата публика, азъ ще се постарая съ бѣлѣжки и скобки да направя ясна мисълта на автора до колкото ще бжде възможно съ такива недостатъчни срѣдства. (Прѣв.).

чение по Теософията като прѣдговоръ къмъ настоящето кратко очертаніе на ясновидството.

Прѣди обаче да се впуснемъ въ подробно обяснение на ясновидството и за да направимъ това съ успѣхъ, необходимо е да посветимъ малко врѣме за нѣкои прѣдварителни съображения, щото да станатъ ясни нѣкои общи факти по отношение различнѣ области, въ които ясновидството може да се упражнява, и условията, при които е възможно това упражненіе.

Теософската литература постоянно ни увѣрява, че всичкитѣ тѣзи висши способности сѫ наслѣдство (завѣщаніе, даръ) на цѣлото човѣчество изобщо — че способността ясновидство, напримѣръ, лежи скрита въ дълбоката природа на всѣки единъ човѣкъ, и че тѣзи, които вече я владѣятъ, сѫ просто хора отишли напрѣдъ по пътя на еволюцията, а не че сѫ нѣкои особено фаворизирани същества. Сега, това твърденіе е съвършено вѣрно, но за болшинството хора то се показва смѣтно и недѣйствително, просто защото тѣ мислятъ, че тази способностъ е нѣщо съвършено различно отъ всичко, което сѫ изпитвали тѣ до сега, и се чувствуватъ почти увѣрени, че тѣ самитѣ поне сѫ далечъ отъ врѣмето, когато ще видятъ тази способностъ развита въ тѣхъ¹⁾.

Ний бихме се отърепили много скоро отъ това чувство, ако се опитае да разберемъ, че ясновид-

1) Нѣщо повече. Азъ съмъ ерѣщаль у насъ лица, които иматъ тази велика способностъ (макаръ още твърдѣ смѣтно, защото не сѫ знали, какъ да я культивиратъ), но понеже мислятъ (прѣдубѣдено, прѣди да изслушатъ и прочуатъ — обща човѣшка грѣшка), че Теософията учи нѣщо съвсѣмъ чуждо и фантастично, то не пекатъ да повѣрватъ, че иматъ нѣщо велико у тѣхъ, и че Теософията говори тъкмо за това, а не бо'зна за какви облаци. Единъ отъ моитѣ най-пламени опоненти въ провинциалнитѣ ми сказки, съ висшо образование, материалистъ и социалистъ, записвавайки грубия, вече умрѣлъ на Западъ, материализмъ на Бюхнера, самъ приятелски (защото ми е съгражданинъ) ми разказа нѣкои свои опитности, които петербургскитѣ му професори не мѣгли да обяснятъ, но които сѫ ясни като бѣлъ

ството, подобно много други нѣща въ природата, е просто въпросъ на трептене (вибрации) и, въ дѣйствителностъ, не е нищо повече отъ едно разширение на същитѣ сили, съ които ние си служимъ всеѣки денъ въ живота си. Прѣзъ всичкото врѣме на живота, ние сме заобиколени съ едно широко море отъ въздухъ и етеръ, размѣсени, отъ които вториятъ прониква навсѣдѣ първия, както и всичката физическа материя; впечатленията, които ни достигатъ отъ вънъ, се прѣдаватъ именно посредствомъ трептенията на това широко море. Това ние всеѣки знаемъ (отъ физиката), но, както се вижда, болшинството отъ насъ никога не е помисляло, че може би тѣзи трептения, на които сме способни да отговаряме, въ същностъ сѣ нескончаеми.

Изъ между извънредно бързитѣ трептения, които движатъ етера, има една малка частъ — една *твердъ* малка частъ — на която ретината на човѣшкото око може да отговаря, и тѣзи особенни трептения произвеждатъ въ насъ усѣщането наричано отъ насъ свѣтлина. Това ще каже, че ние сме способни да видимъ само тѣзи прѣдмети, изъ които този особенъ родъ свѣтлина може или да излиза, или да се отразява.

По същия начинъ тъпанчето на човѣшкото ухо е способно да отговаря на една малка частъ сравнително бавни трептения — достатъчно бавни, за да раздвижатъ въздуха около него; тѣй че ед-

денъ за Теософията. Но и подиръ моето разтълкуване господинътъ си остана съ неувѣреностъ, дали *новата* Теософия е толкова проста и близка. Другъ примѣръ. Една госпожа, която три години по-рано прѣдвидѣла (по начинъ описанъ въ глава VIII) своя романтиченъ бракъ, която много по-рано видѣла смъртта на баща си, дѣтето си, една разходка по Дунава, а така също имала е, и има, сънища, които не сѣ нищо друго освѣнъ частични припоминания отъ нейното минало (глава VII), и много други опитности отъ този родъ, все пакъ, макаръ да има вече година отъ какъ е позната съ Теософията, постоянно ми повтаря: „Не мога да се увѣря още“, „трудно ми е още да повѣрвамъ“.

(Прѣв.).

ничкигѣ звукове достижими за насъ сж тѣзи, които идатъ отъ прѣдмети, способни да издаватъ трептения отъ *този* именно родъ.

И въ двата случая науката знае много добръ, че надъ и подъ тѣзи двѣ групи съществуватъ грамадно количество неуловими трептения; слѣдователно, има още много свѣтлина, която ние не можемъ да видимъ, и много звукове, за които нашето ухо е глухо. Въ случая съ свѣтлината ние можемъ много лесно да се убѣдимъ, че напестина съществуватъ такива горни и долни трептения, а именно—отъ ефетичѣ, произведени отъ химическитѣ лъчи върху една край на спектра, и отъ топлинитѣ лъчи върху другия.

Можемъ да бъдемъ, обаче, сигурни, че широкото пространство между бавнитѣ звуковѣ вълни и бързитѣ свѣтовѣ вълни е изпълнено съ трептения отъ най-разнообразни степени бързина; но това не е още всичкото, защото безъ съмнѣние трѣбва да има трептения по-бавни отъ тѣзи на звука, и цѣла безконечность по-бързи отъ тѣзи, които сж извѣстни намъ като свѣтлина. Тѣй ние започваме да разбираме, че трептенията, чрѣзь които виждаме и слушаеме, сж само като двѣ малки групи отъ по нѣколко струни въ една грамадна арфа, и когато помислимъ, колко много сме придобили отъ употребяването само на тѣзи ничтожни части, ние можемъ да се догадаемъ, като какви възможности би се открили прѣдъ насъ, ако бѣхме способни да си служимъ съ цѣлѣя инструментъ.

Другъ единъ фактъ, който трѣбва да се вземе подъ съображение въ свръзка съ казаното, е тоя, че, макаръ въ относително тѣсни граници, хората се различаватъ твърдѣ много въ способността си да възприематъ даже малкото количество трептения, които сж достижими за нашето физическо виждане. Азъ не говоря за остротата на виждането или на слушането, която дава възможность на извѣстенъ човѣкъ да вижда такива смѣтни прѣдмети, или да слуша

такива тихи звукове, които сѣ недостижими за други хора; въпросътъ тукъ не е за силата на виждането, но за ширината на възприятнето.

Напримѣръ, ако вземете една добра призма и чрѣзь нея хвърлите върху бѣль чистъ листъ единъ спектръ и тогава помолите нѣколко души да отбѣлѣжатъ сѣ моливъ крайнитѣ граници на спектра, тъй както се виждатъ всѣкому отдѣлно, вие сигурно ще намѣрите, какво тѣхнитѣ сили на виждане се различаватъ чувствително. Нѣкои ще видятъ виолетовата боя простряна по-далечъ отъ границата, видана отъ болшинството; други ще видятъ виолетовата боя по-тѣсна, отъ колкото другитѣ, но затова пъкъ ще видятъ червения край по-широкъ. Нѣкои пъкъ ще видятъ спектра разширенъ и въ двѣтѣ страни, и това трѣбва да сѣ хора, които ние наричаме чувствителни — чувствителни за едно количество трептения по-голѣмо, отъ колкото болшинството хора въ настояще врѣме могатъ да възприематъ.

Същата разлика ще се намѣри и въ силата на слушане, когато вземемъ да произведемъ нѣкой едва чутъ звукъ и попитаме приехтствующитѣ дали, го чуватъ или не. Скърцането на прилѣпа е единъ извѣстенъ случай на подобенъ звукъ; опитътъ ще покаже, че доста голѣмо количество хора ще бѣдатъ съвсѣмъ неспособни да чуятъ тънкия остръ гласецъ на тѣзи малки животни вечерно врѣме, когато въздуха е пълень съ глухъ шумъ.

Сега, тѣзи примѣри ясно показватъ, че нѣма непрѣходими граници за човѣшката сила на възприемане било етерични или въздушни трептения, но че у нѣкои изъ между насъ тази сила вече е по-голѣма отъ колкото у другитѣ; нѣщо повече, ние ще видимъ, че даже способността на единъ и сѣщъ човѣкъ се промѣня въ различни случаи. Слѣдователно, не е трудно за насъ да си прѣдставимъ човѣкъ, който толкова много е развилъ тази сила на виждане, щото да може да вижда нѣща, които сѣ

невидими за неговитѣ брати човѣци, и да чува звуци непостижими за другитѣ, знайки твърдѣ добръ, че прѣзъ всичкитѣ врѣмена сж съществували голѣмо количество добавъчни трептения, които, тъй да се каже, очакватъ ние да ги възприемемъ.

Опититѣ съ Рѣнтгеновитѣ лъчи показватъ, като какви чудесни резултати могатъ да се достигнатъ, когато човѣкъ завладѣе даже една малка часть отъ тѣзи добавъчни трептения; а прозрачността за тѣзи лъчи на много прѣдмети, считани до сега за непрозрачни, веднага ни дава поне единъ начинъ за обяснението на онова елементарно ясновидство, което се проявява въ четене писма въ затворенъ пликъ, или виждане лица, находящи се въ други стаи. Стига нѣкой да се научи да вижда поерѣдствомъ Рѣнтгеновитѣ лъчи въ добавъкъ къмъ тѣзи, съ които обикновено си служи, и той ще бѣде способенъ да извършва нѣща, които хората отъ невѣжество наричатъ „чудеса“.

До сега говорихме само за разширението на чисто физическитѣ чувства на човѣка; а когато си спомнимъ, че етеричното тѣло¹⁾ на човѣка е въ същностъ само една по-тънка часть отъ физическото, и че слѣдователно всичкитѣ чувствени органи на послѣдното съдържатъ голѣмо количество етерна материя въ разни степени гѣстина (способностигѣ на която материя сж още скрити—латентни—за болшинството отъ насъ), то ние ще видимъ, че ако даже се ограничимъ само въ тази линия (физическата) на

¹⁾ Теософията учи, т. е. ясновидцитѣ твърдятъ, че физическата материя не се състои само отъ до сега извѣстнитѣ три състояния: твърдо, течно и въздухообразно, но че има още други състояния по-тънки отъ послѣдното, наричани етери, допуснати напослѣдъкъ даже отъ хората на науката. Човѣшкото тѣло съдържа и отъ тази по-тънка материя, която пронизва навсѣкъдѣ долнитѣ три състояния и дори излиза малко навънъ — Н лжчитѣ на Блондо, видѣни и проповѣдвани отъ окюлтпетитѣ много по-рано отъ учения французинъ,

развитие, прѣдъ насъ ще се открие една грамадна областъ отъ веѣкакви възможности.

Но освѣнъ това ние знаемъ, че чловѣкътъ има още астрално и ментално тѣла¹⁾, веѣко отъ които съ течение на врѣмето може да блде събудено за работа, когато ще може да отговаря на свой редъ на трептенията на материята отъ своето собствено поле, съ което ще се отворятъ за човѣка двѣ съвеѣмъ нови и много по-широки области за знание и сила. Сега, тѣзи нови области, макаръ да сж всички тукъ около насъ и свободно да проникватъ една друга, не трѣба да ги мисли човѣкъ като различни и несвързани помежду си материално, но по-скоро като произходящи една отъ друга. Ние не трѣбва да си ги прѣдставяваме като нѣкоя съвеѣмъ новъ родъ материя; това е сжщата физическа материя, но толкова много подраздѣлена, и трептенията ѳ толкова бързи, щото тя прѣдставява една материя съ съвеѣмъ нови качества и съвеѣмъ нови условия.

Слѣдователно, не е трудно да схванемъ възможността на едно успено и прогресивно разши-

¹⁾ Както се каза въ *Едно Очъртаніе на Теософійата*, както читателя ще намѣри и въ всички останали теософски книги, Теософійата учи, какво природата е много по-сложна, отъ колкото човѣкъ може даже да си въобрази. Изследванійата на ясновидцитѣ сж намѣрили, че материята се намира въ твърдѣ много състояния, които се отдѣлятъ по седемъ въ отдѣлни полета, гдѣто материята е все сжщата, но само съ различни особености. Първитѣ седемъ състояния (отъ които твърдото, течното и въздухообразното сж най-долнитѣ три) съставляватъ физическото поле; вторитѣ седемъ — астралното поле; третитѣ седемъ — менталното (умственото) поле и т. н. Сега, човѣкътъ живуиць въ тѣзи три области едноврѣмено (защото тѣ се взаимно проникватъ и заематъ еднакво сжщото пространство), има въ своето сжщество материя и отъ тритѣ полета, или иначе казано, той е облѣченъ съ материя отъ тритѣ полета, която се явява като три негови тѣла: физическото — съ което работи, астралното — съ което чувствува и умственото тѣло — съ което мисли. Тритѣ тѣла сж три органа, посредствомъ които той влиза въ общение съ тритѣ области, и три инструмента, съ които дѣйствува въ тѣхъ.

рение на нашитѣ чувства, щото да виждаме и слуша-
ме трептения много по-високи и много по-ниски отъ
колкото тѣзи на обикновеното наше виждане и слу-
шане. Една голѣма часть отъ тѣзи добавѣчни треп-
тения все още принадлежатъ къмъ физическото по-
ле, и просто тѣ ни даватъ възможность да възприе-
маме впечатления отъ етерната часть на това поле,
косто за сега е една затворена книга за насъ. Тѣ-
зи впечатления ние възприемаме все още посредствомъ
ретината на окоото; разбира се, тѣ дѣйствуватъ вър-
ху неговата етерна по-скоро отъ колкото върху не-
говата твърда материя, но все пакъ тѣ сж възпри-
емани само отъ органитѣ специално поставени за та-
зи цѣль, а не отъ цѣлата повърхность на етерното
тѣло.

Има, обаче, иѣкои необикновени случаи, ко-
гато други едни части отъ етерното тѣло отгова-
рятъ на тѣзи добавѣчни трептения и то еднакво до-
брѣ, или даже по-добрѣ, отколкото очитѣ. Тѣзи от-
клонения могатъ да бждатъ обяенени по разни на-
чини, но главно като слѣдетвие отъ едностранчиво
астрално развитие, защото окюлтнитѣ¹⁾ изслѣдвания
показватъ, че тѣзи чувствителни части на тѣлото
почти неизмѣнно съвпадатъ съ една или съ друга
отъ chakrams (чакритѣ), или жизненитѣ центрове на
астралното тѣло.²⁾ И макаръ, поради неразвитостта
на астралното съзнание, тѣзи центрове да не мо-

¹⁾ Occult, отъ лат. гл. osculere покривамъ. Изслѣд-
ванията на ясновидцитѣ въ областта, която още е скрита
за грамадното болшинство отъ челоувѣчеството.

(Прѣв.).

²⁾ Истината за тѣзи *Чакри* (chakram, чекъркъ, са-
некр. дума) читателтъ ще научи много добрѣ въ капи-
талното съчинение на Мисисъ Безантъ *Изслѣдвания въ*
Съзнанието. Това сж органи въ астралното поле, отговаря-
щи, въ една извѣстна смисълъ, на органитѣ на чувствата
въ физическото тѣло. Напълно развитиятъ адептъ се пол-
зува съ тѣхъ въ своя нефизически животъ тѣй свободно,
както ние се ползуваме съ физическитѣ си органи, когато
сме облѣчени въ тѣлото,

(Прѣв.).

гатъ да дѣйствуватъ свободно на тѣхното собствено поле, вее пакъ тѣ сж силни достатъчно, за да подбудятъ къмъ по-остра активностъ етерната материя, която тѣ проникватъ.

Когато дойдемъ до самитѣ астрални чувства, ще намѣримъ, че начинътъ по който тѣ дѣйствуватъ, е съвѣмъ различенъ. Астралното тѣло нѣма специални чувствени органи — единъ фактъ, който се нуждае отъ малко обяснения, тъй като много отъ ученицитѣ на Теософията, като се мъчатъ да разбератъ физиологията на астралното тѣло,¹⁾ намиратъ се въ затруднение да примирятъ твърдението, какво астралната материя прониква съвършено свободно физическото тѣло, съ факта, че двѣтѣ тѣла (физ. и астр.) заематъ точно едно и същото пространство, и че въобще всѣки физически прѣдметъ има по необходимостъ своята астрална съответна частъ.²⁾

Сега, всичкитѣ тѣзи твърдения сж вѣрни, но твърдѣ е възможно за тѣзи, които не виждатъ астрално, да ги разбиратъ криво. Всѣка система физическа материя има своята съответна система астрална материя, съ която се намира въ постоянно общение — една връзка, която по никоѣ начинъ не може да бѣде нарушена, освѣщъ чрѣзь употребяване на значителна окюлтна енергия, и то пакъ раздѣленieto ще трае, до когато трае и силата, която

1) Читателтъ вече разбра, че за ясновидеца сложното естество на човѣка е тъй пълно и ясно открито (както сега за насъ е открито физическото тѣло), щото той може да разгледва всѣка една негова частъ отдѣлно като прѣдметъ сложенъ прѣдъ очитѣ му. И както ние можемъ да изучимъ устройството на физическото тѣло и знанието си за него да изложимъ въ система, на която даваме название „Физиология на физическото тѣло“, тъй ясновидецтъ може да изучи еднакво подробно астралното тѣло, и систематичното знание за това тѣло да нарѣче „Физиология на астралното тѣло“.

(Прѣв.).

2) Вижъ този въпросъ по-подробно изложенъ въ гл. II. (Прѣв.).

го причинява. Но прѣзъ всичкото врѣме връзката на астралнитѣ частици помежду имъ е много по-слаба, отъ кожкото тази на съотвѣтнитѣ физически частици.

Въ единъ кжеъ желѣзо, наприимѣрь, ние имаме грамадно количество молекули въ твърдо състояние — което ще каже, частици твърдѣ малко способни да промѣняватъ своитѣ относителни положения, макаръ всѣка да трети съ грамадна бързина въ своята собствена сфера. Астралната съотвѣтна частъ на това желѣзо се състои отъ това, което ние наричаме твърда астрална материя — т. е., материя отъ най-долнето и най-гъетото подъ-поле на астралното поле; обаче, неговитѣ частици постоянно и бързо промѣняватъ своитѣ относителни положения, движейки се една между друга тѣй свободно, както се движатъ частицитѣ на водата на физическото поле. Тѣй че нѣма постоянно общение между която и да било физическа частица съ тази астрална материя, която се случва въ даденъ моментъ да съставлява нейна съотвѣтна частъ.

Това еднакво е вѣрно и по отношение астралното тѣло на човѣка, което за нашата цѣль можемъ да вземемъ като състоящо отъ двѣ части — отъ по-гъета частъ, която заема точно същото пространство съ физическото тѣло, и отъ облака порѣдка астрална материя, която загражда тази гъета частъ. Молекулитѣ на тѣзи двѣ части се намиратъ въ постоянно тичане, както въ самитѣ части поотдѣлно, тѣй и отъ една въ друга, и когато човѣкъ наблюдава това бързо движение, впечатлението е същото, като кога наблюдава движението частицитѣ на кипяща вода.

Това като е тѣй, лесно може да се разбере, че макаръ всѣки физически органъ да има извѣстно количество астрална материя като своя съотвѣтна частъ, той обаче не задържа същитѣ частици за повече отъ нѣколко секунди врѣме, и слѣдователно, нѣма особена астрална материя, която да отговаря на специализираната физическа нервна материя въ

очни или слухови нерви и т. н. Тъй че, макаръ физическото око, или ухо, да има своята съответна астрална материя, тази особена частъ отъ астралната материя не е повече (нищо по-малко) способна да отговаря на трептенията, които произвеждатъ астралното виждане, или астралното чуване, отъ колкото коя да е друга частъ отъ астралното тѣло.

Трѣбва никога да не се забравя, че макаръ постоянно да си служимъ за леснота съ израза „астрално виждане“, или „астрално чуване“, — това, което подразбираме подъ тѣзи изрази, е способността на съзнанието, когато човѣкътъ се намира въ своето астрално тѣло, вънъ отъ физическото, да възприема такива трептения, които му носятъ свѣдения отъ сѣщия характеръ като тѣзи, които той възприема чрѣзъ очитѣ си и ушитѣ си, до като е въ физическото тѣло.

Но поради съвършено различнитѣ астрални условия, нѣма нужда отъ специални органи, за да се достигне този резултатъ: материята, която е способна да „вижда“ и да „чува“, т. е. да възприема външния астраленъ свѣтъ, се намира едновременно въ всѣка една частъ на астралното тѣло, слѣдователно, този, чието съзнание работи въ това тѣло, вижда еднакво добрѣ прѣдметитѣ задъ него, подъ него и надъ него, безъ да трѣбва да си обръща главата.

Има обаче още единъ въпросъ, който едва ли ще направимъ добрѣ да оставимъ настрана, безъ да го обяснимъ, и той е въпроса за *чакритѣ*¹⁾, поменати по-горѣ. Теософскитѣ ученици сж запознати съ идеята, че въ астралното и въ етерното тѣла има извѣстни центрове на енергия, които човѣкътъ, отивайки напредъ по пътя на своята еволюция, трѣбва

¹⁾ Това сж неуловими по бързината си въртежи въ материята на астралното тѣло, нѣщо като вихрушки, но сами въ себе си затворени. Поради тѣхната кръгла форма, види се, и въртежното имъ движение санскритекитѣ философи сж ги нарекли чакри, колела—види се, отъ сѣщия глаголъ, отъ който произхожда и нашата дума чакръкъ.

да оживи последователно съ свещеня змия-огънь¹⁾. Макаръ да не можемъ да ги наречемъ органи въ обикновената смисълъ на думата, тъй като не чрѣзъ тѣхъ човѣкътъ вижда и чува прѣзъ физическитѣ очи и уши, все пакъ силата на астралнитѣ чувства твърдѣ много зависи отъ тѣхната оживеностъ; всѣка *чакра*, като се развива, дава сила на цѣлото астрално тѣло да възприема една нова редица трептения.

Но тѣзи центрове нѣматъ такова нѣщо като постоянни групи астрална материя, свързани съ тѣхъ. Тѣ сж просто въртежи въ материята на тѣлото — въртежи, прѣзъ които всички частици минаватъ подъ редъ, — точки, може би, въ които сили, идещи отъ по-висшето поле, биятъ (достигатъ, просвѣдливатъ) астралното тѣло. Това описание дава само една частична идея за тѣхната сжщностъ, тъй като въ дѣйствителностъ тѣ сж въртежи (вихрушки) съ четири намѣрения, и силата, която иде чрѣзъ тѣхъ, и която е причината за тѣхното сжществуване, като че ли нигдѣ не започва и нигдѣ не свършва. А щомъ всичкитѣ частици прѣминаватъ подъ редъ прѣзъ всѣки единъ отъ тѣхъ, явно е, че всѣкой въртежъ на свой редъ събужда въ частицитѣ на тѣлото силата да възприема даденъ родъ трептения, тъй че всички астрални чувства сж еднакво активни въ всички части на тѣлото.

Ясновидството на менталното поле е пакъ съвсѣмъ различно, защото въ този случай ние не можемъ да говоримъ за отдѣлни чувства, такива като виждане и слушане, но по-скоро трѣбва да кажемъ, че има едно общо чувство, което тъй свършено

¹⁾ Serpent-fire; по санскритски, Kundalini — единъ предметъ твърдѣ сложенъ за пояснение въ една бѣлѣжка. По-подробно той е изложенъ въ *Изследване въ Съзнанието* отъ А. Безантъ. На кратко и съвсѣмъ недостатъчно, Kundalini може да се опрѣдѣли тъй: основната животъ-сила въ човѣка, отъ която всички — абсолютно всички — живени и душевни движения сж само нейна проява. „Силата, която се движи по единъ змиевиденъ или вѣлнообразенъ патъ . . .“ (Secret Doctrine, I, 312).

възприема трешенията, които го достигатъ, че когато нѣкой прѣдметъ се прѣдстави, то го схваща изведнажъ съ всичката пълнота, като че едноврѣмено го вижда, чува и усѣща, и знае всичко, що има да се знае за него благодарение на нѣкаква моментална операция. При все това, тази величествена способностъ се различава отъ способнитѣ, които ние сега притежаваме, само по степенъ, а не и по природа; както на умственото поле, тъй и на физическото, впечатления се прѣдаватъ посредствомъ трешения, които прѣминаватъ отъ прѣдмета къмъ човѣка.

Въ будическото поле¹⁾ ние срѣщаме за първи пътъ една съвсѣмъ нова способностъ, която нѣма нищо общо съ разгледванитѣ до сега, защото тамъ човѣкъ познава прѣдметитѣ по единъ съвсѣмъ различенъ начинъ, въ който вънкашни трешения не играятъ никаква роль. Прѣдметътъ, тъй да се каже, става частъ отъ наблюдателя, и той го изучава извътрѣ вмѣсто извънъ. Но обикновеното ясновидство нѣма нищо общо съ тази сила.

Развитието, дали изцѣло или частично, на коя да е отъ тѣзи способности ще падне подъ опрѣдѣлението на ясновидството — силата на виждане това, което е скрито за обикновеното физическо виждане. Но тѣзи способности могатъ да бѣдатъ развити по разни начини, и нѣма да сторимъ злѣ да кажемъ нѣколко думи за тѣхъ.

Ако да бѣше възможно за извѣстенъ човѣкъ да бѣде ограденъ въ течението на своето развитие отъ всички други — освѣнъ отъ най-деликатнитѣ — вънкашни влияния и да се развива отъ началото по единъ съвършено правиленъ и нормаленъ пътъ, то сигурно той би развилъ своитѣ чувства тоже по единъ правиленъ редъ. Най-напрѣдъ щѣха да се развиятъ физическитѣ му чувства до това съвършенство, щото да възприематъ абсолютно всички

¹⁾ Слѣдующо слѣдъ менталното и четвърто на брой, считайки отъ долу. Тамъ прониква само високо развития човѣкъ. (Прѣв.).

физически трептения — на етерната както и на твърдата материя; тогава въ последователенъ редъ щѣше да се яви силата на възприемане най-грубитѣ трептения на астралното поле, подиръ нея тази за по-тънкитѣ, до като слѣдъ нужното врѣме се събудятъ на свой редъ и умственитѣ способности.

Въ дѣйствителния животъ едва ли може да се намѣри случай на такова правилно развитие; много хора иматъ случайни проявления на астрално виждане, прѣди да е още събудено въ тѣхъ етерното. И тази неправилностъ въ развитието е една отъ главнитѣ причини, гдѣто човѣкъ бива жертва на грамадни заблуждения по смѣността на ясновидството — нѣщо, отъ което той може да се отърве само чрѣзъ дълтъ курсъ внимателно обучение подъ ръководството на пригоденъ учитель.

Ученицитѣ на Теософската литература знаятъ, че такива учители съществуватъ — че, даже въ настоящето материалнистическо врѣме, старото изречение е право, какво „когато ученикътъ е готовъ, и учительтъ е готовъ“, и че „въ залата за учение, когато ученикъ бѣде достоенъ да влѣзе въ нея, той винаги ще намѣри тамъ своя учитель“. Тѣ съ увѣрени смѣщо, че само съ подобно едно ръководство човѣкъ развива своитѣ скрити сили сигурно и увѣрено, знаяйки какъ фатално лесно е за несвършения ясновидецъ да лѣже себе си въ смисълта и стойността на това, което вижда, или даже съвсѣмъ да разстрои своето виждане, когато се опитва да го сведе долу въ физическото си съзнание.

Никакъ, обаче, не слѣдва, че даже ученикътъ, който получава редовни наставления какъ да си служи съ окюлтнитѣ сили¹⁾, ще види тѣзи сили да се развиватъ въ него точно по реда, който изтъкнахме по-горѣ като идеаленъ. Неговото прѣдишно разви-

¹⁾ Както видимиятъ миръ има сили и закони, които съ причината за всички движения въ него, тѣй и невидимиятъ миръ има своитѣ. Тѣ за насъ, слѣшитѣ за оня миръ, съ скрити, окюлтни сили и закони. Когато додемъ обаче единъ день да ги познаемъ, тѣ нѣма вече да бѣдатъ окюлт-

тие може да не е било такава, щото този идеаленъ пъкъ да е най-лекия и най-желателния за него, но както и да е, той е въ рѣдѣтъ на едного, който е напълно пригоденъ, за да бѣде неговъ водителъ въ духовното развитие, и той е напълно увѣренъ, че пътя, по който е воденъ, е най-добрия за него.

Една друга голѣма полза, която ръководениятъ ученикъ печели, е тази, че каквито и способности да придобива, той ги взема напълно подъ своята власт и може да ги употребява винаги, когато се нуждае отъ тѣхъ за своята теософска работа; когато пъкъ у необучениятъ тѣзи сили често се явяватъ твърдѣ едностранчиво и бързопрѣходно, като да идватъ и си отитатъ по нѣкаква прищѣвка.

Може съ право да забѣлѣжи нѣкой, че ако ясновидството е, както се изтъква, частъ отъ окюлтното развитие на човѣка, и е бѣлѣгъ на единъ извѣстенъ напрѣдѣкъ, направенъ въ това направление, тогава странно е, гдѣто ние често намираме тази способностъ у първобитнитѣ хора, или у невѣжественитѣ и некултурни измежду нашата раса—лица, които очевидно сж съвѣмъ неразвити, отъ която и точка да ги гледаме. Нѣма съмнѣние, това бие на очи на прѣвъ погледъ; но истината е, че чувствителността на дивака или на грубия и вулгаренъ европейски невѣжа по никои начинъ не е смѣто пѣщо като способността на негова обученъ братъ, нито се достигатъ тѣ по сѣщия пъкъ.

Едно точно и подробно обяснение на разликата би ни завело твърдѣ далечъ ¹⁾, но общата идея на различieto между двѣтъ може да се хване отъ

ни, както не сж вече окюлтни електричеството, X и N — лжчитѣ, и пр. новооткрития. Окюлтни сж били всички знания днесъ притежавани отъ човѣчеството, прѣди то да ги завладѣе и командува по волята си; явни и доказани ще бѣдатъ единъ день всички още незнайни знания, когато човѣчеството съ течението на врѣмето ги завладѣи.

(Прѣв.).

1) Това подробно обяснение читателятъ ще намѣри въ книгата на мисисъ Безантъ „Изслѣдване въ Съзнанието“.

(Прѣв.).

слѣдния примѣръ, взетъ отъ най-долната форма ясновидство, която се намира въ тѣсна връзка съ грубото физическо тѣло. Етеричниятъ двойникъ ¹⁾ въ човѣка се намира въ твърдѣ тѣсна връзка съ неговата нервна система, и всѣко едно влияние, което пада върху първия, дѣйствува и върху втората. Сега, въ случайното проявление на етерично виждане у дивака, дали въ Централна Африка или въ Западна Европа, нервното движение е винаги въ симпатичната (а не въ главограбначната нервна система), и слѣдователно вѣнъ отъ контролата на човѣка; то е по скоро едно смѣтно внушение, възприето отъ цѣлото етерно тѣло, отъ колкото ясно и опрѣдѣлено впечатление, възприето посредствомъ единъ специаленъ органъ.

Тѣй като при по-възвишената степенъ развитіе на послѣдующитѣ раси човѣкътъ управля своята сила все повече и повече къмъ развитіето на умственитѣ способности, тази смѣтна чувствителностъ обикновено се изгубва; но по-сетнѣ, когато започва да се развива духовния човѣкъ, тази сила на ясновидство се повръща изново ²⁾. Сега, обаче, способността е точна и опрѣдѣлена, намира се подъ контролата на волята и се упражнява отъ единъ опрѣдѣленъ чувственъ органъ; и заслужва да се отбѣлжи, че всѣко нервно движение, което иде въ симпатія съ органа, е сега почти изключително въ главо-грѣбначната система ³⁾.

Биватъ, обаче, случайни проблѣски на ясновидство у високо културни и духовно настроени

1) Или *тило* както по-горѣ го наричаше автора.

(Прѣв.).

2) Опрѣдниятъ човѣкъ е изгубилъ това, което е ималъ несвѣршено като дивакъ, за да го повърне изново въ по-големо свѣршенство, чрѣзъ дълги епохи успѣла умствена себекултура.

(Прѣв.).

3) А не въ симпатичната система, която дѣйствува механически, мимо нашата воля.

(Прѣв.).

хора, които даже и не сж чували за възможността да се обработва такава една способност. Въ тѣзи случаи проблѣскванията обикновено показватъ, че тѣзи хора сж приближили онази стадия въ своето развитие, когато ясновидството започва самó естествено да се показва, и тѣхното появяване трѣба да послужи като една добавъчна покана за тѣзи хора да се стараятъ да водятъ животъ на морална чистота и умствено равновѣсие, безъ които ясновидството е проклятие, а не благословия за човѣка.

Между тѣзи, които сж съвсѣмъ нечувствителни, и онѣзи, които владѣятъ напълно силата на ясновидство, сжществуватъ множество посрѣдни степени. Една отъ степенитѣ, на която не би било безполезно да се обърне внимание, е тази, когато човѣкъ, макаръ въ обикновения животъ да не проявява никакво ясновидство, го проявява малко или много подъ влиянието на месмеризма¹⁾. Това е случай, когато душевната природа е вече напълно чувствителна, но съзнанието не е още способно да работи въ нея, когато човѣкътъ се намира посрѣдъ разнообразнитѣ залиси на физическия животъ. То има нужда да бжде свободно чрѣзъ врѣмното затваряне на вънкашнитѣ чувства въ месмерическия трансъ, за да може да употреби божественитѣ способности, които току що започватъ да се събуждатъ въ него. Но, разбира се, даже въ месмерическия трансъ има безкрайно количество степени

1) *Месмеризмъ* е това явление, което неправилно се нарича *хипнотизмъ*. Името иде отъ първия му изнамѣрвачъ, германския докторъ Месмеръ (който за първи пѣтъ публикувалъ откритието си въ 1766 г.). Споредъ рѣчника на Webster, то е дѣйствието за привеждане нервната система (на пациента) въ такова ненормално състояние, щото операторътъ може да контролира дѣлата на субекта, а също може и да се съобщава направо съ неговия умъ“. Това състояние обаче съвсѣмъ не е сънъ, който по гръцки значи *хипносъ*; а отъ тамъ хипнотизмъ значи съвсѣмъ друго,—имено нашето просто *приспиване*. Д-ръ Пийблсъ (Occult-Review, Септ., 1905, стр. 152) казва: „Ако трѣба да употребяваме една отъ двѣтъ думи (и по-правата), то нека бжде „месмеризмъ“, която произлиза отъ Антонъ Месмера,

на сила — отъ обикновения пациентъ, който е съвсѣмъ тъмъ, до човѣка, чиято сила на виждане е напълно подъ контролата на оператора и може да бѣде направлявана на какъвто послѣдниятъ иска, та дори до още по-напрѣдналата степенъ, когато съзнанието, веднажъ освобождено, избѣгва отъ властта на магнетизатора и хвърчи изъ полето на възвишенитѣ видения, съвсѣмъ недостижими за послѣдния.

Друга една посрѣдна степенъ е тази, когато не е необходимо такова пълно откъсване отъ физическия миръ, както това при привеждането въ месмериченъ трансъ; но силата на свѣрхнормално виждане, макаръ още човѣкътъ да не я владѣе въ будно състояние, се проявява прѣзъ врѣмето, когато тѣлото се намира въ състоянието на обикновеното спане. Въ тази степенъ на развитие сж били много отъ пророцитѣ и визардитѣ, за които четемъ; тѣ сж получавали „прѣдупрѣждения отъ Бога въ сънъ“, или сж влизали въ общение съ същества, много по-висши отъ тѣхъ, въ тихитѣ часове на нощта.

Повечето отъ културнитѣ хора на висшитѣ раси иматъ тази способностъ до една извѣстна степенъ; съ това искамъ да кажа, че чувствата на астралитѣ имъ тѣла сж напълно отворени за работа и напълно способни да възприематъ впечатления отъ прѣдмети и същества отъ тѣхното собствено поле. Но за да се направи, щото съзнанието да може да упражнява тѣзи сили и тукъ долу на земята, необ-

който първи откри това изкуство или наука, вмѣсто „хипнотизмъ“, една дума взета отъ грѣцки и значуща „сънъ“. Прѣзъ XVIII столѣтие Месмеръ бѣше прѣследванъ и отъ учени и отъ духовни за своето „диаволско“ искусство. Въ срѣдата на слѣдующето столѣтие, прѣдставителитѣ на науката (Шарко и др.), може би отъ срамъ, за дѣто тѣхнитѣ прѣдшественници прѣследваха това, което сега за тѣхъ е истина, му намислиха ново име, обаче твърдѣ несполучливо. Тази дума у насъ не е популярна, но особено въ Англия тя по-често се употребява отъ хипнотизмъ. Авторътъ на всѣкъдѣ почти въ тази книга употребява Месмеризмъ, и азъ въ прѣвода ще я оставя тъй, безъ да я прѣвеждамъ съ другата.

(Прѣв.).

ходими сѣ двѣ нѣща: първо, да се събуди азътъ¹⁾ (егото) за реалността на астралното поле²⁾, да се накара да излѣзе то отъ оградата, образувана отъ собственигѣ му мисли, създадени въ будностъ, и да погледне около себе си, за да види и се поучи; и второ, съзнанието трѣбва толкова много да се задържи при повръщането на азътъ въ физическото тѣло, щото да може да усѣе да отпечата върху физическия мозъкъ възпоминанията за това, що е било видено и чуто въ астралния миръ.

Ако първото е достигнато, второто е отъ по-малка важностъ, тъй като азътъ, истинекиятъ човѣкъ, ще бѣде способенъ да се ползува отъ уроцигѣ, научени въ това поле, макаръ да нѣма той задоволството да си спомни денѣ това, което е видѣлъ нощѣ.

Често ученицигѣ на Теософията питатъ, какъ тази способностъ на ясновидство ще се прояви за първи пътъ у тѣхъ — какъ тѣ могатъ да знаятъ, че сѣ достигнали етапята, въ която започва събуждането на способността. Случаитѣ се различаватъ тъй много по между си, че по никой начинъ не е възможно да се даде на този въпросъ единъ отговоръ, който да бѣде вѣренъ за всички еднакво.

Единъ започва неочидано, тъй да се каже, и подъ влиянието на нѣкой необикновенъ тласкъ става способенъ само за единъ пътъ въ живота си да види нѣкоя поразителна гледка; и твърдѣ често въ подобенъ случай, защото опитността не се повторила, човѣкътъ сѣ връме идва до мисльта, че той трѣбва да е билъ жертва на халюцинация. Други започва сѣ прѣкъсенато подготовка, до като най-послѣ бѣде напълно способенъ да наблюдава блѣстящигѣ бон и трептения на човѣшката аура³⁾;

¹⁾ Азъ (ego) е кратка форма на себесъзнание, чувстването самъ себе си. (Прѣв.).

²⁾ Т. е. да може човѣкъ ноцно връме, спяйки, да съзнава, че е въвнъ отъ физическото тѣло и че е обитателъ въ астралното поле. (Прѣв.).

³⁾ Вижъ по нататъкъ, глава II. (Прѣв.).

в другъ се вижда като че атакуванъ отъ чести виждани и чувания на нѣща, които за хората около му сж съвѣмъ скрити; другъ пъкъ вижда лица, пейзажи, или цвѣтни облаци, да се носятъ прѣдъ очи му въ тъмнината тъкмо прѣди самото заспиване; други пъкъ — и тази опитностъ е може би най-общата — започва денѣ да си спомня съ по-голѣма и по-голѣма ясностъ, какво е видѣлъ и чулъ въ другото поле прѣзъ врѣме на спане.

Каго разчистихме до една извѣстна степенъ нашата почва, ние можемъ сега да прѣминемъ къмъ разглеждането разнитѣ случаи на ясновидство.

Тѣ се различаватъ тѣй много по характеръ и по степенъ, щото не е лесно да се рѣши, какъ могатъ тѣ най-добрѣ да се класифициратъ. Ние можемъ напримѣръ да ги наредимъ споредъ употребени родъ ясновидство — ментално, астрално, или просто етерно. Ние можемъ да ги подраздѣлимъ и споредъ способността на ясновидеца, като вземемъ подъ внимание, дали той е ръководенъ или не; дали видението му е било правилно и подъ неговата команда, или неожиданно и независимо отъ волята му; дали той може да го упражнява, само когато се намира подъ месмерическо влияние, или тази помощъ е излишна на него; дали той е способенъ да употребява своята способностъ, когато е буденъ въ физическото си тѣло, или това е възможно за него когато е врѣменно вънъ отъ своето тѣло, въ врѣме на спане или трансъ.

Всичкитѣ тѣзи различни сж важни, и ние ще ги разгледаме една по една, когато му доде мѣстото, но може би най-полезната класификация е тази, приета отъ Мистеръ Синетъ въ неговата *Основитѣ на Месмеризма* ¹⁾ — една книга, между прочемъ, които всички ученици на ясновидството трѣбва да прочетатъ. Тѣй че, като ще говоримъ за случаетѣ на ясновидство, ние ще ги наредимъ по-скоро споредъ силата на употребеното виждане, отколкото

¹⁾ A. P. Sinnett, Rationale of Mesmerism.

според полето, гдѣто е употрѣбено то; грушировка-ката прочее ще бѣде слѣдната:

1. Просто ясновидство — т. е. слабото откриване на погледа, което дава възможност на притежателя му да види тѣзи астрални или етерни същества, които се случатъ да бѣдатъ близо до него, безъ да има силата да наблюдава далечни мѣста, или пъкъ сцени, които принадлежатъ на миналото, или бѣдащето.

2. Ясновидство въ пространство — способността да се видятъ сцени или явления, отдалечени отъ ясновидеца въ пространство, или твърдѣ далечъ за обикновеното виждане, или скрити задъ непроницаеми прѣдмети.

3. Ясновидство въ врѣме — т. е., способността да се видятъ прѣдмети или явления, които сѣ отдалечени отъ ясновидеца по врѣме, или, съ други думи, силата да се вижда въ миналото и въ бѣдащето.

ГЛАВА II.

ПРОСТО ЯСНОВИДСТВО: ПЪЛНО.

Този родъ ясновидство ние опрѣдѣлихме като едно просто отваряне на етеричното или астралното виждане, което дава възможност на притежателя му да види това, което се случва наоколо му въ съответната областъ, но то обикновено не е толкова силно, за да даде възможност на човѣка да види на голѣмо разстояние, или да чете въ миналото и въ бѣдащето. Твърдѣ трудно е съвсѣмъ да се изключатъ тѣзи двѣ послѣдни способности, защото астралното виждане само по себе си е по-широко отъ физическото, тъй че даже ясновидци, които не знаятъ какъ да търсятъ сценитѣ на миналото или бѣдащето, виждатъ случайно частични картини, но, разбира се, голѣма е разликата между подобни случайни зървания и нарочното приковаване погледа на опитния ясновидецъ въ пространството или врѣме.

Между чувствителнитѣ хора ние намираме всичкитѣ степени на този родъ ясновидство — отъ тази на човѣка, който получава само смѣтни впечатления, което едва ли заслужава названието виждане, до пълното владение етерното или астралното виждане. Може би, най-простиятъ пѣтъ ще бѣде да започнемъ съ описанието на това, което ще бѣде видено отъ напълно-развития ясновидецъ, и тогава случаетѣ на частичното притежание на способността ще паднатъ естествено по тѣхнитѣ мѣста.

Нека първо вземемъ етеричното виждане. Както вече се каза, това е просто една по-тънка чувствителностъ, която възприема по-голямо количество физически трептения, отъ колкото е възможно за обикновения човѣкъ; както и да е, но тя дава на притежателя си много глѣдки, за които останалитѣ хора сж слѣпи. Нека видимъ първо, каква промѣна намира тази способностъ въ познатитѣ физически одушевени и неодушевени прѣдмети, и тогава ще прѣминемъ къмъ съвсѣмъ новитѣ факти, които тя намира въ тази областъ. Но трѣбва да се помни, че всичко това, което започвамъ да описвамъ въ слѣдующитѣ страници, е наблюдавано съ пълна и съвършено-контролирана способностъ, и че повечето отъ случаетѣ, които срѣщаме да се разказватъ отъ други лица, се отклоняватъ малко или много отъ истината.

Най-поразителната промѣна, която става съ неодушевенитѣ прѣдмети при откритото етерно виждане, е тази, че повечето отъ тѣхъ ставатъ почти прозрачни, слѣдствие разликата въ висотата на вълнитѣ, които ясновидеца може сега да възприема. Той сега е способенъ да гледа съвсѣмъ свободно „прѣзъ дебела стѣна“, защото за ново-откритото виждане стѣната е толкова непрозрачна, колкото и една тънка мъгла. Слѣдователно, той вижда, какво става въ съсѣдната стая тѣй свободно, като да не съществува никаква посрѣдна стѣна; може да опише съ точностъ съдържанието на единъ затворенъ съндѣкъ, или да прочете едно запечатано писмо; и по-

диръ малка практика той може да намѣри дадена страница въ затворена книга. Това послѣдното, макаръ много лесно за астралното виждане, прѣдставлява извѣстна трудностъ, когато човѣкъ употрѣби етерното виждане, защото въ този случай дадената страница трѣбва да се чете *прѣзъ* всичкитѣ други, които се намиратъ надъ нея.

Често питатъ, дали въ такъвъ случай ясновидецътъ вижда постоянно съ своето развито око, или пъкъ само когато пожелае това. Отговорътъ е, че ако способността е напълно развита, той ще я има винаги подъ своята контрола и ще може да употрѣбява нея или обикновеното виждане, споредъ както иска. Той прѣмивава отъ едното къмъ другото виждане тѣй лесно и естествено, както ние сега промѣняваме фокуса на нашитѣ очи, когато ги вдигаме отъ близката книга, за да прослѣдимъ нѣкое явление далечъ въ полето. То е, тѣй да се каже, като че ли приковаване съзнанието въ единъ или другъ прѣдметъ; и макаръ наблюдателятъ да вижда съвсѣмъ ясно прѣдмета, върху който въ даденъ моментъ вниманието му е приковано, той все пакъ вижда и другитѣ прѣдмети наоколо, ако и по-слабо, също както когато възпремъ вниманието си върху прѣдметъ държанъ въ ръка, насрѣщната страна се вижда тоже, но не тѣй ясно и като че ли въ фона на гледания прѣдметъ.

Друга една любопитна промѣна, която става за притекающия способността на това виждане, е тази, че земята, по която той ходи, се явява прозрачна до една извѣстна дълбочина, тѣй че той може да вижда всичко, що става подъ нея, също както можемъ сега да видимъ въ съвършено чиста вода. Това му дава възможностъ да наблюдава хората, които копаятъ подъ земята, или да види жили отъ въглища или други метали, ако тѣ не сж твърдѣ далечъ отъ повърхността и пр.

Границата на етеричното виждане, когато се гледа прѣзъ твърди прѣдмети, е аналогична на тази, когато гледаме прѣзъ водна маса или прѣзъ мъгла.

Ние не можемъ да видимъ по-далечъ отъ дадено разстояние, защото посрѣдната материя не е съвсѣмъ прозрачна.

Доста голѣма промѣна става и съ одушевени-тъ прѣдмети въ очигъ на човѣка, чиято сила на виждане е достигнала тѣзи размѣри. Тѣлата на хората и животнигъ сж напълно прозрачни за него, тъй че той може да наблюдава дѣйствието на разнигъ вътрѣшни органи и до известна степенъ да опрѣдѣли диагнозата на нѣкои отъ болестигъ имъ.

Разширеното виждане дава при това възможность на човѣка да види, повече или по-малко ясно, разни видове нови същества, които тѣла не могатъ да отражавать лъчигъ, що влизать въ границигъ на спектра, както той е видимъ за обикновенигъ очи. Между съществата на тази нова областъ той ще види нѣкои отъ най-долнигъ класове природни духове — тѣзи, които тѣла сж съставени отъ най-гѣстата етерна материя. Къмъ този класъ принадлежатъ почти венчки феи, гиоми, самодиви и вили, за които разправять толкова много приказкигъ на планинското население на Шотландия и Ирландия, а също и на други страни.

Грамадното царство природни духове е, главно, астрално царство, но все пакъ една голѣма частъ отъ тѣхъ принадлежатъ къмъ етерната областъ на физическото поле, и, разбира се, тази частъ най-вече е достижима за обикновенигъ случайни ясновидци. И, наистина, когато човѣкъ чете нѣкои отъ разказигъ за самодиви и пр., той се убѣждава, че дѣйствително разказа се касае до този именно родъ природни духове. Всеки, който е изучаваль тѣзи разкази, ще си спомни, колко често се поменува за нѣкакво си таинствено масло или лѣкарство, съ което човѣкъ, ако си намаже очигъ, ще може да види тѣзи същества, когато се срѣщне съ тѣхъ.

Разказьгъ за такова едно намазване и резултатигъ отъ това се срѣща тъй често и иде отъ толкова различни и далечни страни на свѣта, че не може да не се крие нѣкоя истина задъ него, както

и задъ много други всемирни повѣрїя и прѣдания. Сега, никакво подобно намазване очитѣ не може да отвори астралното виждане на човѣка, макаръ нѣкои масла, съ които се търка цѣлото тѣло, твърдѣ много да спомагатъ на астралното тѣло да налуца физическото при пълно съзнание — единъ фактъ, знанието на който, както се вижда, е продължавало дори до ерѣднитѣ вѣкове, ако се съди по свидѣтелствата, които намираме въ нѣкои отъ тогавашнитѣ сѣдебни дѣла противъ магьосниците. Прочее намазването съ такива масла физическото око твърдѣ лесно усилва неговата чувствителность, щото то лесно възприема нѣкои отъ етернитѣ трептения.

Ние често ерѣщаме въ разказитѣ да се казва, че ако този, който чрѣзъ подобни секретни масла е разширилъ етерното си виждане, издаде по нѣкой начинъ новата си способность на нѣкой природенъ духъ, послѣдниятъ го плѣва или мушва въ очитѣ и тѣй го лишава не само отъ етеричното му виждане, но и отъ зрѣнието, съ което си служи на физическото поле. (Вижъ *The Science of Fairy Tales*, отъ E. S. Hartland, въ сериата на „Contemporary Science — или която и да било голѣма колекция отъ разкази за духове). Ако придобитото виждане е астрално, подобно нѣщо би било съвѣзмъ невъзможно, тѣй като никаква поврѣда на физическия апаратъ не може да повлияе върху астралната способность, но ако полученото чрѣзъ лѣкарства виждане е етерно, то разрушението на физическото око е механизма, посрѣдетвомъ който това виждине работи.

Притежателятъ на въпросното виждане ще бжде способенъ да вижда и етерния двойникъ на човѣка¹⁾;

1) Етеренъ двойникъ Теософията нарича тази часть отъ физическото тѣло, която се състои само отъ по-тънката етерна материя. Той (двойникътъ) не само произва наврѣдъ твърдата часть на тѣлото, тази която е видима за насъ, но излиза малко навънъ отъ границитѣ ѝ. Тази излѣзла навънъ часть е онази еманация изъ човѣшкото тѣло, която проф. Бландло е наблюдавалъ въ своитѣ опити и нарекълъ „N“ лхчи,

но тъй като той малко се подава вънъ отъ прѣдѣ-
литѣ на тѣлото, то едва ли би могълъ да обърне
вниманието на ясновидеца освѣнъ ако бмде изваденъ
частично въ врѣме на трансъ, или подъ влияието
на уопителни срѣдетва. Послѣ смъртъ, когато дво-
йникътъ съвеъмъ напуца тѣлото, той много ясно се
вижда отъ ясновидеца, и послѣдниятъ, минавайки
прѣзъ църковни дворове или гробища, често вижда
такива двойници носящи се надъ новонаправени гро-
бове¹⁾. На спиритически сеанси той може да види,
какъ етерната материя излиза изъ тѣлото на ме-
днума, и какъ невидимитѣ смщества се ползуютъ
съ нея²⁾.

Единъ други фактъ, който той скоро ще за-
бѣлѣжи, е този, че неговата способностъ да вижда
бои е разширена. Прѣдъ неговитѣ отворени очи се
явиватъ нѣкои съвеъмъ нови бои, които по нищо
не приличатъ на боитѣ, които влизатъ въ спектра,
както той ни е извѣстенъ сега, и слѣдователно, съ-
вършено неопрѣдѣлими съ понятията, съ които за
сега разполага нашия езикъ. И не само че ще види
нови прѣдмети, изцѣло украсени съ тѣзи бои, но и
ще открие още, че много познати вече нему прѣд-
мети иматъ малко по-другъ цвѣтъ, отъ както ги поз-
нава, благодарение на новата боя, която се смѣва
съ видимата за обикновенитѣ очи. Тѣй че двѣ бои,
които за обикновеното виждане сж почти еднакви,
могатъ да бждатъ ясно различни за острото виждане
на ясновидеца.

До тукъ ние се докоснахме до нѣкои отъ по-
главнитѣ промѣни, които ставатъ съ прѣдметитѣ,

1) Отъ това може да се види, дали уплашениятъ ми-
нувачъ прѣзъ гробища е халюциниранъ, или вижда дѣй-
ствителни бѣли, мъгляви фигури. Но по-подробно по този
въпросъ читателтъ ще прочете въ ръководството: *Смър-
тъта — и послѣ?* (Прѣв.).

2) Какъ става това, и какви му сж послѣдствитята, чи-
тателтъ, особено спиритетътъ, ще памѣри хубаво и ясно
обяснение въ книгата: *Другата страна на смъртъта.*
(Прѣв.).

както и до нѣкои отъ новитѣ нѣща, които се откриватъ прѣдъ етерното виждане; и трѣбва да се помни, че въ повечето случаи една съответна промѣна въ смѣното врѣме става и съ другитѣ чувства, тъй че ясновидецътъ е способенъ да чува и даже да усѣща, по-хубаво и по-много, нежели мнозинството отъ хората, които го окръжаватъ. Сега, да прѣдположимъ, че въ добавъкъ на това той има открито и астралното си виждане, тогава какви по-нататъшни промѣни ще се откриятъ за него въ пространството около му?

Промѣнитѣ ще бждатъ много и голѣми; въ смѣнность, цѣль единъ новъ миръ ще се открие прѣдъ очитѣ му. Нека разгледаме новитѣ чудеса на бърже по смѣния прѣдишенъ редъ, като започнемъ съ неодушевленитѣ прѣдмети. По този въпросъ азъ мога да започна съ цитиране отговора, който дадохъ недавно въ *The Vâhan*¹⁾.

Рѣзка е разликата между етерното виждане и астралното, и това последното е което отговаря на тъй нарѣченото четвърто измѣрение.

Най-лесниятъ начинъ да разберемъ разликата е да вземемъ единъ примѣръ. Когато гледате единъ човѣкъ и съ двѣтѣ виждания, вие и въ двата случая виждате конечата на гърба на палтото му; само че когато употребявате етерното виждане, вие ги виждате *прѣзъ* него и опакито имъ по-близо до васъ; а когато гледате астрално, вие ги виждате не само тъй же, но още и като да сте отзадъ човѣка.

Или когато гледате етерично на кубъ, чийто четирн страни сж написани, вамъ се вижда, като че кубътъ е стѣкленъ, прѣзъ който свободно можете да гледате, и вие виждате отзаднитѣ букви, но само че обърнати, когато тѣзи на странитѣ нѣма да бждатъ ясни за васъ, понеже ги гледате ребромъ. Но когато гледате куба астрално, вие виждате всички страни едновременно и направо, като че цѣлятъ

¹⁾ Органътъ на Английската секция на Теософското общество, неофициалниятъ отдѣлъ на който се състои главно отъ въпроси и отговори.

кубъ е простърнъ прѣдъ васъ, и можете да видите ежицъ и всѣка частица вжтрѣ въ него еднакво добрѣ — не *прѣзъ* другитѣ, но всички наизвадени и прострѣни. Вамъ се струва, че го гледате отъ една съвѣмъ нова посока, едноврѣменно перпендикулярна на всички посоки, които ни сж извѣстни сега.

Гледате ли етерно на opakито на единъ часовникъ, вие виждате *прѣзъ капака* всичкитѣ колелета и нумерата на другата страна *прѣзъ тѣхъ*, но само че числата обрънати; ако ли го гледате астрално, вие виждате и лицето право прѣдъ васъ, и всичкитѣ колелета, като че ли разставени по-отдѣлно, а не едно върху друго.

Тука е то ключътъ, главниятъ факторъ на промѣната: човѣкъ гледа на всѣко нѣщо отъ една съвършено нова гледна точка, съвѣмъ вѣнъ отъ всичко, що до сега сме знали. Той вече не срѣща ни най-малка трудностъ, когато иска да прочете която и да било страница отъ една затворена книга, понеже сега той не я вижда *прѣзъ* другитѣ страници, прѣдъ или задъ нея, но я вижда като тя да е едничка разтворена прѣдъ очитѣ му. Дълбочината, на която една жила металъ или вжглица стои въ земята, не е вече спѣнка за неговото виждане, понеже той не гледа сега прѣзъ посрѣдната материя. Дебелината на стѣната, или на стѣнитѣ, лежащи между наблюдателя и прѣдмета, ще влияе твърдѣ много за яснотата при виждането съ етерния погледъ; обаче тѣ не прѣчатъ ни най-малко на астралното виждане, тъй като въ астралното поле тѣ *не* стоятъ между наблюдателя и прѣдмета. Разбира се, това звучи парадоксално и се вижда невъзможно, и то е необяснимо за единъ умъ, който не е приготвенъ специално да схване идеята; въпрѣки това, то е абсолютно вѣрно.

Това ни довежда тъкмо въ сърдцето на многораздѣривания въпросъ за четвъртото измѣрение — въпросъ отъ най-дълбокъ интересъ, обаче такъвъ, за който не можемъ да се разпростираме въ една книжка като настоящата¹⁾. Който иска да го изучава,

1) Читателтъ въ № 3 на нашата библиотека, *Дру-*

тъй както той заслужва, ние му прѣпорѣчваме да започне съ книгата на К. Х. Хинтхнѣ, *Научни фантазии*, или съ тази на Д-ръ А. Т. Шофилдъ *Другъ святъ*, и тогава да прѣмине къмъ послѣдната книга на първия *Нова ера въ мисълта* ¹⁾. Мистеръ Хинтхнѣ не само претендира да може самъ да схваща умствено нѣкои отъ по-проститѣ четвероизмѣрни фигури, но и твърди, че всѣки, който послѣдва неговото ръководство, може съ постоянство да достигне същия резултатъ. Азъ не съмъ сигуренъ, дали това е достижимо за всички, както мисли той, защото ми се струва, че се изпеква доста силна математическа способностъ; но азъ мога да засвидѣтелствувамъ, че тесерактътъ ²⁾, или четвероизмѣрниятъ кубъ, както той го описва, наистина съществува въ астралния миръ и е добръ извѣстенъ на съзнателния обитателъ на тази областъ.

Азъ зная, че когато Мадамъ Блаватска говорѣше по теорията за четвъртото измѣрение, тя изказа мнѣнието, какво то е единъ грубъ начинъ за изказване идеята за пълната проникваемостъ на материята, и че Мистеръ У. Т. Стедъ послѣдва същата мисль и прѣдстави четвъртото измѣрение прѣдъ своитѣ читатели съ думата *проникваемостъ*. Обаче, старателни, често повтаряни и подробни изслѣдвания показватъ напълно убѣдително, че това обяснение не обгръща всички факти. Това е едно много добро описание на етерното виждане, обаче, само обясненията на Мистеръ Хинтхна за четвъртото измѣрение — една идея съвсѣмъ нова — се приближаватъ до петната на фактитѣ, наблюдавани съ астралното виждане. Затова азъ мисля, че когато

гата страна на смъртта, ще ерѣдне цѣла една специална глава IX по този напестина интересенъ въпросъ.

(Прѣв.).

¹⁾ C. H. Hinton, *Scientific Romances* и *New Era of Thought*. Dr. A. T. Schofield, *Another World*. Подиръ излизането на настоящата книга на английски, мистеръ Хинтхнѣ издаде и слѣдната: *The fourth Dimension* (четвъртото измѣрение). (Прѣв.)

²⁾ Шестнадесетовършникъ.

Мидамъ Блаватска е писала по този въпросъ, тя е имала въ ума си само етерното виждане, а по никакъ начинъ не и астралното.

Прочее, за да разберемъ всичко що слѣдва нататкъ, нише винаги трѣбва да имаме въ ума си тази необикновена и едва обяснима сила. Тя поставя всѣка точка отъ вътрѣшността на всѣко твърдо тѣло абсолютно открита прѣдъ очитѣ на ясновидеца, тъй както всѣка точка въ вътрѣшността на кръга лежи открита за очитѣ на наблюдателя, който гледа отъ центра.

Дори това не е всичкото, което тази сила дава на притежателя си. Той вижда не само вътрѣшността и вънкашността на всѣки прѣдметъ, но и неговата астрална частъ. Всѣки атомъ и молекула отъ физическата материя иматъ своитѣ съответни астрални атоми и молекули, и групата, която тѣ съставляватъ, е ясно видима за ясновидеца. Обикновено, астралната частъ на който и да било прѣдметъ излиза вънъ отъ прѣдѣлитѣ на физическата частъ, тъй че метали, камъни и други прѣдмети се виждатъ заградени съ астрална аура¹⁾.

Ясно става отъ тука, че даже за изучаването на неорганическата материя, човѣкъ печели твърдѣ много, като владѣе тази способностъ. Той вижда не само астралната частъ на наблюдавания прѣдметъ, по-напрѣдъ скрита за него; не само че вижда много повече подробности въ неговото физическо устройство; но дори и това, което е виждалъ и по-на-

¹⁾ *Аурата* е тази частъ отъ тънката вътрѣшна материя на човѣка, била етерна, астрална или ментална, която излиза вънъ отъ прѣдѣлитѣ на физическото грубо тѣло на човѣка, животно, растение или камъкъ. Думата *аура* е много стара, употребявана още отъ древни философи и сръдновековни алхимици, защото въ всички врѣмена е имало ясновидци, които сж виждали, че човѣкътъ не е само тази груба форма, която виждаме съ прости очи. Не много още врѣме и благодарение на проф. Блондло и др., аурата изново ще блде дума и понятие съвѣсмъ ежедневно. Тѣй чрѣзъ научния опитъ всички древни знания ще бждатъ възобновени.

прѣдъ, сега го вижда много по-ясно и по-вѣрно. Значи, новото виждане е много по-пълно и по-точно отъ колкото физическото. Напримѣръ, гледайки астрално на единъ стъкленъ кубъ, човѣкъ вижда всичкитѣ му страни еднакви, както тѣ сж въ дѣйствителность, тогазь когато на физическото поле отдалечената страна се вижда въ перспектива — т. е. по-малка отъ ближната, което разбира, се, е една илюзия дължима на физическата ограниченость.

Когато при това прибавимъ и голѣмитѣ улеснения, които астралното виждане дава при наблюдението на одушевенихъ прѣдмети, то още по-ясно изпѣква прѣдъ насъ голѣмата полза отъ него. То открива прѣдъ очитѣ на ясновидеца аурата на дърветата и животнитѣ, съ което му дава възможность въ случая съ послѣднитѣ, да наблюдава тѣхнитѣ желания и вълнения, а смѣщо и мислитѣ, каквито се случи да иматъ.

Особено когато ясновидецътъ наблюдава човѣка, тогава той най-добрѣ може да оцѣни грамадната полза отъ тази способность, тѣй като, благодарение на свѣденията, които му дава новото виждане, той може да помага на хората много по-добрѣ.

Той може да види вътрѣшния човѣкъ, до дѣто се простира астралното му тѣло, и макаръ въпешитѣ части на неговата природа да оставатъ още скрити за наблюдателя, обаче той може да схди за много отъ скритото по внимателното изучаване на това, което е достъпно за него. Способностьта да наблюдава етерниятъ двойникъ му дава голѣма възможность да намѣрва мѣстото и да класифицира всѣка болестъ или разстройство на нервната система, когато пъкъ отъ изелѣждането на астралното тѣло, той ще може да заключи за вълненията, страститѣ, желанията и тенденцитѣ на човѣка, когото наблюдава, и дори ще може да отгадае твърдѣ много отъ неговитѣ мисли.

Гледайки на едно лице, той го вижда заобиколено отъ свѣтящата мъгла на астралната му аура,

която блѣсти съ всички видове ярки бои и която постоянно се мѣни по цвѣтъ и блѣсъкъ съ всека промѣна на мислитѣ и чувствата му. Той вижда тази аура облѣна съ прѣкрасната розова боя на чистата любовъ, съ богатата синя на чувството прѣданность, съ тежката тъмно-кафяна на егоизма, съ силно-червената боя на гнѣва, съ ужасната блѣскаво-огненна на чувственостъта, съ смѣтно-пепелявата на страха, съ чернитѣ облаци на умразата и злобата, или съ коя да е друга отъ стотингѣ особни тонове, тѣй добрѣ познати на навикналото око. А като е тѣй, явно е, че никой не може да скрие отъ ясновидеца петинското състояние на чувствата си спрѣмо извѣстенъ прѣдметъ.

Тѣзи разнообразни тонове на аурата сами по себе си сж отъ най-дълбокъ интересъ за изучаване, но азъ не разполагамъ съ нужното мѣсто тукъ, за да се впусна въ подробности¹⁾. Едно по-подробно описание на тѣхъ читателтъ ще намѣри въ моята брошура *The Aura*, а едно по-широко съчинение по прѣдмета обмислямъ да напиша по-послѣ²⁾.

Ясновидецтъ, като изучава астралната аура, вижда не само врѣмнитѣ резултати отъ вълненията, които движатъ човѣка въ даденъ моментъ, но отъ наредбата и пропорцитѣ на нейнитѣ бои, когато човѣкътъ се намира въ едно състояние на относително спокойствие, той може да схди и за общото прѣдразположение и характеръ на наблюдавания човѣкъ. Тѣй като астралното тѣло е това, което човѣкътъ може да изрази (прояви) отъ себе си въ астралното поле, и ясновидецтъ може съ значителна сигурность отъ това което вижда, да заключи за

¹⁾ Това автортъ е сторил 3—4 години по-послѣ, като написа книгата *Човѣкътъ видимъ и невидимъ* (*Man visible and invisible*), гдѣто въ 22 цвѣтни картини дава иллюстрации на горнитѣ си твърдения.

(Прѣв.).

²⁾ Това трѣбва да е съчинението, за което стана дума въ прѣдшната забѣлжка.

(Прѣв.).

повече нѣща, които принадлежатъ къмъ по-горнитѣ полета.

При опрѣдѣлението на характера нашиятъ ясновидецъ ще бѣде твърдѣ много подпомогнатъ отъ мислитѣ на лицето, както тѣ се изражаватъ на астралното поле, и слѣдователно сѣ достижими за неговото виждане. Истинското мѣсто на мисълта е менталното поле, и всички мисли се проявяватъ първо тамъ, като трептения въ умстеното тѣло. Но ако дадена мисълъ е егостична, или ако е смѣсена съ нѣкое вълнение или желание, тогава тя изведнажъ слиза въ астралното поле и се въплочава, тъй да се каже, въ форма отъ астрална материя¹⁾.

Мислитѣ на болшинството отъ хората спадатъ къмъ тази категория (смѣсени съ вълнения и желания); а веднажъ тѣхнитѣ астрални тѣла, както и мисълъ-формитѣ, що тѣ постоянно изхвърлятъ изъ себе си, сѣ за него като една разтворена книга, гдѣто тѣхнитѣ характери сѣ написани съ голѣми и ясни букви; практически цѣлата тѣхна личностъ лежи открита прѣдъ очитѣ на астралния ясновидецъ.

Който нека да разбере, като *какъ* мисълъ-формитѣ се виждатъ на ясновидеца, нека изучи плюстрациитѣ, които придружаватъ цѣнната статия на Мисенъ Безантъ по прѣдмета въ сп. Lucifer за Септемри, 1896 г.²⁾.

Ние видѣхме нѣщо отъ промѣната, която става въ одушевленитѣ и неодушевени прѣдмети за тогава, който ги наблюдава съ напълно-развито виждане, що се отнася само до астралното поле; нека сега видимъ, какви съвеѣмъ нови прѣдмети ще бѣдатъ достъпни за него. Той ще види, че приро-

1) И става, както се нарича, *Мисълъ-Форма*. Въпросътъ за мисълъ-фермитѣ е много хубаво разработенъ тази година отъ компетентнитѣ учители: Анна Безантъ и К. У, Ледбитеръ въ тѣхната плюстрирана съ 30 пълна страница цвѣтни картини книга „Thought Forms. (Мисълъ-Форми). (Прѣв.).

2) Прѣдметната нова книга Thought Forms е смѣщата статия твърдѣ много разширена и обработена.

(Прѣв.).

дата, гледана отъ тамъ, е много по-пълна въ все́ко отношение ; но неговото внимание ще бѣде привлечено най-вече отъ живигѣ обитатели на новия свѣтъ. Поради липса на мѣсто, тука ний не можемъ да дадемъ подробно описание на астралния миръ ; това читателтъ ще намѣри въ Теософското ръководство № 5, *Астралното поле*. Коего можемъ да сторимъ, това е само да поменемъ нѣколко класа отъ голѣмата тѣлна астрални обитатели.

Исновидецтъ бива поразенъ отъ постоянно-мѣняющата формата си елементална есенция¹⁾, която вѣчно се носи около него и често се хвърля върху му застрашително, но винаги отетжива прѣдъ рѣшителното успѣхе на волята ; той се очудва на неизброимата армия отъ смщества²⁾, врѣмено създавани изъ тази есенция отъ мислитѣ и желанията на хората, било добри или зли. Той наблюдава разнообразигѣ племена природни духове, когато работятъ или когато играятъ ; той по-нѣкога може да изучава съ вѣчно-растящъ интересъ величествената еволюция на нѣкои отъ най-долнитѣ видове отъ великото царство на девитѣ, които отговарятъ приблизително на ангелскитѣ полкове въ християнската религия.

Но може би най-дълбокъ интересъ ще съставятъ за него человекитѣ — обитатели на астралния свѣтъ, и той ще намѣри, че тѣ се дѣлятъ на двѣ голѣми групи — еднигѣ отъ тѣхъ, наречени отъ насъ живи, и другитѣ, повечето отъ които сж много по-живи отъ първитѣ, които ние тѣй неразумно наричаме умрѣли. Между първитѣ той ще намѣри тукъ и тамъ нѣкой напълно събуденъ и съзнателенъ човѣкъ, може би изпратенъ, за да му донесе нѣкое известие, или пъкъ човѣкъ, който внимателно го

1) Това е нѣкаква жива материя, надарена съ чувствителенъ инстинктъ. По-подробно читателтъ ще прочете въ *Астралното поле*.

2) Мисль-формитѣ.

(Прѣв.).

(Прѣв.).

изучава, за да види, какъвъ напрѣдъкъ е направилъ; когато нѣкъ болшинството отъ съсѣдитѣ му, когато сж вѣнъ отъ физическитѣ си тѣла, прѣзъ врѣме на спане, ще ги види да тичатъ нагорѣ надолу безцѣлно тѣй затворени въ своитѣ мисли, щото съвсѣмъ нищо не съзнаватъ отъ всичко що става около тѣхъ.

Между грамадната тѣлна на скоропристигнали той ще намѣри всички степени на съзнание и интеллигентность и всички отсѣнки характеръ — защото смъртъта, която за нашето ограничено виждане се показва такава съвършена промѣна, въ смцность не промѣнява нищо въ самия човѣкъ. Въ деня подиръ смъртъта си той е точно смцния човѣкъ, какъвто е билъ и въ деня прѣди нея съ смцитѣ прѣдразположения, смцитѣ качества, смцитѣ добродѣтели и пороци, освѣнъ това само — че е захвърлилъ своето физическо тѣло; по напущането на послѣдното толкова промѣнява самия човѣкъ, колкото и събличането на палтото на земята. Тѣй между умрѣлитѣ ясновидецѣтъ ще намѣри хора интелегентни и глупави, милостиви и жестоки, серпозни и леки, духовно настроени и чувствено настроени, смцо както между живущитѣ на земята¹⁾.

Щомъ като може не само да вижда умрѣлитѣ, но и да говори съ тѣхъ, той често може да имъ бжде твърдѣ полезенъ, като имъ дава свѣдения и наставления, които сж отъ голѣма важность за тѣхъ. Мнозина отъ тѣхъ тамъ се нампратъ въ голѣма изненада и тревога и понѣкога дори изпитватъ остри страдания, защото тѣ нампратъ фактитѣ въ задгробния миръ съвсѣмъ несходни съ дѣтекитѣ легенди, каквито само може да даде популярната религия на нашия западъ по отношение този толкова важенъ въпросъ; и слѣдователно човѣкътъ, който разбира

¹⁾ Подробна и ясна картина на тази материя читателтъ ще намѣри майсторски нарисувана въ друго съчинение на смцния авторъ — великъ съврѣменъ окюлтистъ — *Другата страна на смъртъта*, № 3 отъ нашата „Библиотека“.

този новъ свѣтъ и може да го обясни на другитѣ, е наистина единъ приятелъ въ нужда.

Астралниятъ ясновидецъ може по много начини да бѣде полезенъ за живущитѣ, както и за умрѣлитѣ; но по този въпросъ азъ вече писахъ въ моята малка книжка *Невидимитѣ помагачи*¹⁾. Освѣнъ астралнитѣ смѣства той ще види и астрални тѣла — *сѣнки* и *чорупки* въ всичкитѣ стадии на разрушение; но ние само ще ги поменемъ тукъ, защото читателтъ ще намѣри по-подробно описание въ третото и четвърто теософско ръководство.

Единъ другъ чудесенъ резултатъ отъ пълното владане на астралното ясновидство е този, че съзнанието у човѣка никога вече не се прѣкъсва. Когато вечерь отива да лѣга, той оставя физическото си тѣло на почивка — нѣщо тѣй необходимо за него — а той самъ, като излиза изъ него, отива по своята си работа въ много по-удобното си астрално тѣло. На сутринтъта той се повръща и влиза въ физическото тѣло, обаче безъ да губи своето съзнание или наметь между двѣтъ състояния, и тѣй той е способенъ да живѣе, тѣй да се каже, единъ двоенъ животъ, който все пакъ е единъ, и да използва добръ цѣлото си врѣме, вмѣсто да губи една трета отъ своя животъ въ пълна несъзнателность.

Той ще намѣри въ себе си още една странна сила (чието обаче пълно владане принадлежи на още по-високата способность, на менталното ясновидство), която се състои въ това — да може да увеличава по своя воля най-дребнитѣ физически и астрални частици до каквито желае размѣри, като прѣзъ микроскопъ — макаръ че нѣма още микроскопъ, и едва ли може да има такъвъ нѣкога, който да може да увеличава и до едната хилядна частъ отъ тази душевна увеличивающа сила. Чрѣзъ нейната помощъ молекулитѣ и атомитѣ, които за науката сѣ само едно прѣдположение, ставатъ видими и живи

¹⁾ Invisible Helpers; прѣведена е на френски Aides Invisibles.

реалности за окюлтния изслѣдвателъ, и когато той доде да ги изучи по-отблизо, ще намѣри, че тѣ иматъ много по-сложно устройство, отколкото човѣкътъ на науката може да прѣдположи¹⁾. Тя ще му даде възможностъ да прослѣди съ най-голямъ интересъ всичкитѣ видове електрически, магнетически и други етерни дѣйствия; и когато нѣкой отъ специалиститѣ по този клонъ на науката доде да развие силата да вижда тѣзи нѣща, за които тѣ сега пишатъ тъй лесно, то сигурно ще се надѣваме за нѣкое чудесно и прѣкрасно откритие.

Тази е една отъ Siddhis или силитѣ, за които се говори въ източнитѣ книги и които се явяватъ у хората, които прѣдаватъ себе си на духовно развитие, макаръ човѣкъ да не може да налучка името, съ което се тя именува тамъ. Тя се нарича въ индийскитѣ книги „силата да направи човѣкъ себе си голѣмъ или малък по воля“; причината, поради която се употрѣбява това странно название, е тази, че наистина методата, по която това увеличаване става, е същата, която се описва въ онѣзи древни книги. И наистина ние виждаме безкрайно малкитѣ нѣща благодарение на възможността да омалимъ безкрайно много нашия инструментъ на виждане; а

¹⁾ Въ една статия въ сп. Lucifer подъ названието *Окюлтна Химия*, Мисисъ А. Безантъ говори за сложната природа на атома, като дава и неговата фигура, тъй както той се прѣдстави на откритото ѝ астрално виждане. Споредъ думитѣ ѝ изслѣдваніята на ясновидцитѣ били намѣрили общото начало на физическата материя — основния физически атомъ, отъ който всички извѣстни сега химически елементи сж само различни комбинации. Тази нейна статия се появи въ 1895 год., и днесъ, подиръ десетъ години, благодарение на Менделѣва, както и на откритието на Радіума, официалната наука достигна до същата истина. Днесъ не само не се подѣряка старата идея за неразрушимостта на химическитѣ елементи, но и се явиха гласове на себеукоръ за прѣдишното осмиване на сръдневѣковнитѣ алхимици, които учаха за общото начало на всички елементи, а така също за прѣобръщането единъ елементъ въ други. О, ако хората помняха винаги мъдрото правило на Лейбница: „Човѣкътъ е празъ въ което твърди, но не въ това което отказва“!

(Прѣв.).

така също чрезъ безкрайно голѣмо разширение рамѣритѣ на инструмента човѣкъ може да разшири хгъла на своето виждане — въ физическо отношение, както и въ морално — до едно състояние много по-далечно отъ колкото днешната наука може да прѣдположи като възможно за човѣка. Тѣй че промѣната става въ носителя на човѣшкото съзнание, а не въ пѣщата вънъ отъ него; и древнитѣ източни книги прѣдставятъ истината много по-точно отъ насъ.

Ясновидецътъ ще намѣри, че той също така владѣе пълно психометрията и „второто-виждане“; но ние ще говоримъ за тѣхъ по-подробно въ друга една глава, тѣй като тѣ въ проявата си се смѣсватъ съ ясновидство въ пространство или въ врѣме.

До тукъ азъ показахъ, макаръ твърдѣ на кратко, какво единъ обученъ ясновидецъ, който притежава пълно астрално виждане, ще прозрѣ въ безкрайно широкия миръ, въ който това виждане го ввежда; но азъ не казахъ нищо за великата промѣна въ уметвеното настроение на човѣка, когато новитѣ факти го убѣдятъ въ това, че душа има, че тя остава да съществува слѣдъ разрушението на тѣлото, че свѣтътъ се управлява отъ всеисленъ законъ на справедливостъ (карма), и други еднакво важни истини. Човѣкъ трѣбва да почувствува това, за да оцѣни разликата между най-дълбокото убѣждение на ума и точното знание, придобито чрезъ непосредствена лична опитностъ.

ГЛАВА III.

ПРОСТО ЯСНОВИДСТВО

Частично.

Опитността на необучения ясновидецъ — и нека се помни, че този класъ обгръща всичкитѣ европейци ясновидци съ малко едно изключение — е много по-слаба отъ тази, която се мъчихъ да опиша въ прѣдшната глава; тя е много по-слаба

и по степенъ, и въ разнообразность, и въ постоянство, и, прѣди всичко, въ точностъ.

Пои́кога, напри́мѣръ, ясновидството на едного е постоянно, но твърдѣ частично; то обгръща може би само единъ—два класа отъ наблюдаемитѣ явления. Той намира въ себе си нѣкой малък отломъкъ отъ вѣше виждане, безъ обаче да притежава другитѣ степени на виждане, които би трѣбало да придружаватъ тази негова способностъ, или даже да я прѣдхождатъ. Напри́мѣръ, единъ отъ моитѣ най-близки приятели прѣзъ цѣлия си животъ е ималъ силата да вижда атомичната етерна и атомичната астрална материя, а също и нейното устройство, както въ тъмнина тѣй и въ свѣтлина, а щъкъ въ същото врѣме твърдѣ рѣдко вижда съществата, чинто тѣла съ съставени отъ по-гъетата етерна и астрална материя, слѣдователно, по-близки за нашето виждане. Той просто намира тази способностъ въ себе си, безъ да може да си даде смѣтка за нея, или безъ да вижда нѣкаква връзка съ каквото и да било друго; и трудно е да се види, отъ каква полза му е тази способностъ, освѣнъ да се увѣри чрѣзъ нея въ съществуването на тѣзи атомически полета и тѣхното устройство. Все пакъ това е една способностъ и тя показва, че още по-чудни способности ще се появятъ у него съ врѣме.

Срѣщатъ се много подобни случаи—подобни, некамъ да кажа, не по притежанието на тази особена форма ясновидство (която съмъ срѣщналъ само веднажъ въ мой животъ), но подобни по това, гдѣто хората притежаватъ само тази или онази малка частъ отъ пълното и ясно виждане въ астралното и етерното полета. Въ деветъ случая отъ десетъ подобно частично ясновидство е лишено въ същото врѣме и отъ точностъ, — това ще каже, че много отъ впечатленията и заключенията съ смѣтни, вмѣсто да съ тѣй ясни и точни както у обучения наблюдателъ. Намиратъ се твърдѣ много примѣри за такива ясновидци, и то особено между тѣзи, които

тельтъ разбира всичко що става и безъ да чува разговоритѣ.

Тѣй като съзнанието на човѣка все още е въ физическото тѣло, той може да упражнява своитѣ физически способности, да слуша и да говори, едновременно съ слѣдението далечната сцена, стига само това упражнение да не отива до тамъ, щото да му отвлича вниманието. Въ момента, когато отслабне неговата съсредоточена мисль, тѣлото видѣние се изгубва, и той трѣбва изново да образува друга мисль-форма, за да може да поднови наблюдението. Случаи на необучени хора, които да притежаватъ тази способностъ въ по-малки степени, се срѣщатъ по-рѣдко, отъ колкото въ прѣдишния типъ ясновидство, защото тукъ се изисква висока уметвена способностъ, за да упражни изискуемата се уметвена контрола, и изобщо поради по-тънката материя на употребенитѣ сили.

4. Чрѣзъ пжтуване въ астрално тѣло.

Тукъ ние прѣминаваме къмъ едно съвсѣмъ ново видоизмѣнение на ясновидство, въ което съзнанието не остава въ тѣлото, нито пъкъ въ връзка съ него, а се прѣнася при сцената, която човѣкътъ иска да изслѣдва. Макаръ безъ съмнѣние тя да крие по-голямъ опасностъ за необучения ясновидецъ, отъ колкото коя да е отъ прѣдишнитѣ методи, но тя е почти най-задоволителната форма на ясновидство достижима за него, защото неизказано по-висшата форма, която ние ще разгледаме въ нашето пето заглавие, не е достижима освѣнъ за специално обучаванитѣ ученици на окюлтизма.

Въ този случай тѣлото или сии¹⁾, или се на-

¹⁾ Теософията учи, че ноцно врѣме, когато тѣлото си отпочива, човѣкътъ — облѣченъ въ астралното тѣло — странствува, гдѣто иска. Духовно напредналиятъ човѣкъ освѣнъ това достига до тази сила да може и денъ по желание да напуца своята физическа дреха и да влиза въ нея пакъ по воля.

(Прѣв.).

мира въ трансъ и слѣдователно то не може да бѣде употребявано въ нищо, тъй че разказването за видѣното, разпитването за подробности, всичко трѣбва да бѣде отложено до като отежтвующия се заворне. Отъ друга страна пъкъ виждането е много по-пълно и по-свѣршено; човѣкътъ чува, както и вижда, всичко що става прѣдъ него, и може да се движи свободно по своя воля въ твърдѣ широкитѣ граници на астралното поле. Той може да вижда и изучава на свобода всичкитѣ други обитатели на това поле, тъй че грамадното племе природни-духове е напълно достъпно за неговото изучаване, а даже и частъ отъ това на долнитѣ видове Дѣви.

Той има още голѣмото прѣвмущество да взема участие, тъй да се каже, въ сценигѣ, които ставатъ прѣдъ неговитѣ очи — да разговаря на свобода съ разнитѣ тѣзи астрални същества, отъ които може да придобие много любопитни и интересни свѣденія. Ако въ добавкъ на това той се научи, какъ да се материализира (нѣщо не особено трудно за тогова, който веднажъ го е направилъ) той ще бѣде способенъ да взема участие и въ физически явления или разговори на разстояние и да се явява на отежтвующи приятели когато му се поиска.

Въ добавкъ на това той има силата да търпи това, което иска да намѣри. Посрѣдствомъ по-напрѣдъ описанитѣ видове ясновидство той може да намѣри едно лице или мѣсто, само когато вече го знае, или когато е поставенъ въ сношение (en rapport) съ него чрѣзъ докосването до нѣщо принадлежащо физически нему, както въ психометрията. Вѣрно е, че едно малко движение е възможно при третата метода, но процесътъ е твърдѣ уморителенъ, освѣнъ за едно много кратко врѣме.

При употребяването на астралното тѣло човѣкъ може да ходи съвѣмъ свободно и бърже по което щѣ направление, и може (напримѣръ) да намѣри безъ никаква трудностъ което и да е мѣсто, показано на картата, безъ прѣдварително да е билъ на самото мѣсто, или да има прѣдметъ, който да го

постави въ сношенне съ него. Той може смъщо твърдѣ леко да се издига високо въ въздуха, за да види отъ птичи полетѣ страната, която изучава, да види границитѣ ѝ, очертанието на нейната брѣгова линия, или общия ѝ характеръ. Наистина, въ всѣко отношение силата и свободата му сѣ много по-голъми, когато употрѣбжава тази метода, отъ колкото въ прѣдшнитѣ случаи.

Единъ добъръ примѣръ за пълното владене на тази сила е даденъ отъ мисисъ Кроу, *Нощната страна на природата*¹⁾, облѣгайки се върху авторитета на германския писателъ *Юнгъ Шцилингъ* (Jung Stilling). Разказътъ се касае до единъ ясновидецъ, който билъ живѣлъ близо да Филадельфия, Америка.

Той живѣлъ уединено и говорѣлъ малко; билъ сериозенъ, добродѣтеленъ и религиозенъ, и не се знаело нищо лошо за него, освѣнъ дѣто се мълвѣло, че ималъ нѣкои секрети, които не се считатъ за съвсѣмъ законни. Много не-обикновени истории се разказвали за него, между които и слѣдната.

Жената на единъ параходенъ капитанъ (чийто мъжъ билъ на пътъ къмъ Африка и Европа, и отъ когото отдавна не била получавала извѣстие), почти болна отъ тревоги за негова животъ, била накарана да се отнесе до него. Като изслушала нейния разказъ, той я помолилъ да го извини за малко, до като се постарее да ѝ достави свѣденіята, които иска. Той прѣминалъ въ една съседна стая, а тя сѣднала да чака; но неговото отсъствие се продължило повече, отколкото тя очаквала и, мисляйки, че той я е забравилъ, тя станала и тихо приближила вратата, гдѣто той се скрилъ, но за нейно очудване видѣла го прострѣгнъ на една софа тъй неподвиженъ, като да е мъртавъ. Разбира се, тя видѣла, че не ще стори добръ да го тревожи, затова сѣднала да почака неговото завръщане. Когато се събудилъ, той ѝ казалъ, че нейниятъ мъжъ не е можалъ да ѝ пише по тѣзи и тѣзи причини, но че той билъ тогава въ едно кафеце въ Лондонъ и много скоро щѣлъ да се завърне дома.

И наистина, наскоро той се върналъ и, когато жена

¹⁾ Mrs Crowe, *The Night Side of Nature*, стр. 127.

му научила отъ него, че причинитѣ за необикновеното му мълчание биле сжщитѣ тѣзи, които ясновидецътъ ѝ казалъ, неѣ твърдѣ много ѣ се поискало да се увѣри въ истинността и на останалото. Въ това тя била удовлетворена, защото щомъ като мжжъ ѣ видѣлъ човѣка, той веднага го позналъ и разказалъ какъ го видѣлъ въ този и този день въ едно кафене въ Лондонъ и какъ той му казалъ, че жена му се безпокои до разболяване за него, и какъ той, капитанътъ, му разправилъ, по кои причини му било невъзможно да пише, като прибавилъ, че е въ надвечернето да отпудва за Америка. Подиръ това той изгубилъ изъ видъ странника между тълпата и не зналъ повече нищо за него.

Разбира се, ние нѣмаме възможность да знаемъ, какви доказателства е ималъ Юнгъ Шилингъ за истинността на тази история, макаръ той да казва, че билъ напълно сигуренъ въ авторитета, върху когото се облѣга; но ние сме сръщали твърдѣ много факти, подобни на тѣзи, и намъ е невъзможно да се осъмнимъ въ истинността му. Ясновидецътъ, обаче, трѣбва да е развилъ или самъ за себе си тази способность, или пъкъ въ нѣкоя окюлтна школа, по школа която не принадлежи къмъ тѣзи, отъ които получаваме нашитѣ теософски свѣдения; защото въ послѣднитѣ има едно правило, което трѣбва да се пази много добрѣ, а именно, че строго се запрѣщава на ученицитѣ да даватъ на хората доказателства за тази своя сила, да мислятъ хората, че правятъ „чудеса“. Че това правило е много мѣдро, знае всѣки, който е запознатъ малко много съ историята на нашето (Теософско) общество, който знае, какви разрушителни резултати послѣдваха отъ едно твърдѣ леко нарушение това правило.

Нѣкои съвсѣмъ нови случаи, почти еднакви съ горния, азъ дадохъ въ моята малка книжка *Невидимитѣ Помагачи* (Invisible Helpers). Единъ случай съ една добрѣ менъ позната госпожа, която често се явява на свои приятели прѣзъ разстояние, е даденъ отъ мистеръ Стедъ въ *Истински разкази за духове*; и Мистеръ Андрю Лангъ дава въ своята *Сънища и ду-*

хове ¹⁾), описание на това какъ нѣкой си мистеръ Оливъ, тогава въ Портемутъ, се явилъ нарочно на два пкти на едно момиче въ Лондонъ, съ което значително я уплашилъ. Който иска да изучава сериозно прѣдмета, ще намѣри всичкитѣ необходими доказателства, за да се убѣди въ истинността на фактитѣ.

Такова астрално посѣщаване приятели на разстояние за лица, които не могатъ да направятъ това въ обикновено врѣме, най-вече е възможно при наближаването на смъртта, когато връзката между съставнитѣ части на тѣлото е отслабена. Примѣритѣ отъ този родъ сж даже много повече, отъ колкото отъ първия. Азъ ще приведа въ съкратенъ видъ случая помѣстенъ отъ Андрю Лангъ на стр. 100 въ книгата, прѣди малко цитирана — случай, за който самъ казва, че „малко сж разказитѣ, които иматъ толкова добри доказателства за истинността си“.

Мери, жената на Жанъ Гофъ отъ Рочестеръ, като била дълго врѣме болна, прѣнесла се въ бащината си къща въ Уестъ Мелингъ, около деветъ мили далечъ отъ нейната собствена.

Въ деньтъ прѣди смъртта си тя искала твърдѣ много да види дѣттѣ си дѣца, които била оставила дома подъ грижата на една бавачка. Тя била твърдѣ болна, за да бѣде носена, и между единъ и два часа сутриньта паднала въ трансъ. Нѣкой си мисисъ Търнеръ, която я пазила цѣлата ноцъ, казва, че очитѣ на болната биле отворени и вперени, и челюстята ѝ овиснале. Тя турнала ръка на устата, но не можала да усѣти диханне и очудена не знаела какво да мисли, дали е жива или умрѣла.

На другата сутринъ умирающата жена казала на майка си, че била дома при дѣцата си—„азъ бѣхъ съ тѣхъ ноцесъ, когато спѣхъ“.

Бавачката въ Рочестеръ, нѣкой си мисисъ Александръ, твърди, че малко нѣщо, прѣди два часа сутриньта тя видѣла подобнето на поменатата госпожа Мери Гофъ да из-

1) W. T. Stead, Real Ghost Stories, стр. 27. Andrew Lang, Dreams and Ghosts, стр. 89.

лиза изъ съсѣдната стая (гдѣто по-старото дѣте спало само) прѣзъ оставената отворена врата и стояла права до нейното легло около четвъртъ часъ; по-малкото дѣте лежало до нея въ сѣщото легло. Очитѣ ѹ и устатата ѹ мърдали, но не казаха нищо. Бавачката казва, че била съвършено будна; било вече свѣтло, защото денътъ билъ най-дългия отъ годината. Тя станала, сѣднала на леглото си и гледала внимателно видението. Въ това врѣме тя чула градекия часовникъ да бие два и подирѣ малко произнесла „Во име Отца и Сина и Светаго Духа, коя си ти?“ Видението се обърнало и тръгнало; тя станала да го прослѣди, но то се изгубило и какво станало съ него не може да каже.

Както се вижда, бавачката била повече уплашена отъ изгубването, отъ колкото пришествието на духа, защото подирѣ това тя се бояла да стои въ кѹщи и прѣкарала останалото врѣме до 6 часа разхождайки се отъвнѣ. Когато съсѣдитѣ се събудили, тя имъ разказала, какво ѹ се случило, но тѣ, разбира се, рѣшили, че е сънувала; естествено, тя доста настойчиво защищавала своето твърдеице, но не могла да побѣди, до като не дошло извѣстие за това, което се случило съ болната отъ Уестъ Мелпигъ, подирѣ което взели да допуцатъ, че може би тукъ има нѣщо.

Едно важно за забѣлѣзване обстоятелство въ този разказъ е това, гдѣто майката намѣрила за необходимо да прѣмине отъ обикновенъ сънъ въ дълбокъ трансъ, прѣди да може да посѣти съзнателно своитѣ дѣца. Случаи отъ подобенъ родъ, се намиратъ твърдѣ често между голѣмото количество факти, които пълнятъ литературата по въпроса.

Два други разказа отъ съвършено сѣщия типъ намираме у д-ръ Лий. Въ една отъ тѣхъ майката, умирайки въ Египетъ, явява се на дѣцата си въ Торкей¹⁾, и е видѣна много добрѣ, посрѣдъ бѣлъ день, отъ всичкитѣ ѹ петъ дѣца, а сѣщо и отъ бавачката. Въ другия една госпожа отъ сектата Квекери, умирайки въ Кокермутъ, е видѣна ясно и по-

¹⁾ Torquay, Англия. Случаятъ е подробно описанъ въ Другата Страна на Смъртъта, гл. XII. (Прѣв.).

зната посредъ бѣль день, отъ тритѣ ѝ дѣца въ Сетль; останалото отъ разказа е сжщото като разказаното по-горѣ ¹⁾). Макаръ тѣзи случаи да не сж тѣй много извѣстни както този съ Мери Гофъ, обаче доказателствата за тѣхлата истинность сж еднакво силни, както ще се види отъ документитѣ събрани отъ почтенния авторъ на съчинението, отъ което ние ги вземаме.

Човѣкътъ, който напълно притежава този четвърти типъ ясновидство, има на свое разположение много и голѣми прѣимущества, въ добавкъ на помѣнатитѣ вече. Той може, не само да посѣти безпрѣпятствено и безъ разноски всички прѣкрасни и прочути мѣста на земята, но ако се случи да е човѣкъ на науката, прѣдставете си само, какво би значило то за него — да има достъпъ до всички библиотеки на свѣта! Какво би било за научно-настроения човѣкъ да види прѣдъ очигѣ си много отъ процеситѣ на тайната химия въ природата, или за философа да види разбулени много отъ тайнитѣ на живота и смъртъта? За него тѣзи, които сж напустнали нашата земя, не сж вече мъртви, а живи и близки нему; за него много отъ ученията на религията не сж вече въпроси на вѣрата, но въпроси на знанието. И сврѣхъ всичко друго той може да се присѣдини къмъ групата невидими помагачи и да бѣде твърдѣ много полезенъ. Безъ съмнѣние, ясновидството, даже когато е ограничено само въ астралното поле, е единъ великъ даръ за ученика на окюлтизма.

Разбира се, то има сжщо своитѣ опасни страни, особено за необучения; опасность отъ разни видове зли сжщества, които могатъ да устрашатъ или поврѣдятъ на тѣзи, които губятъ своя куражъ и не могатъ да имъ се опълчатъ смѣло на срѣща; опасность отъ всевъзможни заблуждения, отъ криво схващане и криворазбиране това, което човѣкъ вижда; и най-голѣмата отъ всички, опасността отъ

¹⁾ Сжщо. Освѣнъ тѣзи два случая въ помѣнатата книга читателтъ ще намѣри още нѣколко. (Прѣвод.)

самооболщението, че той грѣшки не прави. Но малко здравъ смисълъ и малко опитностъ твърдѣ лесно ще прѣдпазятъ всѣкиго отъ тѣхъ.

5. Чрѣзъ пжтуване въ Майавирупа.

Този типъ е просто една горня п, тѣй да се каже, възвеличена форма на прѣдишния типъ. Употрѣбяваниятъ носителъ вече не е астралното тѣло, а другъ единъ, който е съставенъ за случая отъ материята на уметвеното тѣло—единъ носителъ, слѣдователно, който принадлежи къмъ менталното поле и има въ себе си всичкитѣ възможности на чудесното ментално чувство, което е тѣй трансцендентно въ своитѣ дѣйствиия и при това тѣй трудно за описание. Работящиятъ въ този менталенъ носителъ оставя своето астрално тѣло при физическото, и ако би въ случай да пожелае да се яви на астралното поле по нѣкоя работа, той нѣма нужда да праща за своя собственъ астраленъ носителъ, а просто съ силата на своята воля материализира такава за врѣменната си нужда.

Грамадниѣ прѣвимущества отъ притежанието на тази сила сж: способността на човѣка да влѣзе въ всичката слава и красота на горнята област и притежанието, даже когато работи въ астралното поле, на много по-тънкото ментално чувство, което открива за ученика едно широко поле за знание и дава възможностъ на човѣка никога да не прави грѣшка. Това високо летеніе, обаче, е възможно само за обученія, понеже, за да образува човѣкъ за първи пжтъ своята майавирупа, ¹⁾ той има нужда отъ помощта на единъ достоенъ учитель.

Прѣди да напустнемъ въпроса за пълното ясновидство „съ умисълъ“ мисля че ще бѣде добрѣ да посветимъ нѣколко врѣме за да отговоримъ на единъ или два въпроса по отношение границитѣ на това

¹⁾ Тази дума се състои отъ двѣ: Мауа и Рупа. Втората значи *Тѣло*. Ако читателътъ вече знае дълбокото философско значение на първата дума, цѣлата дума ще бѣде прѣпълнена съ значение за него. (Прѣв.).

ясновидство, съ които ученикътъ често се сблъсква. Често питатъ, възможно ли е за ясновидецътъ да намѣри кое и да било лице, съ което иска да говори, връждъ гдѣто и да било по свѣта, живо или мъртво?

Отговорътъ на това може да бжде условно утвърдителенъ. Да, възможно е за ясновидецътъ да намѣри което и да е лице, ако само може, да се постави, по който и да било начинъ, въ сношение (en rapport) съ това лице. Би било съвсѣмъ безнадежно да се вгустне човѣкъ въ пространството, за да дири едно съвсѣмъ чуждо нему лице между милионитѣ същества около него безъ какъвто и да е ключъ въ ръка; отъ друга страна единъ твърдѣ малъкъ ключъ би билъ съвсѣмъ достатъченъ.

Ако ясновидецътъ знае нѣщо за човѣка, когато търси, той нѣма да има затруднение да го намѣри, защото всѣки човѣкъ има това, което можемъ да наречемъ единъ видъ собствена негова музикална корда — една корда, която е изражение на цѣлото му същество, единъ видъ общъ тонъ отъ трептенията на всичкитѣ му носители въ съответнитѣ имъ полета. Ако ясновидецътъ знае, какъ да разпознава тази корда и да я привежда въ движение, тя чрѣзъ симпатически трептения ще привлече веднага вниманието на човѣка, гдѣто и да се намира той, и тозъ часъ ще извика непосредственъ отговоръ отъ него.

Дали човѣкътъ е живъ или наскоро умрѣлъ, това е безразлично, и ясновидецътъ отъ петия типъ може да го намѣри изведнажъ, даже между неизбримитѣ милиони души, находящи се въ менталното поле, макаръ въ този случай наблюдаваниятъ да не съзнава, че е подъ наблюдение. Естествено, ясновидецътъ, чието съзнание не се е повдигнало по-горѣ отъ астралното поле — т. е. който употребява едно отъ по-раннитѣ методи на виждане — нѣма да може да намѣри едно лице въ менталното поле; но даже и той ще може да каже, че търсеното лице е на това поле, тъй като на ударената корда той нѣма

да получи отговоръ въ астралното поле, слѣдователно, лицето е на менталното.

Ако търсениятъ човѣкъ е непознатъ на ясно-видецътъ, послѣдниятъ има нужда отъ нѣщо, което е свързано съ него — единъ портретъ, писмо писано отъ него, нѣщо принадлежащо нему, въобщо нѣщо напоено отъ личния му магнетизмъ; кое да е отъ тѣзи нѣща ще помогне твърдѣ много въ рѣцѣтъ на единъ навикналь ясновидецъ.

Пакъ казвамъ — не трѣбва да се прѣдполага, че ученицитѣ на окюлтизма, обучавани какъ да употребяватъ това искуство, сж свободни да отварятъ единъ видъ информационни бюра за сношение съ изгубени или умрѣли роднини. Послание, дадено отъ тази страна до такъвъ единъ роднина, може да бѣде, или може да не бѣде прѣиратено, споредъ условията; пъкъ даже ако бѣде прѣиратено, никакъвъ отговоръ нѣма да послѣдва, за да не вземе то формата на „чудо“ — нѣщо, което може да бѣде взето за актъ на магия.

Другъ единъ въпросъ, често повдиганъ, е този, дали душевното виждане има граница въ разстояние. Отговорътъ е, че граница нѣма въ прѣдѣлитѣ на полето. Трѣбва да се помни, че астралното и менталното полета на нашата земя сж тѣй сжщо нейни и тѣй се простиратъ само до извѣстни разстояния, както и нейната физическа атмосфера, макаръ тѣ да надминаватъ значително задъ нея. Отъ това излиза, че отиването на другитѣ планети, или наблюдаването имъ отъ тукъ, не е възможно за никой класъ ясновидство, който е свързанъ съ тѣзи три полета. За човѣка, който може да повдига своето съзнание до будическото поле, да посѣти която и да било планета, принадлежаща къмъ нашата система, е напълно възможно¹⁾, но това е вънъ отъ нашия настоящъ прѣдметъ.

¹⁾ Защото, както се казва на други мѣста въ теософската литература, Будическото и другитѣ по-горни полета сж общи за всичкитѣ планети отъ системата, т. е. материята имъ еднакво прониква всички, а чрѣзъ нея може да ставатъ всички съобщения.

Но и съ тѣзи способности на ясновидство, съ които сега разполагаме, човѣкъ пакъ може да достигне много добавъчни свѣденія за нашата слънчева система. Той може да направи своето виждане много по-ясно, като излѣзе внѣ отъ постоянно вълнуваната земна атмосфера; освѣтъ това, не е трудно да се научи, какъ да си спомога съ безкрайно увеличавающата сила на виждането, тъй че даже съ обикновено ясновидство човѣкъ може да придобие твърдѣ много интересни астрономически знания. Но що се отнася до тази земя и до нейнитѣ непосредствени окръжаващи условия, ясновидството не срѣща никакви затруднения.

Като примѣръ на „ясновидство въ пространство“ мислимъ не ще е излишно да приведемъ единъ исторически фактъ, интересността на който още повече се повдига отъ обстоятелството, че той е заинтересувалъ на врѣмето знаменития философъ Канта, който се е постаралъ чрезъ приятели да се увѣри въ автантичността му.

Сведенборгъ, видень шведски ученъ, въ втората половина на XVIII-о ст., отъ 120 километра видѣлъ пожара, който станалъ въ Стокхолмъ. Това произвело на врѣмето си твърдѣ много шумъ и Емануилъ Кантъ писалъ на единъ свой приятель да направи анкета въ Готенбургъ, Швеция, гдѣто е станала случката.

По този случай Кантъ изпратилъ писмо на Mlle Charlotte de Knobloch (Цитирано отъ Matter, Vie de Swedenborg):

„Случката, която ще ви опиша, ми се струва да е напълно достоверна, и доказателствата за истинността ѝ прѣмахватъ всѣкакъвъ родъ съмнѣние. Това било прѣзъ 1759 г. Господинъ де Сведенборгъ, къмъ края на мѣсець Септември, една сѣбота вечеръ къмъ четири часа, връщайки се отъ Англия, слѣзалъ на суша въ Готенбургъ. Г. Уилямъ Кастль го поканилъ въ къщата си заедно съ една група приятели, около петнадесетъ лица. Вечерята къмъ шесть часа, г. де Сведенборгъ, който билъ излѣзалъ, влѣз-

наль въ салона блѣденъ и отчаенъ, и казалъ, че тъкмо въ тази минута избухналъ пожаръ въ Стокхоломъ, въ Судермалмъ, и че пожарътъ се разпространявалъ бърже къмъ неговата къща . . . Той прибавилъ, че вече къщата на единъ неговъ приятелъ, когото наименувалъ, била прѣобърната на пепель, и че неговата собствена била въ опасность. Въ осемъ часа, подиръ едно ново излизане, той казалъ съ радостъ: „Хвала Богу, пожарътъ е изгасенъ на третата врата до моята къща“. На вечерята съобщили на управителя на града. Недѣля сутринята Сведенборгъ билъ повиканъ при този висшъ чиновникъ, който го разпиталъ за случката. Сведенборгъ описалъ подробно пожара, началото му, края и продължителността. Прѣвъ сѣкция день повината се разпрѣнала изъ цѣлия градъ, и възбуждането се усилило отъ заинтересоваността на управителя; мнозина биле загрижени за своитѣ богатства въ столицата, както и за тѣзи на приятелитѣ. Понедѣльникъ вечерята пристигналъ нароченъ курьеръ, изпратенъ отъ Стокхоломъ прѣвъ врѣме на пожара. Въ полученитѣ писма пожарътъ билъ описанъ тъкмо тѣй, както го разказалъ прѣди два дена Сведенборгъ . . .

„Какво можемъ да кажемъ противъ автентичността на тази случка? Приятелътъ, който ми писа по този въпросъ, е изелѣдвалъ всичко не само въ Стокхоломъ, но нѣщо прѣди два мѣсеца и въ самия Готенбургъ; той познавалъ много отъ виднитѣ сѣмейства въ града и отъ тѣхъ можалъ да събере най-нѣлни свѣденія и потвърждения; още биле живи много отъ свидѣлитѣ-очевидци на случката“.

ГЛАВА V.

ЯСНОВИДСТВО ВЪ ПРОСТРАНСТВО.

ПОЛУУМИШЛЕНО.

Подъ това малко странно название азъ искамъ да сгрупирамъ въ едно опитността на всички ония лица, които нарочно сѣдатъ за да видятъ нѣщо, но нѣматъ никаква идея като какво може да бѣде това нѣщо, нито могатъ да контролиратъ своята спо-

собрность, когато видението започне — чувствителни натури, които поставят себе си въ пасивно състояние, и чакат да видятъ, какво може да се случи. Много отъ трансъ-медиумитѣ ще попаднатъ въ тази глава; тѣ или сами меемеризиратъ себе си, или биватъ меемеризирани отъ нѣкой „духъ-ръководител“, и тогава описватъ сценитѣ или лицата, които се явяватъ прѣдъ отвореното имъ виждане. Понѣкога, обаче, въ това състояние тѣ виждатъ нѣща, които ставатъ на разстояние, и за това имъ даваме мѣсто между нашитѣ „ясновидци въ пространство“.

Но най-широката и най-много разиространена група отъ тѣзи „съ полуумисълъ“ ясновидци сж разнитѣ видове гледачи на кристали — тѣзи които, както казва мистеръ Андрю Лангъ, „гледатъ на кристална топка, чаша, огледало, капка мастило (Египетъ и Индия), капка кръвъ (между Моарцитѣ въ Нова Зеландия), смѣлъ съ вода (Американскитѣ индийци), въ резервоаръ (Римляни и Африканци), вода въ стъкленъ сѣдъ (въ Фецъ), или на каквато и да била полирана плоскостъ¹).

Двѣ страници по-послѣ М. Лангъ дава единъ много добъръ примѣръ за виждането, което най-често се срѣща отъ този родъ.

Дадохъ една стъклена топка, казва той, на едно момиче, мисъ Бейли, но тя нѣмá почти никакъвъ успѣхъ. Тя я дала на мисъ Лисли, която видѣла една широка четвъртита, старо-модна червена софа покрита съ муселинъ; тази софа тя намѣрила подиръ нѣколко врѣме въ една близка ферма. Братътъ на мисъ Бейли, единъ младъ атлетъ, се присмѣлъ на тѣзи експерименти, взелъ топката въ стаята си, и се повърналъ подиръ „съвсѣмъ очуденъ“. Той допустналъ, че е ималъ видение — едно познато нему лице, седнало до запалена ламба. Той поискалъ непрѣменно да открие, дали е видѣлъ право или не. Това било 5:30 часа една недѣля подиръ пладнѣ.

Слѣдуюция вторникъ мистеръ Бейли билъ на балъ,

¹ Dreams and Ghosts.)стр. 57.

въ единъ градъ четридесетъ мили далечъ отъ къщи и тамъ срѣцнахъ нѣкоя си мисъ Престъжнъ. — Въ недѣля, казахъ той, около петъ и половина часа вие стоехте до една висока ламба, облѣчена бѣхте въ дрехи, които азъ нищога не съмъ виждалъ да носите — една синя блуза съ яка върху рамѣнетѣ, и наливахте чай на единъ човѣкъ съ синя вълнена дреха; гърбътъ му бѣше обърнатъ къмъ мене, тѣй че можахъ да вида само върха на мустака му.

— Какъ, пердетата трѣбва да сж биле вдигнати, — казала мисъ Престъжнъ.

— Азъ бѣхъ тогава въ Дълби казахъ м. Бейли — гдѣто напестина е билъ.

Това е единъ твърдѣ типиченъ случай на гледане прѣзь кристалъ — както виждате, картината е видѣна много ясно въ всички подробности, но нѣкъ е съвѣмъ безинтересна, безъ каквото и да било значение за която и да е страна, освѣнъ дѣто послужила да убѣди мистеръ Бейли че има нѣщо въ гледането прѣзь кристалъ. По-често виденията иматъ романтиченъ характеръ — хора въ странни облѣкла, или прѣкрасни, макаръ често непознати, пейзажи.

Сега, каква е основата на този родъ ясновидство? Както казахъ горѣ, той принадлежи обикновено къмъ типа „виждане посредствомъ токъ“, и кристалътъ, или другъ прѣдметъ, просто играе ролята на фокусъ за волята на ясновидеца и като една удобна начална точка за астралната трѣба. Има нѣкои, които сж способни да видятъ тѣкмо това, което искатъ, т. е. могатъ да управятъ своята трѣба къмъ който прѣдметъ щатъ; но болшинството само това достигатъ — да направятъ трѣба и да видятъ това, което се случи на отвѣдния ѱ край.

Понѣкога това може да е нѣкоя картина относително близка, както въ послѣдния цитиранъ случай; другъ пъкъ това бива нѣкоя далеченъ източенъ изгледъ; въ трети случай може да е отражение на нѣкоя часть отъ нѣкоя акашовъ записъ, когато картината съдържа фигури въ антични дрехи, но тогава случая принадлежи къмъ нашия тре-

ти широкъ класъ „ясновидство въ врѣме“. Казва се, че понѣкога въ кристала се виждатъ и явления отъ бъдещето, но това е вече едно по-пълно съвършенство, за което ще говоримъ послѣ.

Азъ срѣщнахъ веднажъ единъ ясновидецъ, който употрѣбляваше, вмѣсто обикновенна блѣстяща повърхностъ, една черна и груба, образувана отъ малко стритъ въгленъ въ паничка. Наистина, малко важи, какво нѣщо човѣкъ употрѣблява като фокусъ; обаче чистиятъ кристалъ има това прѣимущество надъ другитѣ прѣдмети, че особеното устройство на елементалната му есенция го прави способенъ да възбужда психическитѣ способности у човѣка.

Когато, обаче, се употрѣблява нѣкой малкъ блѣстящъ прѣдметъ — като точка свѣтлина, или кашка кръвь, както правятъ Моарцитѣ — случаятъ е просто едно себемагнетизиране. Между не-европейскитѣ нации твърдѣ често експериментътъ се прѣдшествова или придружава съ магически церемонии и молитви, тъй че това, което медиумътъ разказва може въ дѣйствителностъ да е видение на нѣкое чуждо същество, което врѣменно е обсебило месмеризирания и говори чрѣзь него; но въ такъвъ случай това по никой начинъ не е ясновидство.

ГЛАВА VI.

ЯСНОВИДСТВО ВЪ ПРОСТРАНСТВО.

НЕУМИШЛЕНО.

Подъ това название ние можемъ да групираме венчикитѣ тия случаи, когато виждането на нѣкой отдалеченъ прѣдметъ или явление е станало съвѣмъ неожиданно и безъ каквито и да било приготовления. Има хора, съ които често се случватъ подобни виждания, когато пъкъ съ много други това се случва само веднажъ прѣзь цѣль животъ. Вижданията съ най-разнообразни по родъ и по пълнота и повидимому биватъ слѣдствие отъ разни причини. Понѣ-

кога причината на видението е ясна, и съдържанието му е отъ най-голѣма важность; въ други случаи нѣма видима причина, и видениетѣ явления изглеждатъ да сѫ отъ най-обикновено естество.

По нѣкога тѣзи зървания на свѣрхъ-физическата способность се явяватъ въ врѣме на спанье въ видѣ на живи и често-повтаряни сънища, а понѣкога въ будно състояние. Въ първия случай употребенното виждане е навѣрно отъ рода на нашето четвърто подраздѣление на „Ясновидство въ пространство“¹⁾, защото спящиятъ човѣкъ често пътува въ астралното си тѣло по мѣста, където неговитѣ чувства го притеглятъ, и просто наблюдава какво става тамъ; при втория пъкъ случай, вижда се това да става по втория тишь ясновидство, посредствомъ астраленъ токъ. Но въ този случай тока, или трѣбата, е образуванъ съвѣмъ несъзнателно и често бива автоматиченъ резултатъ на нѣкоя силна мисль или емоция, пусната отъ една край или отъ другия — отъ ясновидеца, или отъ виделото лице.

Най-простия планъ е да дадемъ нѣколко примѣра отъ разнитѣ видове и да помѣстимъ между тѣхъ по-нататъшни обяснения, каквито се укажатъ необходими. Мистеръ Стедъ²⁾ е събралъ една голѣма и разнообразна колекция отъ нови и добри — проверени случаи въ своята книга *Истински разкази за духове*³⁾, и азъ ще избира моитѣ примѣри измежду тѣхъ, като нѣгдѣ ще посъкрати малко, за да не заематъ много мѣсто.

Има случаи, въ които теософскитѣ ученикъ

1) *Чрезъ пътуване въ астралното тѣло.*

(Прѣв.).

2) Името на Мистеръ Стедъ се срѣща нѣколко пѣти въ тази книжка. Не ще бѣде излишно да се кажатъ двѣ думи за него, за да види нашата читающа публика до колко той е лице, на което може да се уповае. У. Т. Стедъ е редактора на английско списание *The Review of the Reviews* (Прѣгледъ на прѣгледитѣ), и авторъ на много съчинения. Той бѣше, който най-вече спомогна на Царя при организирането на Хагската мирна конференция.

(Прѣв.).

3) *Real Ghost Stories.*

пзведнажъ щѣ види, че даденъ специаленъ случай на ясновидство е станалъ благодарение въздѣйствието на нѣкой отъ групата хора, които ние наричаме „Невидими помагачи“, съ цѣль да се даде помощъ на нѣкого, който се намира въ голѣма нужда. Къмъ този класъ, безсѣмьно, принадлежи случая съ Капитанъ Понтъ отъ Напа Вяли, Калифорния, разказанъ отъ Д-ръ Бъшнелъ въ неговата книга *Природата и свѣрхестественото*¹⁾.

Нѣщо прѣди шестъ или седемъ години, въ една сръдзимна нощъ, той сънувалъ сънь, въ който видѣлъ една компания отъ прѣселници, задрѣстени отъ снѣга поерѣдъ планината и умираюци отъ студъ и гладъ. Той забѣлѣзвалъ добръ особостигъ на прѣдстаналата прѣдъ него картина, въ която изигьвалата на първо мѣсто една грамадна, отвѣсна, бѣла скала; той видѣлъ хората да сѣкатъ, какъво се вижда, върховетъ на дърветата, що се подавали изъ дълбоката прѣсна снѣгъ. За него били ясни даже самитѣ лица на нечастниците и особенитѣ тѣхни страдания.

Той се събудилъ дълбоко възбуденъ отъ яеността и видимата реалность на съня. Подиръ малко заспалъ пакъ и видѣлъ пзново сжщата сцена. На сутринята той не можалъ да я забрави — сѣ тя се въртѣла въ ума му. Като се сръщналъ наскоро съ единъ старъ другаръ ловджия, той разказалъ съня си, и възбуждението му било още поголѣмо, когато събесѣдникътъ му безъ никакви колебания позналъ мѣстото, видено на сънь. Този другаръ билъ прѣмьналь Спера прѣзь прохода Каремъ Вяли и потвърдилъ, че такова едно мѣсто въ прохода дѣйствително отговаря на описанието.

Простосърдечниятъ патриархъ билъ убѣденъ отъ това. Тозъ часъ събралъ той една компания отъ хора, съ катѣри и завивки и необходимитѣ провизии. Съѣдитѣ се смѣли на неговата вѣра. „Малко важи, казалъ той, азъ съмъ способенъ да стори това и ще го стори, защото вѣрвамъ, че моятъ сънь отговаря на дѣйствителността“. Той изпратилъ своитѣ хора на планината, сто и петдесетъ мили

¹⁾ D-r. Bushnell, *Nature and the Supernatural* (p. 14).

далечъ, право къмъ Карезнѣ Вали проходѣ. А тѣ намѣрили компанията точно въ ежцото положение, както били видени въ съня, и донесли останалитѣ живи.

Понеже не се казва, че кашитанъ Йонтъ имать и други подобни видения, то твърдѣ ясно е, че пѣкой помагачъ като е видѣлъ отчаяното положение на прѣселницитѣ, завелъ най-близкото впечатлително и вообщо подходящо лице (което се случило да бѣде кашитана) на мѣстото въ астралното му тѣло и го е събудилъ достаточнo, за да види сцената и да я запомни. Помагачътъ може и да е нагласилъ единъ „астраленъ токъ“ за кашитана, но първото прѣдположение е повече вѣроятно. Както и да е, но мотивътъ и приблизително метода на работата сѣ достатъчно ясни.

Понѣкога „астралниятъ токъ“ може да бѣде построенъ отъ една силна възбудителна мисль отъ другия край на линията, и това може да се случи дори когато мислигелътъ не е ималъ пѣкакво намѣрение. Въ интересната исторія, която ще цитирамъ, види се, че връзката е била направена отъ докторовата честа мисль за Мисисъ Браутънъ при вес това той не е ималъ специалното желание, щото ти да види това, което той прави въ момента. Че именно този родъ ясновидство трѣбва да е било употребено, се вижда още отъ това, че ти е гледала на сцената отъ своя гледна точка — която не е била докторова, симпатически прѣпратена (както би могло да бѣде), тѣй като ти виждала гърба му безъ да го познае¹⁾. Разказътъ се намира въ *Протоколитѣ на Обществото за психически издирвания* (т. II., стр. 160).²⁾

1) Т. е. Докторътъ, съ честитѣ си прѣдшни мисли за нея, приготвилъ астралната връзка (телеграфа) между себе си и мисисъ Браутънъ (Broughton), по която, безъ да пека, праца извѣстие за нещастнето, което приятелката му като почувствувала, обърнала готовата връзка въ зрителна трѣба и видѣла прѣвъ нея. (Прѣв.).

2) За да види читателътъ до колко надежни сѣ протоколитѣ на прѣдметното общество, трѣбва да се кажатъ пѣколко думи и за него.

Миспеп Браутхнъ се пробудила прѣвъ една ноцъ, 1844, и събудила своя мъжъ да му каже, че нѣщо страшно се случило въ Франция. Той я помолилъ да си легне да спи и да не го безпокои. По тя го увѣрявала, че не била заспала, когато видѣла това, което иска да му разкаже — което видѣла въ дѣйствителностъ.

Първо, катастрофа съ една каляска — която въ смѣтностъ тя не видѣла, но видѣла резултата отъ това — една сломена каляска, една събрана тѣла, единъ човѣкъ нѣжко повдигнатъ и отнесенъ въ най-близката къща, подиръ това човѣкътъ прострѣнъ на легло, въ лицето на когото тя познала Орлеанския Дукъ. Последователно пригели се натрунали около леглото — между тѣхъ нѣкои отъ членовѣтъ на френската царска фамилия — кралицата, послѣ краля, венчки мълчаливо, просѣязани пазятъ очевидно умирающия дукъ. Единъ човѣкъ (тя могла да види гърба му, но не знала кой е той) билъ докторъ. Той стоялъ надвесенъ надъ дука, пишталъ му пулса, съ часовникъ въ другата ръка. Подиръ това венчко се изгубило и тя не видѣла нищо повече.

Щомъ като станало день, тя записа въ дневника си венчко, що видѣла. Това се случило въ ония врѣмена, когато нѣмало още телеграфъ, и два или три дена се ми-

The Society for Psychological Researches съществува отъ 1882 год. Прѣвъ прѣдшествующитѣ тази дата 2—3 десетилѣтния спиритическата опитностъ бѣше наводнила до такава степенъ Евро а и Америка, бѣха вече натрунали такава грамадно количество нови факти (*le miracle moderne*, както го нарича проф. Шарль Рише), необясними по методитѣ до тогава извѣстни на науката, че тѣзи, които носятъ пестински наученъ духъ, не можаха да игнориратъ вече факта и трѣбване да започнатъ изсаѣдванята. Започна най-напрѣдъ всеизвѣстния Уилямъ Круксъ, а подиръ него конкурента на Дарвина, Алфредъ Уолесъ и др., до като въ началото на 82 год. се организира и казаното общество по прѣимущество отъ професори и учени, съ цѣль да изучатъ най-щателно новитѣ явления. До колко обществото е сериозно и силно до день днешенъ читателтъ може да види по листа на неговитѣ прѣдседатели, когото вземамъ отъ брошурата на Едуардъ Беннетъ (асистентъ секретаръ на обществото отъ началото му 1882 до 1902 г.) *The Society for Psychological Researches, its rise and progress, 1905 г.*

нали прѣди Times да обяви „Смъртта на Орлеанския Дукъ“. Слѣдь кѣсо врѣме, като посѣтила Парижъ, тя видѣла и познала мѣстото на случката и събрала обяснение за виденото отъ нея. Докторътъ, който билъ при умирающия дукъ, билъ единъ старъ неинъ приятель, и когато той бдѣлъ надъ леглото, умътъ му билъ постоянно занятъ съ нея и фамилията ѝ.

По-общи случаи сѫ тѣзи, когато необходимиятъ токъ е образуванъ отъ близкото душевно сродство на лицата. Въ случая съ двѣтѣ лица на слѣдующата история, сигурно постоянната имъ взаимна мисль е била, която е приготвила самия токъ; крайното състояние на едина отъ двамата е направило останалото за да се обърне тока въ астраленъ телескопъ, като го е поларизирало (т. е. дало полюси). Цитираме другъ добъръ примѣръ пакъ отъ същитѣ *Протоколи* (т. I, 30).

На септемврий 9-й, 1848 г. при обсадата на Мултанъ (Индия) Генералъ - Майоръ Р. —, тогава адютантъ на своя полкъ, билъ раненъ твърдѣ опасно; мисляйки че ще мре,

Професоръ Н. Sidgwick (Кембриджъ).	1882—1884
„ Balfour Stewart, F. R. S.	1885—1887
„ H. Sidgwick	1888—1892
Right Hon. A. J. Balfour, M. P., F. R. S.	1893
Проф. William James (Harvard, Америка)	1894—1895
Sir William Crookes, F. R. S.	1896—1899
Frederic W. H. Myers	1900
Sir Oliver Lodge, F. R. S.	1901—1902

Отъ началото на настоящата година е избранъ французкия професоръ по физиологията, всеизвестния редакторъ на *Les Annales des Sciences Psychiques*, Charles Richet.

Бъл. — F. R. S. значи членъ на Кралското Общество, което е равносильно на „членъ на академията“ въ Франция.

William James е знаменития психологъ американски.

A. J. Balfour — е днешния първъ министръ на Англия. Буквитѣ M. P. подиръ името му значатъ „Членъ на Парламента“.

Съ това общество малко или много сѫ свързани и имената на такива видни европейски авторитети: Камилъ Фламарьонъ, Д-ръ Максуель (Франция), Ламброзо и др. (Италия), Цѣлнеръ (Германия), Аксаковъ, Вл. Соловьевъ (Русия).

Знаменитиятъ недавно починалъ руски философъ Владимиръ Соловьевъ, въ 1893 г. прѣведе на руски кни-

той помолилъ единъ отъ другаритѣ си офицери да вземе пръстения отъ ржката му и да го изпрати на жена му, която въ това врѣме била цѣли сто и петдесетъ мили далечъ въ Ферозепоре.

„Прѣвъ ноцѣта на Септемврий 9-й, — пише жена му — азъ лежахъ на леглото си полузадрѣмала, когато много ясно видѣхъ мъжа ми да го изнасятъ изъ бойното поле сериозно раненъ и чухъ гласа му да казва: „Вземете този пръстенъ отъ пръета ми и го пратете на жена ми“. Цѣлия слѣдующъ день азъ не можахъ да се отърва нищо отъ картината, ни отъ гласа.

„Подиръ извѣстно врѣме азъ чухъ за сериозното нараняване на генералъ Р. при обсадата на Мултанъ. Той, обаче оздравѣ и сега е още живъ. Не много врѣме слѣдъ войната, генералъ Л. —, офицерътъ, който е помогналъ за изнасянето мъжа ми изъ полесраженнето, ми каза, че напстина ранениятъ го помолилъ да вземе пръстена, също както азъ чухъ въ същия моментъ въ Ферозепоре“.

Освѣнъ това ние имаме твърдѣ широкия класъ отъ случайни ясновидства, чииго причини не могатъ да се видятъ — тѣ се показватъ съвсѣмъ безъ значение и като че ли нѣматъ никаква връзка, съ които и да било явления, извѣстни на ясновидеца. Къмъ този класъ принадлежатъ много отъ пейзажитѣ, видени отъ нѣкои хора тъкмо прѣди да заспятъ. Тукъ цитирамъ едно твърдѣ важно и твърдѣ реално опи-

гата на тримата видни членове на прѣдметното общество, Герни, Мейерсъ и Подморъ, *Phantasms of the living*. Интересното прѣдисловие на прѣводача читателтъ ще намери на стр. 419 на VI-и томъ *Собраніе Сочиненій В. С. Соловьева*, 1905 г.

Както въ своитѣ ежегодни протоколи тъй и въ списанието си това Общество е събрало, подиръ щателно провѣряване, такова голѣмо количество случаи на ясновидство (освѣнъ фактитѣ отъ другитѣ отдѣли на *le miracle moderne* — Спиритизма), щото едно е вече положително установено за тѣзи, които сж изучавали тази литература, какво „ние притежаваме още и други срѣдства за познание освѣнъ разума и чувствата (това се отнася до ясновидството, телепатията и др.)“, както казва Шарль Рише на Жюль Боа, който пише въ *Lé Temps*, 22 Fevrier, 1905, № 15954.

(Прѣв.).

санне на една опитностъ отъ този родъ, отъ Мистеръ У. Т. Стедъ, *Истински разкази за духове* (стр. 65).

Легнахъ но не можахъ да заспя. Затворихъ очи и чакахъ съня; обаче вмѣсто съня прѣдъ менъ се наредиха цѣла редица отъ странни живи картини. Нѣмаше свѣтлина въ стаята и бѣше съвършено тъмно; очитѣ ми бѣха затворени ежщо. Но въпрѣки тъмнината изведнажъ азъ като че ли съзерцавахъ една сцена отъ чудесна красота. Приличаше на една жива миниатура, широка колкото едно клише на магически фенеръ. Азъ мога да си припомня сцената тѣй добрѣ, като да е жива прѣдъ мене. Това бѣше морски пейзажъ. Мѣсецътъ свѣтѣше върху вълнитѣ, които тихо се носѣха къмъ брѣга. Право прѣдъ мене единъ дългъ кей се подаваше навкѣтръ въ морето.

Отъ двѣтѣ страни на кей неправилни скали стърчаха надъ водното равнище. На брѣга стърчаха нѣколко къщи, четвъртити и груби, непримлични на никоя отъ архитектуритѣ, които познавамъ. Нищо нѣмаше да потривожи нѣмото спокойствие на картината; мѣсецътъ, морето и блѣсъка на мѣсечината върху вълнующата се водна повърхностъ — всичко това бѣ тѣй живо, еѣканъ гледахъ дѣйствителната сцена.

Картината бѣше тѣй красива, щото много добрѣ си спомнямъ, какво помислихъ тогава — че ако видението продължи, азъ така ще бѣда заинтересуванъ и плѣненъ отъ гледката, че никога нѣма да заспя. Бѣхъ съвършено буденъ и въ ежщото врѣме, когато гледахъ сцената, чуввахъ шума на падающитѣ дъждовни капки отвънъ. И току изведнажъ, повидимому безъ каквато и да била причина, сцената се промѣни,

Освѣтеното море се изгуби, и на ежщото мѣсто се появи вкѣтрѣшността на една стая за четене. Правѣше впечатление — като това да е класна стая, която обръщатъ вечерно врѣме на читалии. Припомнямъ си да видѣхъ единъ четець, който странно приличаше на Тимъ Хриптъалъ, макаръ това да не бѣше тоя; той държеше едно еписанне или книга въ ръка и се смѣеше. Това не бѣше картина — а жива дѣйствителностъ.

Сцената се виждаше като гледана прѣзъ бинокль;

вие виждате играта на мускулитѣ на лицето, блѣсъка на очитѣ, всѣко движение на непознатитѣ хора въ неизвѣното мѣсто, на което вие гледате. Всичко това азъ видѣхъ, безъ да отварямъ очи; очитѣ ми тукъ не вземаха никакво участие. Вие виждате такива нѣща като че ли съ едно друго зрѣние, което е повече вкѣтрѣ въ вашата глава отъ колкото въ очитѣ ви.

Това бѣше една бѣдна и безцѣлна опитность, но ти ми даде възможность да разбера добрѣ, какъ ясновидцитѣ виждатъ — нѣщо, което не биха ми дали и множеството най-добри описания за същността на ясновидството.

Картинитѣ не бѣха въ свързка съ нищо; тѣ не ми бѣха навѣяни отъ нѣщо, което съмъ прочелъ или чулъ; просто тѣ се изирѣчиха прѣдъ моя взоръ също тѣй, като кога човѣкъ гледа на далечна сцена съ далекогледъ. Азъ ги гледахъ, защото бѣха отирѣде ми и тѣ си отминаха сами. Подобна опитность другъ пжтъ не съмъ ималъ.

Мистеръ Стедъ гледа на това като на „една бѣдна и безцѣлна опитность“; и начетина тя може да бѣде гледана като такава въ сравнение съ повеликитѣ възможности, обаче азъ зная много ученици, които би били твърдѣ благодарни да иматъ даже такава една малка лична опитность. Макаръ и малка да е тя сама по себе си, но тя дава изведнажъ на ясновидеца ключа на цѣлото, и ясновидството ще бѣде една жива истина за тогова, който е видѣлъ поне и толкова.

Тѣзи картини сж твърдѣ много ясни, за да мислимъ, че сж просто отражения на мислитѣ на другитѣ, и освѣнъ това, описанието безпогрѣшно показва, че тѣзи видения сж видени прѣзъ астраленъ телескопъ. И алтернативата е тази; или Мистеръ Стедъ самъ несъзнателно си е образувалъ токъ, или (което е много по-вѣроятно) нѣкое добро астрално същество е направило това за него и му е дало, за да му помогне въ трудното врѣме на безсънищата, да види картинитѣ, които сж се намѣрили случайно на другия край на тръбата.

ГЛАВА VII.
ЯСТНОВИДСТВО ВЪ ВРЪМЕ.
МИНАЛОТО.

Ясновидството въ врѣме — т. е. слата на виждане миналото и бъдащото — подобно останалитѣ форми на виждане, се намира у разни хора въ разни степени, като се започне отъ този, който владѣе напълно и двѣтѣ способности и се свърши съ този, който само случайно, мимо неговата воля и твърдѣ несвършено, назърва въ сценитѣ, що крие миналото или бъдащото за него. Хора отъ последния типъ могатъ да видятъ, напримѣрь, нѣкоя картина на явление станало въ миналото; но тя бива твърдѣ много забъркана, а ако се случи да бжде ясна и чиста, то сигурно ще е нѣкоя съвѣзмъ изолирана и той, навѣрно, ще бжде неспособенъ да я свърже съ станалото прѣди или слѣдъ нея, или да обясни нѣкои особености, които могатъ да се явятъ заедно съ нея. Напротивъ, обучениятъ човѣкъ може да прослѣди драмата, въ която картината влиза като часть, до толкова, до колкото е необходимо, и да види съ еднаква леснина както причинитѣ, които съ я създали, тѣй и слѣдствията, които е оставила подирѣ си.

Навѣрно, за да разберемъ тази малко по-трудна часть отъ нашия прѣдметъ, намъ ще бжде полезно, ако я подраздѣлимъ на отдѣлитѣ, които сами естествено се налагатъ, и се занимаемъ първенъ съ способността на виждане назадъ въ миналото, като оставимъ за по-послѣ изслѣдването на тази, която пронизва завѣсата на бъдащото. Въ всеѣки единъ отъ случаетѣ ще бжде добръ за насъ да се опитаме да разберемъ, колкото можемъ, начина, по който тѣ ставатъ, макаръ нашиятъ успѣхъ да не бжде твърдѣ голѣмъ, първо, слѣдствие непълнитѣ свѣдения по нѣкои части на въпроса, които нашитѣ теософски изслѣдватели владѣятъ въ настояще врѣме, и второ слѣдствие недостига и слабостта на зем-

нитѣ думи да изкажатъ и една стотна часть даже отъ малкото, което тѣ знаятъ за горнитѣ полета и способности.

Прочее, въ случая съ едно подобно видение отъ далечното минало, какъ се то достига, и на кое поле въ природата принадлежи? Отговоритѣ и на двата тѣзи въпроси е, че сцената е видѣна въ *акашовитѣ записи*; ¹⁾ но това изречение само по себе си изисква обяснение за много отъ моитѣ читатели. Това название, право казано, не е до тамъ вѣрно, защото макаръ записитѣ и да се намиратъ въ акаша, или материята на менталното поле, обаче, тѣ не принадлежатъ нему (на акаша). Още по-неточно е другото крайно опрѣдѣление, „записитѣ на астралната свѣтлина“, което понѣкога се употребява, защото тѣзи записи лежатъ много по-далечъ отъ астралното поле, и всичко, що можемъ да достигнемъ на послѣдното, то сж само едни несвързани картини отъ едно двойно тѣхно отражение, както ще видимъ подиръ малко.

Думата *акаша* ²⁾ е била употребявана нѣкакъ неопрѣдѣлено. Въ нѣкои отъ нашитѣ рани книги тя се смѣта като синонимна съ астралната свѣтлина, а въ други се употребява да означава кой да е родъ невидима материя отъ Мулапраkritи ³⁾ до физическия етеръ. Въ по-сетнѣшнитѣ книги това име е запазено само за материята на менталното поле, и въ тази именно смисълъ ние можемъ да кажемъ, че записитѣ сж акашови, защото, макаръ първоначално тѣ да не сж направени на това поле, още повече на астралното, което е по-долу отъ него, но все пакъ на това поле ние за първи пѣтъ се срѣщаме съ тѣхъ опрѣдѣлено и тукъ само можемъ съ сигурность да работимъ съ тѣхъ.

1) Akâshic records.

2) Akâsha, санскритска дума, съ популярно значение на въздухъ, етеръ. (Прѣв.),

3) Mûlaprakriti, санскритско название на първоначалната мѣрова субстанция.

(Прѣв.).

Този въпросъ за записигѣ е извънредно труденъ; той е единъ отъ този класъ въпроси, които за своето пълно разбиране изискватъ способности много по-високи, нежели тия, които челоуѣчеството е развило до сега. Истинското разрѣшенне на неговигѣ проблеми е възможно въ полета много по-далечъ отъ тѣзи, които ние можемъ да знаемъ за сега, и всѣко мнѣние, което можемъ да имаме за тѣхъ, по необходимостъ трѣбва да е отъ най-несвършенъ характеръ, тѣй като ние не можемъ да погледнемъ на тѣхъ отъ горѣ, а само отъ долу. Слѣдователно, идеята, която имаме за тѣхъ, трѣбва да е само частична; но все пакъ тази идея нѣма да ни лъже до тогасъ, до когато помнимъ, че малкигѣ отломци — което е всичко, що можемъ да видимъ сега — не сж цѣлата истина. Но ако бъдемъ внимателни при сформирването нашигѣ идеи, щото тѣ да отговарятъ точно на областта, която обгръщатъ, то ние нѣма нищо да отхвърлимъ, а напротивъ ще прибавимъ, когато съ течението на нашия прогресъ постепенно придобнемъ по-висша мъдростъ. Трѣбва прочее да се разбере въ началото още на тази глава, че пълното схващане на прѣдмета е невъзможно въ настоящата стадия на развитие, и че много точки ще се изтъкнатъ, на които обяснение не може да се даде, макаръ да е възможно да приведемъ нѣкои аналогни за проявление, а също да укажемъ пакти по който всѣки човѣкъ може да достигне пълно обяснение.

Нека тогава се опитаме да се повърнемъ мислено назадъ къмъ началото на тази слънчева система, къмъ която принадлежимъ. Ние всички сме запознати съ популярната астрономическа теория за това начало — именно съ тѣй нарѣчената небулярна теория¹⁾. Споредъ нея първо се е явила една обширна блѣтяща небула²⁾, съ диаметръ мно-

1) Кант. — Лапласовската теория за образуването на слънчевата система. (Прѣв.)

2) Материята въ хаотично-въздухообразно състояние. (Прѣв.)

го по-дълъгъ отъ колкото прѣдѣлитѣ на орбитата даже на най-вънкашната планета, и тогава съ постепенно охлаждане и сгъстяване отъ тази грамадна сфера въ течение на безчетни епохи се е образувала нашата слънчева система.

Окултната¹⁾ наука приема тази теория въ нейната най-широка форма, защото тя правилно прѣдставява чисто физическата страна въ еволюцията на нашата система, но тя прибавя, че ако ограничимъ нашето внимание само въ тази физическа страна, то ние ще имаме една твърдѣ несвършена и непълна идея за това, което въ дѣйствителностъ е станало. Тя учи, че въ началото на всичко, величайшото Същество, което е творецътъ и подкрѣпата на една система, (наричано по нѣкога *Логосътъ*²⁾ на системата), съ-

1) Occult значи скрита, тайна, забудена. Окултната наука, Гупта Видия (по санскритски), Секретната Доктрина, е тази система отъ всички знания, които сж били събирани, повѣрвани и пазени отъ всичкитѣ велики мъдрци на историята. Чрѣзъ „практикуване морална и физическа чистота, а също и нѣкои въздържания“ тѣзи свети хора сж достигали до такава божествена висота, когато въ тѣхъ се е „развила жизнената душевна сила на себе-просвѣта“, или, както казва Порфирий, достигали сж до она „възвишенъ екстазъ, въ който състоянието на божественнитѣ пѣна и мистеритѣ на природата биватъ открити намъ“. Иначе казано, чрѣзъ чистъ и светъ животъ мъдрецитѣ достигатъ до ясновидство много по-високо дори отъ това, което е прѣдметъ на настоящето съчинение, и благодарение на него тѣ узнаватъ много и много отъ тайнитѣ на природата. Всички тѣзи скрити за обикновения човѣкъ истини — скрити, отъ една страна, поради неговото несвършенство, и отъ друга страна, криени отъ мъдрцитѣ, поради неговата арогантностъ, грубоостъ, прѣсѣдвания и циничностъ — съставляватъ науката, която за тѣзи, които я знаятъ, е най-реална, най-добрѣ доказана и обоснована, но за насъ е окултна (скрита).

(Прѣв.).

2) Logos, гръцка дума, значи Слово, Verbum. Общата идея на всички религии е тази, че вселената е била сътворена съ *Слово* („рече Богъ да бже свѣтлина, и би свѣтлина“), и затова на „Незавѣстното“ дали название споредъ характера на неговата дѣйностъ — *творение* чрѣзъ Слово, *Мисълъ*. Затова: „Въ началото бѣ Словото“...

(Прѣв.).

ставя въ ума си едно пълно прѣдставление за цѣлата система съ всичката послѣдующа нейна история. Чрѣзъ самия този актъ на образуване това прѣдставление Той извиква мигновено цѣлата система въ обективно съществуване въ полето на Своята мисль ¹⁾ — поле, разбира се, много по-високо отъ всички тѣзи, за които ние знаемъ нѣщо. Отъ тамъ разнитѣ сфери слизатъ една подиръ друга когато имъ доде врѣмето, и въ това състояние и положение, което имъ е прѣдзначено въ общия планъ. До като не държимъ постоянно въ умъ този фактъ на дѣйствително (идейно) съществуване на цѣлата система отъ самото начало въ едно горно поле, ние винаги криво ще разбираме физическата еволюция, която виждаме около насъ.

Окюлтизмътъ ни учи още много нѣща по този въпросъ. Той ни казва, че не само цѣлата тази чудесна система, къмъ която принадлежимъ, е създадена отъ Логоса, съ всичкитѣ нейни висши и нисши полета, но и че връзката между нея съ Него е по-тѣсна отъ колкото тази между творецъ и творение, защото тя е частъ отъ Него — едно Негово частично изражение на физическото поле; движението и животътъ на цѣлата система сѣ *Негова* енергия — тя живѣе вътрѣ въ границитѣ на Неговата аура. Колкото и грандиозна да се показва тази идея, тя обаче нѣма да бѣде съвѣмъ непостижима за тѣзи, които сѣ изучавали въпроса за аурата ²⁾.

Запознати сме вече съ идеята, че когато едно лице напрѣдва по пътя на прогреса, неговото причинно тѣло ³⁾, което съставлява границата на чо-

¹⁾ Т. Е., отъ него моментъ цѣлата Слънчева система, съ всичкото нейно послѣдователно развитие, започва да съществува като *идея*, като потенциална възможност, подобно едно сѣме, което вече има въ себе си възможността да породи дървото, чиято идея се крѣе въ него ... „Идеитъ“ за Платона бѣха реалности, нѣщо ...

(Прѣв.).

²⁾ Вижъ глава II.

(Прѣв.).

³⁾ Подъ *Причинно тѣло* (causal body) въ Теософията се подразбира тази дрѣха отъ по-тънката материя

вѣшката аура, значително се разширява както въ размѣри, тъй и въ блѣсъкъ и чистота на боитѣ. Мнозина отъ насъ знаятъ отъ опитъ²⁾, че аурата на окултния ученикъ, който вече е направилъ значителенъ прогресъ покъти³⁾, е много по-широка отъ колкото тази на току що направилъ само една крачка по него, когато въ случая съ Адепта⁴⁾ това разширение е още по-голъмо⁵⁾. Въ нѣкои съветѣмъ екзотерични⁶⁾ Източни Свещенни писания ние сръщаме да се говори за голѣмата ширина на аурата

на менталното поле, която единичка е постоянна у човѣка. Подиръ смъртта Азистъ се отдръзва постепенно на вктрѣ, като захвърля подъ редъ физическото тѣло, етерния двойникъ, астралното тѣло и менталното, до като остане само въ причинното тѣло. Въ него той екадирва есенцията, резултата, отъ цѣлата минала физическа, астрална и умствена дѣйность, и тази натрупана отъ всички до тогава раждания опитность ще бѣде причината, която ще опрѣдѣли обстоятелствата на слѣдующето въплочение на земята. Затова и се казва *Причинно* тѣло, по санскритски *Карана Шарира*. Навѣрно това постоянно жилище на безсмъртния духъ — човѣка — е подразбиралъ ап. Павелъ, като е писалъ думитѣ: „на небето ние имаме храма нержкотовна“ (II, *къмъ Коринтениитѣ*, V, 1—).

(Прѣв.)

²⁾ Тукъ подъ „насъ“ авторътъ подразбира лицата, които вече владѣять способността ясновидство.

(Прѣв.).

³⁾ *Пкъти* на усвѣршенствуваното духовнитѣ сили.

(Прѣв.).

⁴⁾ *Адептъ* е този, който владѣе до свѣршенство науката или искуството, които слѣдва; но тази дума особено се употрѣбява за владѣющитѣ на окултнитѣ науки.

(Прѣв.).

⁵⁾ Този извънредно интересенъ и важенъ въпросъ читателътъ ще намѣри подробно изложенъ въ илюстрираното съчинение на сжция авторъ *Man Visible and Invisible*.

(Прѣв.).

⁶⁾ „Екзотерично“, като обратно на „Езотерично“, значи външно, достъпно на всички. Въ древната мистическа литература често се сръщатъ фразитѣ „езотерично учение“ и „екзотерично учение“; първото е запазеното само за „избранитѣ“, „просветенитѣ“, „свещеницитѣ“; второто — открито за външната публика. „За дѣдата азъ имамъ млѣко, а за свѣршенитѣ — мѣдростъта Божия въ една мистерия“. Пише ап. Павелъ.

(Прѣв.).

на Буда. На едно мѣсто, мисля, се поменава, че аурата на този великъ учителъ на Изтока се простира до три мили; но каквито и да сж били нейнитѣ размѣри, едно е важно за насъ, че тукъ ние срѣщаме единъ исторически документъ отъ миналото, който се намира въ свързка съ факта за бързото разширение на причинното тѣло на този, който прогресира по нагорния пътъ на светосгѣта.

Безъ съмнѣние, това увеличление на аурата става въ геометрическа пропорция, а като е тѣй, нѣма какво да се чудимъ когато слушаеме да се казва за Адепти, стоящи на висока степенъ на развитие, че тѣхната аура е способна да обгърне и цѣла една планета въ себе си; а отъ тукъ ние можемъ послѣдователно да повдигнемъ нашия умъ до идеята за едно Същество тѣй възвишено, което обгръща вътрѣ въ себѣ си цѣлата наша слънчева система. И ние трѣбва да помнимъ, че колкото и грамадна да се показва тази наша система, тя е само една капка въ широкъ океанъ пространство.

Както за най-висшия Богъ (когото ние можемъ да си въобразимъ) тѣй и за Логоса е буквално вѣрно казаното още въ древность, че „отъ Него, чрѣзъ Него и за Него сж всички нѣща“¹⁾, и „въ Него ние живѣемъ и се движимъ и имаме нашето съществуване“²⁾.

Сега, ако това е така, ясно е, че каквото и да се случи вътрѣ въ нашата система, то става вътрѣ въ съзнанието на нейния Логосъ, и тѣй изведенкъ виждаме, че петинекитѣ записи (records) трѣбва да сж Неговата паметъ; и по нататкъ, че и на което поле да се намира тази чудесна паметъ, тя трѣбва да е далечъ надъ всичко, що можемъ за сега да знаемъ, и че слѣдователно, записитѣ, които ние можемъ да срѣщнемъ близо до насъ, сж само едно отражение на великия господствующъ фактъ върху гѣстата срѣда на долнитѣ полета.

¹⁾ Ап. Павелъ. *Къмъ Ефессанцитѣ*, IV, 6.

(Прѣв.)

²⁾ Дѣянията на Св. Апостоли, XVIII, 28. (Прѣв.).

Слѣдователно, това, което четемъ въ астралното поле, е само едно отражение на отражение, и то твърдѣ несъвършено отражение, защото записитѣ тамъ сѣ твърдѣ откъсачни и често твърдѣ много забъркани. Ние знаемъ какъ навредъ¹⁾ водата се взема като символъ на астралната свѣтлина, и въ настоящия особенъ случай значението на този символъ е много ясно. Върху лицето на спокойната вода ние можемъ да видимъ ясното отражение на околнующитѣ прѣдмети, също като въ огледало; но то е само отражение — изображение върху една срѣда съ двѣ измѣрения на прѣдметъ, който има три измѣрения, и слѣдователно различно отъ самия прѣдметъ по всичкитѣ си качества, освѣтъ по цвѣта и въ добавкъ на това, то винаги е обърнато.

Но когато повърхността на водата е развълнувана отъ вѣтъра, какво тогава ние виждаме? Все пакъ отражение, разбпра се, но тѣй изпочушено и тѣй изкривено, щото става съвсѣмъ безполезно, или даже вредно, когато искаме да се ръководимъ по него, за да намѣримъ очертанието и истинската вънкашностъ на отразения прѣдметъ. Тукъ и тамъ може да се случи да намѣримъ ясно отражение на нѣкоя малка частъ отъ сцената — на отдѣленъ листъ отъ дървото, напримѣръ; но за да може човѣкъ да си състави приблизително точна идея за цѣли прѣдметъ отъ скърпването на едно голѣмо количество дори отдѣлни частици отъ неговото отражение, би изисквало продължителна работа и дълбоко познаване природнитѣ закони.

Сега въ астралното поле ние никога не можемъ да имаме нѣщо, което да прилича на спокойна повърхностъ; наопаки, тукъ ние имаме работа съ едно лудешко бързо движение; сждете тогава, колко можемъ да се надѣваме за ясно и опрѣдѣлено отражение. Тѣй единъ ясновидецъ, който притежава само астралната способностъ, не може никога да бѣде увѣренъ, че картината на миналото, що се явява

1) Въ всички мистически литератури, въ това число и у Алхимицитѣ, (Прѣв.).

прѣдъ него, е вѣрна и пълна. Тукъ и тамъ нѣкоя часть отъ нея *може* да бѣде вѣрна, но той нѣма възможность да знае, коя е тя пменю. Ако се намира подъ ръководството на нѣкой пригоденъ учитель, той може, подиръ дълго и старателно упражненне, да достигне да различава надежнитѣ отъ ненадежнитѣ впечатления и тѣй да постройва отъ откъслечнитѣ и изопачени впечатления какъвъ да е образъ на отразения прѣдметъ; но обикновено много порано отъ врѣмето, когато ще може да овладѣе тѣзи трудности, той вече ще е развилъ своето ментално виждане, което прави този трудъ излишенъ.

На слѣдующето поле, което ние наричаме ментално, условията сж съвѣсмъ различни. Тамъ записитѣ сж пълни и точни, тѣй че веѣка грѣшка при четенето е невъзможна. Това ще каже, че ако трима ясновидци, притежающа менталната способность, се съгласятъ да наблюдаватъ единъ и емщъ записъ, и тримата ще виждатъ отпрѣдъ си едно и емщото отражение, и впечатленията на веички ще бѣдатъ еднакви и напълно вѣрни. Отъ това обаче не слѣдва, че когато послѣ на земята сравнятъ бѣлѣжкитѣ си, тѣхнитѣ отчети ще бѣдатъ напълно съгласни. Ние знаемъ много добрѣ, че ако трима души тукъ долу на земята наблюдаватъ една и емща сцена и подиръ това седнатъ да пишатъ каквото сж видѣли, тѣхнитѣ описания ще се различаватъ чувствително, тѣй като веѣкой единъ отъ тримата ще забѣлѣже най-вече това, което особено го интересува, и, безъ да съзнава, *него* той ще изгъкне като главно нѣщо въ сцената, като игнорира понѣкога другитѣ страни, които сж, може би, много по-важни.

Сега, въ случай, когато се прави наблюдение на умственото поле, личнитѣ особености не влияятъ значително върху полученитѣ впечатления, защото, както видѣхме вече, менталното виждане дава възможность на наблюдатели да схване прѣдмета изцѣло¹⁾, слѣдствие на което по никой начинъ не е

¹⁾ Видѣть глава II, когато говори за четвъртото измѣнение. (Прѣвод).

възможно една дадена частъ да бѣде видена по слабо отъ друга; но (освѣнъ въ случая съ добръ обучения и добръ упражненъ ясновидецъ) този факторъ (личнигъ особености) започва да играе роль при прѣнасянето на впечатленията отъ тамъ въ долнигъ полета. Да се даде шъленъ и точенъ отчетъ тукъ долу на земята за едно ментално явление или ошгностъ е съвѣмъ невъзможно, понеже, поради самата природа на нѣщата, деветъ десети отъ това, което се вижда и чуветвува тамъ, не може по никой начинъ да се изкаже съ наши земни думи; а тѣй като изложението не може да не бѣде частично, то разбира се ще стане едно избирание на материала. По тази именно причина, въ послѣднигъ години на нашата теософска работа, обърна се много строго внимание, щото нищо да не се публикува, прѣди да бѣде наблюдавано едноврѣменно отъ нѣколко души, и отчетнигъ послѣ сравнени.

Но и слѣдъ като възможността за грѣшки, произходящи отъ личнигъ особености, бѣде доведена до минимумъ чрѣзъ внимателно провѣряване едни наблюдения съ други, пакъ остава най-сериозната трудностъ, която се крие въ самата природа на снимането въ по-долни полета впечатления, получени въ по-горни. До нѣгдѣ това е аналогично на трудността, която изпитва рисувача, когато се мъчи да изобрази единъ три-измѣренъ пейзажъ на плоска повърхностъ — която е отъ двѣ измѣрения¹⁾. Както артистътъ има нужда отъ дълго и усилено упражнение на своето око и ръка, прѣди да може удовлетворително да рисува природата, тѣй ясновидецътъ има нужда отъ дълго и старателно упражнение, прѣди да може да описва вѣрно на едно по-долно поле това, което е видѣлъ на по-горнето. Вѣроятността да получимъ едно точно описание на

¹⁾ Рисувачътъ трѣбва да изрисува на двуизмѣрно платно триизмѣренъ пейзажъ; ясновидецътъ при разказване невидимото трѣбва съ „триизмѣрни“ (земни) думи да описва четири (и повече) — измѣрни сцени и прѣмети.

(Прѣв.).

виденото отъ необучения ясновидецъ е почти еднаква съ тази — да имаме единъ добръ-завършенъ пейзажъ отъ човѣкъ, който никога не се е училъ да рисува.

Освѣнъ това, трѣбва да се помни още, че дори най-свършената картина е много далечъ да бѣде едно пълно възпроизвеждане на сцената, която тя изображава, защото нѣма нито една линия или жгълъ въ нея, които да отговарятъ на съответните линии и жгли въ рисуванния прѣдметъ. Рисуването е просто единъ искусенъ опитъ, съ помощта на линии и бои върху равна плоскостъ да се произведе на едно отъ нашитѣ петъ чувства същото впечатление, което би произвела самата сцена, ако се намираще отпрѣдъ ни. Ако ние нѣмахме по-ранна опитностъ, тѣй щото картината само да ни подсѣща за дѣйствителността, то едва ли тя би могла сама да ни даде прѣдстава за ревятъ на морето, мириса на цвѣтята, вкуса на плодоветѣ, или мекоста или твърдината на рисуваната повърхностъ.

Отъ свършено същата природа, макаръ много по-голямъ по степенъ, сж трудноститѣ изпитвани отъ ясновидеца, когато се мъчи да опише на физическото поле каквото е видѣлъ на астралното; но неговото положение още по-вече се затруднява отъ факта, че вмѣсто простата задача да припомни само на своитѣ слушатели това, което вече тѣ знаятъ, както артистътъ прави, когато рисува хора или животни, полета или дървета, нему прѣдетои, съ проститѣ срѣдетва, които има на свое разположение, да прѣдстави картини за нѣща, които въ болшинството случаи сж съвѣмъ нови за слушателитѣ му.

Малко остава тогава за чудене, дѣто ясновидецътъ постоянно чувствава слабостта и несвършенството на своитѣ описания, колкото тѣ да се показватъ живи и поразителни за неговитѣ слушатели, и дѣто постоянно съзнава, че съвѣмъ безусловно е било старанието му да прѣдаде онова,

което е видѣль¹⁾. И ние трѣбва да помнимъ, че когато отчетътъ се касае до записъ, четенъ на менталното поле, тази трудна работа на прѣнасяне отъ горнето на долнето поле става не изведнажъ, а на два пхти, тъй като паметътъ се прѣнася и прѣзъ астралното поле. Даже и въ случая, когато ясновидецътъ е развилъ толкова добръ своето ментално виждане, щото да може да работи съ него и когато е буденъ въ физическото си тѣло, той се затруднява отъ абсолютната невъзможностъ на физическиѣ думи да изразятъ това, което той вижда.

За единъ моментъ, опитайте се да схваните това, което ние нарекохме четвърто измѣрение и за което казахме нѣколко думи въ една прѣдишна глава. Доста лесно е за насъ да мислимъ за нашиѣ три измѣрения — да си прѣдставимъ въ нашето въображение дължината, ширината и висотата на кой да е прѣдметъ; и ние виждаме, че всѣко отъ тѣзи три измѣрения се изразява чрѣзъ една линия подъ правъ ъгълъ къмъ останалитѣ двѣ. Идеята за четвъртото измѣрение е, ако можахме си прѣдстави, една четвърта линия, която да бѣде подъ правъ ъгълъ на тритѣ вече извѣстни намъ.

Сега, обикновениятъ умъ по никоѣ начинъ не може да схване тази идея, макаръ да има нѣколко души²⁾, които съ специално занимаване по въпроса полека-лека сж достигнали да схванатъ една или двѣ твърдѣ прости четпри-низмѣрни астрални фигури. При все това, никакви думи, употребявани на това поле, не могатъ да прѣдставятъ фигурата тъй добръ прѣдъ въображението на тѣзи,

1) Това свидѣтелствува и ап. Павелъ. Той говори за нѣкой човѣкъ (а тукъ тълкувателитѣ разбиратъ самия него), който билъ въздигнатъ до „третото небе“, до „рай“ „и тамъ чулъ думи неизговорими, каквито човѣкътъ не може да изкаже“. 2, *Къмъ Коринтениитѣ*. XII, 2.

(Прѣв.)

2) Тукъ авторътъ навѣрно подразбира мистеръ Хинтънъ и други, които пишатъ види се съ успѣхъ по този въпросъ.

Прѣв.

които не сж се занимавали съ въпроса, щото тѣ да я схванатъ. Да се прѣдстави яено такава една форма съ физически думи би било въ сжщностъ да се опише единъ отдѣленъ астраленъ прѣдметъ; но когато изелѣдваме записитѣ на менталното поле, шие срѣщаме добавѣчната трудностъ на петото измѣрение! Тѣй че невъзможността да се опишатъ напълно тѣзи записи е очевидна даже и за този, който и най-повърхностно е запознатъ съ въпроса.

Шие опрѣдѣлихме записитѣ като паметь на Логоса, обаче, тѣ сж нѣщо много повече отъ колкото една паметь въ обикновената смисълъ на думата. Колкото безнадежно да е за насъ да си прѣдставимъ, какъ тѣзи образи се показватъ отъ Негова (на Логоса) гледна точка, все пакъ знаемъ, че колкото се повдигаме все по-горѣ и по-горѣ, толкова повече се приближаваме по-близо до истинската паметь — по-близо до истинското виждане на нѣщата; тѣй че твърдѣ интересна е за насъ опитността на яеновидеца, когато той чете тѣзи записи въ будическото поле — най-висшето, до което неговото съзнание може да достигне (даже когато е вънъ отъ физическото тѣло), до като не е достигналъ още равнището на Архатитѣ¹⁾.

Тукъ врѣме и пространство не го ограничаватъ; тукъ той нѣма нужда, както на менталното поле, да прѣглежда редица отъ явления, защото минало, настояще и бждаще, всички едноврѣмено прѣбиваватъ въ момента²⁾ — колкото и беземислено да

¹⁾ Прѣдпоследнята степенъ до пълното човѣшко съвършенство. (Прѣв.).

²⁾ Великиятъ мислителъ Емануилъ Кантъ по умозрителенъ пътъ доде до мисълта, че пространство и врѣме не сжществуватъ въ дѣйствителностъ, а сж само едни *форми* на човѣшкото мислене, че *тѣ* сжществуватъ въ съзнанието на човѣка, а не *човѣка* въ тѣхъ. Тази идея на Канта, обаче, е само половината отъ това, което Древната Мъдростъ твърди по този въпросъ. Пространство и врѣме сжществуватъ, казва тя, но тѣ могатъ да бждатъ *побѣдени*, и сж побѣдени отъ развитото съзнание.

звучи това. Макаръ и това поле да е безкрайно подолу отъ съзнанието на Логоса, но отъ току що казаното много ясно се вижда, че записитѣ за Него сж пѣщо повече отъ това, което ние наричаме паметъ, защото всичко, що е станало въ миналото, и всичко, що ще стане въ бъдещето, *става сега* прѣдъ Неговитѣ очи, сжщо както явленията на тѣй нареченото настоящо врѣме. Виждамъ, че тѣзи идеи се показватъ съвсѣмъ невѣроятни, съвсѣмъ неразбираеми за нашето ограничено разбиране; при все това, тѣ сж абсолютно вѣрни. Естествено, съ настоящето наше знание ние не можемъ да се надѣваме да разберемъ, какъ се достига такъвъ единъ чудесенъ резултатъ, и да се опитваме да обяснимъ това, би значало да се забъркаме въ думи, отъ които не можемъ да извадимъ никакви свѣдения. Но все пакъ, имама въ ума си една мисль, която може би ще укаже пътя, по който обяснения сж възможни; а всичко, що помага да разберемъ, че най-послѣ такава велика концепция не е съвсѣмъ невъзможна, е отъ полза за насъ, защото разширява нашия умъ.

Нѣщо прѣди тридесетъ години помня да четохъ една твърдѣ любозитна малка книжка подъ названіе *Звѣздитѣ и Земята*¹⁾, въ която авторътъ се стараше да покаже, какъ научно е възможно, щото миналото и настоящето да се намиратъ едноврѣменно въ ума на Бога. Изложенитѣ аргументи въ тая книжка ме поразиха тогава съ своето майстерство, и азъ ще се постарая да ги прѣдамъ на кратко, тѣй като ги намирамъ пълни съ значение въ свръзка съ прѣдмета, който ни занимава тукъ.

Когато виждаме нѣщо, дали това е книгата въ рѣцѣтъ ни, или звѣзда милиони километра далечъ отъ насъ, това става посредствомъ трептения въ етера, или както обикновено се казва, чрѣзъ лъчъ свѣтлина, който прѣминава отъ видения прѣдметъ къмъ очитѣ. Бързината, съ която едно трептение се прѣдава, е тѣй голѣма — около 186,000 мили въ

1) The Stars and the Earth.

секунда — че когато работата се касае до прѣдметъ близо до насъ, достигането на трептението може да се каже е мигновено. Обаче, когато въпросътъ се касае до междупланетнитѣ разстояния, тогава необходимо е да вземемъ подъ съображение бързината на свѣтлината, защото колкото тая бързина и да е голѣма, все пакъ трѣбва врѣме, докато прѣмине тия огромни разстояния. Напримѣръ, свѣтлината, за да прѣмине отъ слънцето до насъ, трѣбва да употреби осемъ минути и четвъртъ, а като е тѣй, когато гледаме на слънцето, ние го виждаме посредствомъ единъ лъчъ свѣтина, който е напусналъ слънцето повече отъ прѣди осемъ минути.

Отъ това се получава единъ твърдѣ любопитенъ резултатъ. Лъчътъ свѣтина, чрезъ който ние виждаме слънцето, очевидно ще може да ни каже само това, което е ставало на слънцето прѣди той да тръгне отъ тамъ, и нѣма да може да каже нищо отъ това, което се е случило подиръ заминаването; тѣй че въ дѣйствителностъ ние виждаме слънцето не както то е, но както то е било прѣди осемъ минути. Това ще каже, че ако нѣщо важно става на слънцето — напримѣръ, образуване на ново слънчево пятно — то астрономътъ, който въ смѣлото врѣме наблюдава слънцето, нѣма да може да знае, че такава промѣна става, тѣй като лъчътъ, който носи новината, нѣма да пристигне по-рано отъ осемъ минути.

Когато доде работата до неподвижнитѣ звѣзди, разликата е по-голѣма, защото разстоянията сж неизмѣримо по-голѣми. Полярната звѣзда, напримѣръ, е толкова далечъ, че свѣтлината идяща отъ нея, иктувайки съ поменатата горѣ непостижима бързина, взема малко нѣщо повече отъ петдесетъ години, до като достигне нашитѣ очи; отъ това слѣдва странното и неизбѣжно заключение, че ние виждаме полярната звѣзда не тамъ и тѣй както тя е въ настоящия моментъ, а я виждаме тѣй, както тя е била прѣди петдесетъ години. Не, ако утрѣ нѣкоя космическа катастрофа обърне полярната звѣзда на пар-

чета, ние все пакъ ще я гледаме мирно да си свѣти на небето прѣзь останалитѣ дни на нашия животъ; нашитѣ дѣца ще достигнатъ зрѣла възраст и ще събератъ на свой редъ своитѣ дѣца около себе си, когато новината за ужасната катастрофа ще достигне земята. По сѣщия начинъ има други звѣзди толкова далечъ отъ земята, че необходимими сѣ хиляди години, докато свѣтлината имъ достигне тукъ, и слѣдователно, онова, що знаемъ за тѣхъ, е това, което тѣ сѣ били прѣди хиляди години.

Сега, нека въ своето умозаклучаване идемъ една стъпка по-нататкъ. Да прѣдположимъ, че бѣхме способни да поставимъ единъ човѣкъ на разстояние 186,000 мили отъ земята и при това да му дадемъ мистическата способностъ да може отъ това разстояние да вижда всичко, що става на земята тѣй ясно, като да се намира непосредствено до него. Ясно е, че човѣкътъ, тѣй поставенъ, ще вижда всѣко нѣщо една секунда, слѣдъ като то е станало, и тѣй въ настоящия моментъ той ще вижда това, което се е случило прѣди една секунда. Одвойме ли разстоянието, той ще бѣде назадъ отъ насъ на двѣ секунди и т. н.; отдалечимъ ли го до разстоянието на слънцето (като все още запазва таинствената своя сила на виждане), той ще вижда не това, което ние правимъ сега, а това което сме правили прѣди осемъ минути и четвъртъ. Отнесемъ ли го още по-далечъ до полярната звѣзда, той ще вижда прѣдъ очитѣ си явленията, които сѣ ставали прѣди петдесетъ години; той щѣше да вижда дѣтекитѣ игри на тѣзи, които днесъ сѣ възмѣжали сериозни хора. Колкото и чудно да се показва това, но то научно е вѣрно, и никой не може да го убори.

Малката книжка продължаваше да аргументира доста логично, че Богъ, като всемогущъ, трѣбва да притежава чудесната сила на виждане, която ние прѣдположихме у нашия наблюдател; и по-нататкъ, понеже е въздѣсѣщъ, той трѣбва да се намира на всѣка отъ станциитѣ, които ние поменахме, а сѣщо и въ всѣка посрѣдна точка, не послѣдователно,

а едноврѣменно. Като допустнемъ тѣзи положения, слѣдва само по себе си и неизбѣжното заключение, че всичко, що нѣкога е ставало на земята, отъ самото начало на свѣта до днесъ, *тризбва* въ настоящия моментъ да става прѣдъ очитѣ на Бога — не като просто възпоминание, а като Той ей сега да наблюдава самата дѣйствителностъ.

Всичко това е доста материалистично и въ областта на чисто физическата наука; но нека бждемъ сигурни, че *не* по такъвъ начинъ работи паметта на Логоса. Но все пакъ тази теория е чудесно майсторски изработена и абсолютно необорима, и както казахъ по-горѣ, тя не е съвѣмъ безъ полза за насъ, тъй като ни дава надежда, че по нѣкакъвъ начинъ нѣкога ние ще можемъ да достигнемъ до всезнание.

Но, ще се попита, какъ е възможно да се намѣри нѣкоя картина посрѣдъ ужасающата бъркотия отъ тѣзи записи на миналото? И наистина, необучениятъ ясновидецъ не може се отърва отъ тази бъркотия, докато не притежава нѣщо, което да го постави въ сношение (*en rapport*) съ търсената картина. Психометрията е единъ примѣръ отъ този характеръ; и твърдѣ е вѣроятно, че нашата обикновена паметъ е въ сѣщностъ единъ другъ случай отъ сѣщата идея. Като че ли съществува нѣкакво магнетическо притегляне или еродство между вѣрка материална частица и записа на неговата история — едно еродство, което прави частицата да дѣйствува единъ видъ като кондукторъ между записа и способнитѣ на този, който може да го чете.

Напримѣръ, веднажъ азъ донесохъ отъ Стоунхенжъ ¹⁾ едно малко парченце камъкъ, не по-големо отъ главичката на една карфица, и като го поставихъ въ иликъ подадохъ го на една психометърка, която нѣмаше никаква идея за съдържанieto на

¹⁾ Stonehenge, стари друидски знаменити развалини въ Англия, 7 мили далечъ отъ Salisbury, Wiltshire.

плика; тя изведнажъ започна да описва тѣзи чудесни развалини и пустинната мѣстность наоколо, а подиръ това започна да описва, както се виждаше, сцени отъ неговата (на парчето) минала история. Това показва, че тази много малка частица е била достатъчна, за да постави госпожата въ сношение съ записигѣ, които сж въ свръзка съ мѣстото, отъ гдѣто бѣше допесено. Сценигѣ, покрай които прѣминаваме въ течението на нашия животъ, като че ли дѣйствуватъ по ежция начинъ върху клѣткитѣ на нашия мозъкъ, както е дѣйствувала и историята на Стохсенъ върху тази частица камъкъ; тѣй между сценигѣ и мозъчнитѣ клѣтки се установява единъ видъ свръзка, посредствомъ която нашиятъ умъ се поставя въ съобщение (en rapport) съ тази дадена сцена отъ акашовия записъ, и тогава се казва, че сме си спомнили виденото.

Даже единъ обученъ ясновидецъ се нуждае отъ връзка, за да може да намѣри записа на дадено явление, за което той нищо не знае. Ако, напри- мѣръ, пека да види слизането на Юли Цезаря на английски брѣгъ, той може да започне по разни начини. Ако той е ходилъ на самото мѣсто, най-простия начинъ е да си припомни мѣстото и тогава да трѣгне назадъ по неговитѣ записи, до като достигне търсената епоха. Ако не е виждалъ мѣстото, той може да се повърне назадъ въ врѣмето, и когато достигне това историческо врѣме, да потѣреп въ Ламаншкия каналъ римската флота; или пъкъ може да прослѣди записигѣ на римския животъ по него врѣме, гдѣто нѣма да срѣцне никакво затруднение да познае видната фигура на Цезаря и, като прослѣди неговата галска война, ще достигне най-послѣ до момента, когато той е стоварилъ своитѣ войски на английския брѣгъ.

Често питатъ, като каква е природата на тѣзи записи — дали тѣ се явяватъ близо или далечъ отъ очитѣ, дали фигуритѣ въ тѣхъ сж голѣми или малки, дали картинитѣ слѣдватъ една слѣдъ друга като въ панорама, или се разбъркватъ една съ друга, и т.

н. Човѣкъ може да отговори, че видѣтъ имъ се ви-доизмѣнява до една извѣстна степенъ отъ условията, при които се наблюдаватъ. На астралното поле отражението обикновено е една проста картина, макаръ понякога фигуритѣ да се виждатъ въ движение; въ послѣдния случай, вмѣсто картини, които скачатъ една слѣдъ друга, вижда се една дълга и ясна промѣнна картина.

На менталното поле записитѣ иматъ двѣ съвсѣмъ различни особености. Когато посѣтителтъ на това поле не мисли специално за тѣхъ, тѣ просто образуватъ фона на това, което въ дѣйствителностъ става въ полето, също както отражението въ стѣпното огледало на една стая съставлява фона за живота на хората въ стаята. Трѣбва винаги да се помни, че при тѣзи условия тѣ сж просто едни отражения отъ непрѣкъжнатата дѣйностъ на едно велико Съзнание върху едно много по-горне поле, и твърдѣ много приличатъ на безконечното слѣждане на картинитѣ въ новооткрития кинематографъ, или жива фотография. Това не сж картини, които се мѣшатъ една съ друга, нито сж редица обикновени картини, които слѣдватъ една подиръ друга; тукъ всѣко лице продължава своята дѣйностъ също тѣй, както кога човѣкъ гледа дѣйствующитѣ лица на една далечна сцена.

Но ако обучениятъ изслѣдвател обърне своето внимание специално къмъ дадена сцена, или иска да я извика прѣдъ себе си, тогава една необикновена промѣнна става изведналъ; това е полето на мисълта, и да мисли човѣкъ за нѣщо — това значи да го извика тозъ часъ отпрѣдъ си. Напримѣръ, ако едно лице иска да види записитѣ на онова явление, за което прѣди говорѣхме — слизането на Юлий Цезарь на английския брѣгъ — въ единъ моментъ той вижда себе си не като че гледа нѣкоя картина, но изправенъ на брѣга между легионитѣ, и прѣдъ него цѣлата сцена се прѣповтаря, също като да се намира въ дѣйствителностъ, облѣченъ въ тѣло, прѣдъ истинскитѣ легиони въ онази есенна утринъ въ го-

дината 55 прѣди Христа. Тѣй като това е само едно отражение, то, разбира се, дѣйствующитѣ лица съвсѣмъ не съзнаватъ неговото присѣтствие, нито може той съ каквито и да било усилия да измѣни и най-малко течението на тѣхната игра; той ще може само да контролира бързината на развитието на драмата — и може да направи явленията на една цѣла година да прѣминатъ прѣдъ него въ единъ бързъ часъ, както и да въспре съвсѣмъ движенieto и да държи дадена сцена отпрѣдъ си като отдѣлна картина, колкото си щѣ.

Въ смѣцность, обаче, когато наблюдава тѣзи записи, той не вижда само това, което би видѣлъ и облѣченъ въ тѣло, но нѣщо много по-вече. Той чува и разбира, какво дѣйствующитѣ лица си приказватъ, и схваща венчки тѣхни мисли и мотиви. Но най-интересната отъ венчки възможности, които се откриватъ прѣдъ този, който е научилъ да чете записитѣ, е да изучава идеитѣ на отдавна прѣминалитѣ епохи — идеитѣ на пещернитѣ диваци и на живущитѣ въ езера, както и тѣзи на великитѣ цивилизации на Атагантисъ, Египетъ или Халдея. Човѣкъ лесно може да си въобрази какви величествени възможности се откриватъ прѣдъ човѣка, който владѣе напълно тази способностъ. Той има отпрѣдъ си едно поле на исторически издирвания отъ най-голтѣмъ интересъ. И не само че може да прѣгледа на свобода цѣлата история, която ние сме изучавали въ училището, и да поправи много отъ грѣшкитѣ и криворазбиранията, които сѣ влѣзли въ документитѣ, останали отъ миналото; но той може и да обреди по своя воля и цѣлата история на свѣта отъ самото негово начало, да прослѣди бавното развитие на интелекта у човѣка, слизането на Владитѣ на Пламъка¹) и развитието на могъщитѣ цивилизации, които тѣ сѣ образували.

Неговитѣ изслѣдвания не се ограничаватъ са-

¹ Въпросътъ по тѣзи „Lords of the Flame“ е твърдѣ великъ, за да мога да се рѣша, за ясность на текста, да помѣстя каквато и да била подерочна бѣлѣжка. Изучателтъ

мо съ човѣшкото царство ; той има отпрѣдѣ си, като въ единъ музей, всичкитѣ странни животни и растения, които сж пълнѣли лицето на земята въ епохитѣ, когато тя е била още млада ; той може да прослѣди всичкитѣ чудесни геологически промѣни на миналото и да наблюдава редицата велики катастрофи, които една подиръ друга сж промѣняли лицето на земята.

Въ единъ специаленъ случай за читающия записитѣ е възможно една още по-гѣвена симпатия съ миналото. Ако въ течението на своитѣ изслѣдвания му се падне да гледа на нѣкоя сцена, въ която той самъ, въ нѣкое прѣдишно раждане, е вземалъ участие, тогава той може да постъпи по два начина ; той може или да я наблюдава по обикновенния начинъ като наблюдател (макаръ винаги, нека се помни, наблюдател, чиито симпатия и интуиция сж съвършени), или пъкъ може още единъ път да се идентифицира съ тази негова отдавно-изгубена личност — може да плувне изново въ отдавно прѣминалия животъ и абсолютно пълно да прѣживѣе изново мислитѣ и възненіята, удоволствіята и мъкитѣ на прѣдисторическитѣ врѣмена. Човѣкъ не може си прѣдстави по-възбуждающи и по-живи авантюри отъ тѣзи, които той може да прѣживѣе по този начинъ ; но прѣзъ всичкитѣ тѣзи опитности той не трѣбва никога да губи съзнанието на своята индивидуалност — трѣбва да поддържа силата да се повърне, когато поиска, въ настоящата си личност.

Често запитватъ, какъ е възможно за изслѣдвателтъ да установи точно датата на една картина отъ далечното минало, която той намѣри между записитѣ. Въ сжщностъ това е една доста трудна работа, но тя може да се извърши, ако заслужва да се похарчи за нея необходимото врѣме и енергия. Ако се занимаваме съ гръцки или римски врѣмена, най-простиятъ методъ е да се погледне въ ума на

на теософската литература ще срѣщне подробно изложение въ други книги и най-вече въ тази на мисецъ Безантъ: *Праотцитѣ на човѣка* (The Pedigree of Man). (Прѣв.).

най-интелигентнитѣ лица, прѣзтветвующи въ картината, и да се види коя дата мислятъ тѣ да е; или изслѣдвателтъ може да послѣди, когато нѣкой пише писмо или другъ документъ, коя дата ще постави върху писаното. Когато веднажъ се намѣри гръцката или римската дата, да се прѣведе тя на нашето лѣточисление е просто работа на смѣтането.

Другъ единъ често употребяванъ методъ е ясновидецътъ да се обърне отъ сцената, която изслѣдва, къмъ картината на нѣкой съврѣменъ голѣмъ и добръ-известенъ градъ, като напр. Римъ, и види кой императоръ управлява, или кои сж консулитѣ прѣвъ годината; и когато намѣри императора или консулитѣ, послѣ отъ коя да е добра история може веднага да намѣри датата. Понѣкога датата може да бѣде намѣрена по нѣкой всенародна прокламация или нѣкой държавенъ документъ; въобще за врѣмето, за което говоримъ, трудноститѣ много лесно се побѣждаватъ.

Работата, обаче, не е тѣй лесна, когато додемъ да се занимаемъ съ периоди много по-ранни отъ тѣзи — съ сцени принадлежащи на раниия Египетъ, Халдея или Китай, или, още по-назадъ, на самия Атлантисъ, или на коя и да е отъ неговитѣ многобройни колонии. Изслѣдвателтъ лесно може да намѣри една дата отъ ума на кой да е възпитанъ човѣкъ, но той не може да я свърже съ нашето врѣме, защото онази дата е смѣтана отъ епоха, за която ние не знаемъ нищо, или отъ царствуване на царъ, за които историята не помни нищо.

Но нашитѣ методи не сж се още свършили. Трѣбва да се припомни, че изслѣдвателтъ може да прѣкара прѣдъ себе си, съ каквато щѣ бързина, всички записи на миналото — съ бързината на година въ секунда, ако иска, или даже още по-бърже. Сега, има двѣ или три явления отъ старата история, чиито дати сж вече точно установени¹⁾ —

¹⁾ Установени, иска да каже, отъ самитѣ тѣхъ -- нѣколко души окултни изслѣдователи, радващи се на пълната ясновидна способностъ. (Прѣв.).

като напримѣрь, потъването на острова Посейдонисъ въ годината 9,564 пр. Христа. Ясно е слѣдователно, че ако дадена картина, като се съди по общия характеръ на окръжавающитѣ условия, се намира на близо до една отъ тѣзи установени дати, то самата тѣхна дата може лесно да се прѣвемѣтне, просто като се направятъ записитѣ да прѣминаватъ и се прѣброятъ годинитѣ помежду имъ.

Но ако тѣзи години бѣдатъ съ хиляди, както поиѣкога се случаватъ, то този планъ става твърдѣ уморителенъ. Въ такъвъ случай ние прибѣгваме къмъ астреномически методи. Слѣствие това движение на земята, което обикновено се нарича движение на еквипокситѣ (*Précession des équinoxes*) — макаръ да е по-право да се каже единъ видъ втора ротация на земята — хгълътъ между екуатора и земната орбита постоянно, макаръ твърдѣ бавно, се измѣня. Тѣй подиръ дълги промежутъци отъ врѣме намираме, че полюсетъ на земята не показва къмъ същата точка на небето, или съ други думи, нашата полярна звѣзда не е, както сега, *a* отъ „Малката Мечка“, но иѣкое друго небесно тѣло; и отъ това положение на земния полюсъ, което може лесно да се намѣри съ внимателно вгледване въ пощното небе на наблюдаваната картина, може да се изчисли безъ голѣми трудности приблизителната дата.

Когато се изчисляватъ датитѣ на явления, които сж станали прѣди милиони години въ раннитѣ раси, често се взема за единица периода на една втора ротация (*Précession des équinoxes*). Разбира се, абсолютна точностъ не се изисква въ подобни случаи; кръгли числа сж съвѣмъ достатѣчни, когато се говори за епохи тѣй отдалечени отъ насъ.

Нека обаче никой не мисли, че точното четене на записитѣ, дали тия на собствения миналъ животъ на човѣка или ония на други иѣкои, е иѣщо лесно за когото и да било, безъ прѣдварително старателно приготовление. Както се каза вече, човѣкъ може да има случайни проглеждания въ астралното поле, обаче той трѣбва непрѣменно да притежава

ментално виждане, за да може да чете съ увѣренность. Наистина, грѣшкитѣ ще бѣдатъ намалени до минимумъ, само когато човѣкъ напълно владѣе тази способностъ още въ физическото си тѣло; а да се достигне това, необходими сѣ години отъ непрѣкъснатата работа и строга себедисциплина.

Мнозина мислятъ, че щомъ подпишатъ заявленията си и влѣзатъ въ Теософското Общество, изведнажъ ще си спомнятъ поне три или четири отъ тѣхнитѣ минали раждания; наистина, нѣкои отъ тѣхъ веднага започватъ да си спомнятъ минали работи и обявяватъ, че въ миналитѣ си въплотения сѣ били Мария Споартъ, Клеопатра, или Юлий Цезарь! Разбира се, таква екстравагантни претенции отиватъ за смѣтката на тѣзи, които тѣй лудешки ги изказватъ; но за нещастие частъ отъ дискредитирането пада, макаръ несправедливо, върху обществото, къмъ което принадлежатъ, тѣй че този, у когото започва да се промѣква убѣждението че е билъ въ миналото Хомеръ или Шекспиръ, би сторилъ добръ първо да се възнепре и приложи здравия си разумъ, прѣди да обявява на всеуслушание славното си минало.

Свършено вѣрно е, че нѣкои хора слыуватъ по нѣкога малки частици отъ миналитѣ си раждания, но обикновено тѣ биватъ частични и неопурни. Азъ самъ, въ раннитѣ си години, имахъ една опитностъ отъ този родъ. Между моитѣ сънища имаше единъ, който често се повтаряше — една къща, построена надъ единъ прѣкрасенъ заливъ, не далечъ отъ единъ хълмъ, върху който стърчи чудесна постройка. Азъ знаяхъ много добръ тази къща, и тѣй ми бѣше познато разположеннето на стаятъ ѝ и изгледа отъ антрето, както ми е позната къщата въ настоящия ми животъ. Въ онѣзи дни азъ не знаяхъ нищо за прѣраждане, тѣй че прѣповтарянето на този сънъ ми се струваше една странна случайностъ; чакъ слѣдъ като влѣзохъ въ Обществото като членъ, и когато единъ, който знаеше, ми показваше нѣкои картини отъ моето послѣдно въплотение, азъ

видѣхъ, че този често повтарящъ сънъ билъ едно частично припомняне, и че къщата, която знаехъ тъй добръ, била тази, въ която съмъ билъ роденъ прѣди повече отъ двѣ хиляди години.

Но макаръ да ехъ срѣщатъ случаи, въ които добръ запомнени сцени прѣминаватъ отъ едно въплощение въ друго, обаче изисква се значително развитие на оклюзната способностъ, прѣди излѣдвателтъ да може точно да прослѣди една редица отъ въплощения — негови, или на друго. Това ще стане ясно, когато вземемъ въ съображение условията на проблемата, която има да се изработва. За да се прослѣди пътя на едно лице отъ настоящия му животъ до този, който е прѣди него, необходимо е, първо, да се прослѣди този му животъ назадъ до раждането и отъ тамъ въ обратенъ редъ стадиятъ, по които егото е минавало, когато е слизало въ въплощение на земята.

Очевидно, този процесъ ще ни отведе назадъ до състоянието на егото, когато то се намира на своето собствено поле — горнията половина (аруна) на менталното поле; но за да може да извърши това успешно, излѣдвателтъ трѣбва да бѣде способенъ да употребява, до като е още буденъ въ своето физическо тѣло, чувството, което отговаря на това възвишено равнище, — съ други думи, неговото съзнание трѣбва да бѣде центрирано въ егото, което единичко се приражда, а не вече въ долнията личностъ¹⁾. Въ този случай, паметта на егото събудена, всичкитѣ прѣминали негови прѣраждания ще се разкриятъ прѣдъ него като една отворена книга. Той може също така да прослѣди и живота на друго, като го вземе отъ онова най-високо положение и го прослѣди по негова пъкъ надолу до прѣ-

¹⁾ Този въпросъ ще бѣде много ясно на читателя, когато той прочете, отговора на въпроса „защо хората не си спомнятъ своитѣ прѣраждания“ въ ръководството „Прѣраждането“, а също и въ „Древната Мъдростъ“. Отчасти този отговоръ се намира и въ моята малка книжка *Прѣраждането, една велика отдавна забравена истина*.

дипната му смъртъ, а отъ тамъ и прѣдшния му животъ.

Само този е единчкия пактъ, по който може съ абсолютна сигурност да се прослѣди веригата отъ раждания; и слѣдователно ние можемъ изведнажъ да наречемъ съзнателенъ или несъзнателенъ лъжець този, който обявява на всеуслышание, че може да прослѣди ражданията на всѣкого за толкова и толкова лева на глава. Излишно е да се казва, че истинекиятъ окюлтистъ никога не обявява, нито при каквито и да било условия ще приеме пари за изложение на своитѣ сили.

Ученикътъ, който иска да придобие силата, съ която да може да послѣдва редица въплощения, сигурно може да достигне това, но само когато бѣде наученъ отъ компетентенъ учитель. Срѣщатъ се хора, които настоятелно твърдятъ, че стига само човѣкъ да е добъръ и религиозенъ, и вѣчката мъдростъ на вѣковетъ този часъ ще се открие прѣзь него; но даже и най-малкиятъ здравъ разумъ показва абсурдността на това твърдение. Колкото и добро да е едно дѣте, ако то иска да знае таблицата на умножението, трѣбва да седне да работи и да я научи; при употрѣбяването на духовнигѣ способности случаятъ е съвсѣмъ смщия. Нѣма съмнѣние, че заедно съ развитието на човѣка и способностигѣ ще се проявятъ, но той може да се научи да ги употрѣбява съ полза само подиръ усилена тежка работа.

За да разберемъ, до колко знанието е потрѣбно, нека вземемъ случая съ тѣзи, които искатъ да помагатъ на другитѣ, до като сж въ астралното поле прѣзь врѣме на спане; ясно е, че колкото по-вече знание тѣ притежаватъ тукъ, толкова по-дѣнна ще бѣде тѣхната служба на онова по-горньо поле. Напримѣръ, знанието на езици би било отъ голѣма полза за тѣхъ, защото общението на астралното поле не става, както на менталното, съ просто мисль-прѣхвърляне, каквито и да бждатъ езицитѣ, които разговорящитѣ владѣятъ; тукъ трѣбва първо

мисълта да бѣде добрѣ формулирана въ думи, прѣди да бѣде разбрана отъ събесѣдника. Слѣдователно, ако искате да помогнете на нѣкое лице тамъ, вие трѣбва да имате единъ общъ съ него езикъ, съ помощта на който да можете да разговаряте, и слѣдователно, колкото повече езика знаете, толкова по-широко полезенъ ще бѣдете. Наистина, може би нѣма знание, което да не е потрѣбно за работата на окюлтиста.

Добрѣ ще бѣде за всичкиѣ ученици на окюлтизма да иматъ винаги на умъ идеята, че окюлтизмътъ е апотеозиса на здравия смисъл¹⁾, и че веѣко видение, което имъ се случи да видятъ, не е непрѣмѣнно картина отъ акашовитѣ записи, нито веѣка една (духовна) опитностъ — откровение свише. Много по-добрѣ е за човѣка да попадне въ погрѣшната едностранчивостъ на здравословния скептицизмъ, отъ колкото въ едностранчивостта на крайната лека вѣра. Много добро правило е, човѣкъ никога да не търси окюлтно обяенение на каквото и да било, когато може да се намѣри ясно и пълно физическо обяенение. Наша длѣжностъ е да се стараемъ винаги да поддържаме нашето равновѣсие и никога да не губимъ нашата себе-контрола, но на всеичко да гледаме съ окоото на здравия смисълъ; тѣй само ще бѣдемъ ние по-добри теософисти, по-мѣдри окюлтисти и по-полезни помагачи, отъ колкото сме били по-напрѣдъ.

Както въ другитѣ случаи, и тукъ намираме хора, които притежаватъ въ разна степенъ силата да виждатъ въ паметта на природата — отъ обу-

¹⁾ Иначе казано, здравиятъ човѣшки разумъ е пробния камъкъ, съ който трѣбва да се пробва веѣко учение и мисълъ, дали принадлежатъ или не на великата Секретна Наука. Горниятъ фраза на знаменития окюлтистъ трѣбва да запомнятъ и разбератъ всички, които мислятъ, че Окюлтизмътъ, — а приблизително все едно Теософията и мистицизмътъ, — е система, основана само на вѣрата и умствената спекулация, и която нѣма никаква солидна научна основа — основа на опитностъ и логичностъ.

чения човѣкъ, който може да чете записитѣ самъ и когато иска, до човѣка, който вижда само случайни смѣтни картини, или пъкъ е видѣлъ нѣщо само веднажъ въ живота си. Но даже този, който има тази способностъ само частично и случайно, и той я намира отъ много дълбокъ интересъ. Психометрътъ¹⁾, който има нужда отъ прѣдметъ физически свързанъ съ миналото, за да може да види цѣлото минало, и гледачтъ въ кристалъ, който може понякога да управля своя малко надеженъ астраленъ телескопъ къмъ нѣкои исторически сцени на древността — и двамата изпитватъ най-голъма радостъ отъ упражнението на тѣхнитѣ респективни дарби, дори и когато не винаги разбиратъ, какъ се получаватъ тѣзи резултати, и макаръ да нѣматъ тази дарба винаги подъ своя пълна контрола при всичкитѣ обстоятелства на живота.

Въ много случаи намираме, че това нисше проявление на тѣзи сили става несъзнателно; срѣщатъ се много гледачи на кристалъ, които виждатъ сцени отъ миналото, но не сж способни да ги различаватъ отъ картинитѣ на настоящето; много душевно развити хора виждатъ постоянно картини да се мѣркатъ прѣдъ очитѣ имъ, безъ даже да подозиратъ, че тѣ просто психометриратъ разнитѣ прѣдмети, които се намиратъ около тѣхъ, когато се случи да се допиратъ до тѣхъ, или да стоятъ близо до тѣхъ.

Интересенъ случай отъ този класъ психични хора е този човѣкъ, който може да психометрира само лица, а не неодушевени прѣдмети, което се случва по-често. Въ повечето случаи тази способностъ се показва безсистемна; единъ такъвъ психикъ, когато се запознае съ нѣкое лице, веднага може да види нѣкои черти отъ ранния животъ на

¹⁾ Психометрията, както може да се съди по казаното по-напрѣдъ, е способностъ съ докосване до даденъ прѣдметъ да се види всичката минала история, както на самия него, тъй и на живота, който се е разигравалъ около него.

повозапознатия, но при други подобни случаи нѣма да види нищо. По-рѣдко намираме лица, които да виждатъ миналата история на всѣко лице, съ което се срѣщнатъ. Може би, единъ отъ най-добритѣ примѣри отъ този класъ е билъ германския писателъ Чокке (Zschokke), който тѣй описва въ своята автобиографія тази своя необикновена способностъ. Той казва :

Случвало ми се е, че когато за пръвъ пѣтъ срѣщна нѣкое съвсѣмъ чуждо лице и въ млчание слушамъ неговия разказъ, неговиятъ миналъ животъ дори до настоящия моментъ, съ множество най-дребни обстоятелства на тази или онази особена сцена отъ него, минава прѣдъ моя умъ като единъ сънъ, но ясно, съвършено мимо моята воля и моето искане, само въ течението на нѣколко кѣси минути.

За дълго време азъ бѣхъ наклоненъ да мисля, че тѣзи мимолѣтни картини сѣ само една игра на моето въображение — още повече че въ моитѣ видения азъ виждахъ дрехитѣ и движенията на дѣйцитѣ, формата на стаитѣ, мебелитѣ и други части на сцената; това се продължава, до като въ единъ случай, въ едно игриво настроеніе, азъ разказахъ на моята фамилия тайната история на една перачка, която току що прѣди малко напуста стаята. Никога по-напрѣдъ не бѣхъ азъ видѣлъ тазижъ ена. Както и да е, слушателитѣ ми бѣха очудени, смѣха се и по никой начинъ не искаха да повѣрватъ, че азъ не познавамъ отъ по-рано живота на тази жена, а все пакъ което бѣхъ видѣлъ се указа да е ствършено вѣрно.

Не по-малко бѣхъ очуденъ азъ отъ това, дѣто моето видение е съгласно съ истината. Тогава чакъ азъ обърнахъ по-сериозно внимание на прѣдмета и винаги, когато учтивостта позволяваше, азъ разказвахъ на тѣзи, чийто животъ току що е прѣминалъ прѣдъ моитѣ очи, какво съмъ видѣлъ, за да получа отъ тѣхъ отказъ или потвърждение. Обаче въ всичкитѣ случаи получавахъ потвърждение, не безъ очудване отъ тѣхна страна.

Единъ прѣкрасенъ день азъ отивахъ за града Валдшутъ, придруженъ отъ двама млади планинци, които сѣ още живи. Бѣше вечеръ късно, и изморени отъ пѣхтя, отбихме се въ единъ ханъ нареченъ „Лоза“. Седнахме да

вечеряме съ една многочислена компания на общата маса. Случи се, че въ компанията започнаха да се надемиватъ надъ особеноститѣ и простотата на швейцарцитѣ по отношение въртата имъ въ хищнотизма, Лафатеровата физиогномическа система и други подобни. Единъ отъ монтѣ другари, чиято национална гордостъ бѣше докачена отъ подигравкитѣ, помоли ме да отговоря нѣщо, особено на единъ младъ човѣкъ съ надута фигура, който седѣше срѣщу насъ и най-много се отдаваше на веселието отъ подигравкитѣ.

Случи се, че миналиятъ животъ на това лице току що бѣше прѣминалъ прѣдъ моето въображение. Азъ се обърнахъ къмъ него съ въпросъ, дали той ще иска да ми отговори искрено — върно ли е това, което азъ ей сега ще разкажа за неговия миналъ животъ, безъ да зная азъ нѣщо за него, нито той за мене? Това ще отиде, азъ казахъ, малко по-далечъ отъ Лафатеровото физиогномическо искусство. Той обѣща, ако кажа истината, да я признае открито. Тогавъ азъ разказахъ това, което моята способностъ ми бѣше дала, и присметтующитѣ научиха историята на младия търговецъ, на неговитѣ школни години, неговитѣ малки грѣшки и най-послѣ на едно малко дѣлце на кражба отъ касата на негова господарь. Азъ описахъ празната стая съ нейнитѣ бѣли стѣни, гдѣто на дѣсно отъ кестеневитѣ врати стоеше върху маса малката черна каса и пр. Младиятъ човѣкъ, крайно удивень, потвърди точността на всѣко обстоятелство — даже, което азъ не можахъ да ожидамъ, до най-послѣднето.

И като свършва разказа си за този случай, достойния Чокке спокойно продължава да се очудва, дали най-послѣ тази чудесна сила, която той толкова често е проявявалъ, не е въ сжщностъ само резултатъ на случайно съвпадение!

Въ литературата на въпроса ние срѣщаме сравнително малко случаи на хора, които притежаватъ способността да гледатъ назадъ въ миналото, и за това може да се прѣдположи, че тя е по-рѣдка отъ колкото способността на прѣдвиждане. Обаче азъ мисля, че тя еднакво много е разпространена, но много по-рѣдко се признава отъ хората. Както

казахъ прѣди, твърдѣ често се срѣщатъ лица, които виждатъ картини отъ миналото, обаче не се сѣщатъ, че тѣ сж такива, докато не се случи нѣщо въ картината, което да имъ обърне вниманието, като напримѣръ фигура въ броня или въ античенъ костюмъ. Едно прѣдвиждане тоже може да не бѣде признато на врѣмето си като такова; но изгълването на прѣвиденото прави човѣкътъ веднага да си припомни картината на въображението си, тъй че едва ли може човѣкъ да не обърне внимание на това. Слѣдователно, вѣроятнo е, че случайни поглеждания въ астралнитѣ отражения на акашовитѣ записи се случаватъ много по-често, отколкото можемъ да съдимъ по публикуванитѣ отчети. ¹⁾.

ГЛАВА VIII.

ЯСНОВИДСТВО ВЪ ВРѢМЕ.

Б Ж Д А Щ Е Т О.

Дори когато се чувствуваме способни да схванемъ идеята, какво вспчкото минало може едноврѣменно и дѣйствително да се побира въ едно доста възвишено човѣшко съзнание, ние срѣщаме много голѣма трудностъ, когато искаме да схванемъ идеята, че и цѣлото бждаще може също да се побира въ това съзнание. Ако да вѣрвахме въ Мохамеданската доктрина за касметя, или въ Калвинистическата теория за прѣдзначението, то идеята щѣше да бѣде доста лесна за приемане, но знаййки колко криво и двѣтѣ теории прѣдставляватъ истината, ние трѣбва да потърсимъ нѣкоя по-приемлива хипотеза.

¹⁾ Нека читателтъ прочете въ *Виделина* (кн. IV и V, 1905) прѣвода: *Опитността на единъ ясновидецъ*. Важното за отбѣлзване е, че Миспелъ Андерсонъ дълго врѣме не знала, че има способностъ, която обикновено не се намира у хората. Както се вижда, нейната способностъ се проявявала по най-разнообразни направления: виждане въ невидимия миръ, четене миналото, прѣдвиждането на бждащото и др.

Може още да има хора, които отказват възможността на прѣдвиждането, но такива отрицатели показват своето невѣжество само, защото не знаятъ фактитѣ, които доказват това. Голѣмото количество напълно засвидѣтелствувани случаи (събрани въ европейската литература) не оставят вече никакво мѣсто за съмнѣние въ истинността на фактитѣ, но много отъ тѣхъ сж отъ такова естество, че да се намѣри едно разумно обяснение не е лека работа. Очевидно е, че човѣкътъ (егото) притежава една извѣстна способностъ на прѣдвиждане, и ако прѣвиденитѣ явления бѣха винаги отъ голѣма важностъ, тогава човѣкъ може да прѣдположи, че нѣкоя необикновена подбудителна причина е накарала човѣка въ тѣзи случаи да направи яени отпечатыци на това, което е видѣлъ, върху долната личностъ.¹⁾ Нѣма съмнѣние, че това е обяснението на много отъ случаитѣ, въ които се прѣдвижда смъртъ или голѣмо нещастие, но има и едно голѣмо количество други наблюдавани случаи, къмъ които то не може да се приложи, тѣй като прѣдказанитѣ нѣща често сж крайно прости и неважни.

Слѣдующиятъ добръ-извѣстенъ разказъ за второ-виждане въ Шотландия ще илюстрира моята мисль. Единъ човѣкъ, който не вѣрвалъ въ окюлтнитѣ науки, билъ прѣдупрѣденъ отъ единъ планински ясновидецъ за приближающата смъртъ на негова съсѣдъ. Прѣдказването било дадено съ най-пълни подробности: какъ ще стане погребението, имената на тѣзи четирма души, които ще държатъ покривалото и тѣзи на присѣтствующитѣ. Скептикътъ се иземѣлъ на разказа и скоро го забравилъ, но смъртъта на съсѣда тъкмо въ указаното врѣме припомнила прѣдказването, и той рѣшилъ да покаже лъж-

1) Тукъ авторътъ подразбира петинскиятъ човѣкъ, който е *сознающето азъ*, скрито въ вѣнчаннитѣ дрехи, което единичко вижда и миналото и бъдещето, и, ако има важна причина, то прави усилия и отпечатва върху обикновенния умъ това, което е прѣвидѣло. Всеко човѣшкото „азъ“ вижда малко или много. (Прѣв.).

ливостъта поне на частъ отъ прѣдвиденото, като отиде и бѣде самъ единъ отъ казанитѣ четири лица. Той успѣлъ да нареди работата, както искалъ, но тъкмо когато да трѣгва процесията, той билъ извиканъ по една ничтожна работа само за една или двѣ минути. Когато притърчалъ обратно назадъ, той видѣлъ съ очудване, че процесията трѣгнала безъ него, и че прѣдказването се изпълнило най-точно, защото четирмата били тъкмо тѣзи, за които ясновидецътъ прѣдеказалъ.

Тукъ ние имаме случай, въ който съдържаннето съвсѣмъ не е важно за когото и да било отъ странитѣ, случай точно прѣдвиденъ отъ прѣди мѣсеци; при това, макаръ скептикътъ да употребява усилия да измѣни прѣдвидения редъ, той не успѣва. Разбира се, това прилича твърдѣ много на прѣдопрѣдѣление, дори до най-малката подробностъ, но само когато изучимъ въпроса отъ становището на горнитѣ полета, само тогава можемъ да видимъ, че то не е прѣдопрѣдѣление. Както казахъ по-горѣ по случай на другъ единъ клонъ на прѣдмета, пълно обяснение още ни избѣгва, и очевидно тѣй трѣбва да бѣде, до когато нашето знание не стане безкрайно по-големо отъ колкото то е сега; най-многого, което ние можемъ да сторимъ за сега, е да укажемъ само шката, по който може да се намѣри обяснението.

Нѣма никакво съмнѣние, че както това, което става въ настоящия моментъ, е резултатъ на причини, пуснати въ движение въ миналото, тѣй и това, което ще се случи въ бъдещето, ще бѣде резултатъ на причини, които вече дѣйствуватъ. Даже тукъ долу на земята ние можемъ да прѣсметнемъ, че ако извършимъ извѣстно дѣло, извѣстни резултати ще послѣдватъ, но нашитѣ смѣтки винаги могатъ да бѣдатъ забъркани отъ намѣсата на нови фактори, които ние не сме могли да прѣдвидимъ. Но ако повдигнемъ нашето съзнание до менталното поле, ние ще бѣдемъ способни да видимъ още по-далечъ въ резултатитѣ на нашитѣ дѣла.

Тамъ ние можемъ да прослѣдимъ, напиримѣрь,

слѣдствіята на една случайна дума, не само върху лицето комуто тя е била казана, но чрѣзъ него и върху много други, а отъ тѣхъ все по-нататъкъ и по-нататъкъ, до като доде единъ видъ тя да въздѣйствиува върху цѣлата страна; и даже едно виждане тази картина (отъ слѣдствія) е много по-силно, отъ колкото каквото и да е количество морални правила, за да покаже на човѣка, колко той трѣбва да контролира своята мисль, дума и дѣло. Ние можемъ отъ това поле не само да видимъ много ясно резултатитѣ отъ веѣко дѣло, но можемъ още да видимъ, гдѣ и какъ слѣдствіята на други дѣла, повидимому съвсѣмъ несвързани съ нашето, ще се намѣсятъ и ще го измѣнятъ. Слѣдователно, може да се каже, че бѣдашитѣ слѣдствія на всичкигѣ причини, които се намиратъ сега въ дѣйствиe, сѣ напълно видими — че бѣдащето, ако бѣше възможно никакви нови причини да не се намѣсватъ, лежи открито прѣдъ нашитѣ очи.

Сега, нови причини, разбира се, се намѣсватъ, защото волята на човѣка е свободна; но въ случая всички обикновени хора съ значителна точностъ може отъ рано да се изчисли, до колко тѣ ще упражнятъ своята свобода. Обикновениятъ човѣкъ, наистина, има такава слаба воля, че той въ ещцность е робъ на условията; дѣлата му прѣзъ прѣдшествующитѣ раждания сѣ го поставили днесъ поерѣдъ дадени условия на живота, и тѣхното влияние до такава степенъ е най-важенъ факторъ въ негова животъ, че близкото бѣдаще на този животъ може да бѣде прѣдеказано почти съ математическа сигурность. Случаятъ съ развития човѣкъ е другъ; и за него главнитѣ страни на живота му сѣ установени отъ неговитѣ минали дѣла, но начина по който той ще имъ позволи да дѣйствувать върху му, методата по която той ще се разправи съ тѣхъ и даже ще тѣржествува надъ тѣхъ — тѣзи сѣ напълно въ неговата власть, а тѣ не могатъ да бѣдатъ прѣдвидени даже и въ менталното поле, освѣнъ като възможности.

Когато се гледа по този начинъ на живота на човѣка, т. е. отъ горѣ, вижда се, като че ли той може да упражнява своята свободна воля само въ критическите моменти на своята кариера. Той дохожда въ една точка на своя животъ, гдѣто се явяватъ открити два или три пътя прѣдъ него; той е абсолютно свободенъ да избере който отъ тѣхъ ще, и макаръ този, който знае хубаво неговата природа, да може да бѣде почти сигуренъ, кой пътъ ще избере, обаче това негово знание не може по никой начинъ да послужи за подбудителна причина, кой имено пътъ да прѣдпочете.

Но когато е вече избралъ своя пътъ, той трѣбва да върви по него и да се справя съ обстоятелствата му; тръгналъ по даденъ пътъ, въ много случаи той ще бива принуждаванъ да слѣдва по него за дълго врѣме, до като му се падне случай да се отбие отъ него. Неговото положение е нѣкакъ подобно на това на машиниста, който кара единъ тренъ; когато стигне до нѣкое съединение, той може да отвори по желание тази или онази линия, и да прѣмине по нея, но веднажъ миналъ въ едната отъ тѣхъ той трѣбва да върви все по нея, до като стигне друго съединение, гдѣто изново му се дава възможность на изборъ.

Сега, когато човѣкъ гледа на живота отъ гледището на менталното поле, той вижда много ясно тѣзи точки на раздѣла и може да види до най-малките подробности всичките слѣдствия на всѣки отъ двата избора, които той може да направи. Единичката неизвѣстна по най-важна точка, която остава, е—какъвъ изборъ човѣкътъ ще направи. Ясновидецътъ въ смѣцность вижда не едно бѣдаще, а нѣколко, нарисувани прѣдъ негова погледъ, безъ да може по-необходимость да рѣши, кое отъ тѣхъ ще бѣде реализирано на земята като свършенъ фактъ. Въ повечето случаи той вижда такава голѣма вѣроятность за въ полза на този или оня отъ изборитѣ, щото нѣма да се колебае да рѣши, но този случай е само теоретически възможенъ. Все пакъ, даже и

това знание може да даде възможност на човѣка да прѣдказва съ голѣма вѣроятностъ ; и не е трудно да си прѣдставимъ, че една способностъ много погорня отъ нашата може винаги да прѣдвиди, кой изборъ ще бѣде направенъ и слѣдователно да го прѣдскаже съ абсолютна сигурностъ.

Въ будическото поле, обаче, никакъ не сж потрѣбни подобни сложни изчисления, защото, както казахъ прѣди, по начинъ съвсѣмъ необяснимъ тукъ долу, миналото, настоящето и бъдащото съществуватъ тамъ едноврѣменно. Ние можемъ само да приемемъ направо този фактъ, защото неговитѣ основания се криватъ въ способността на полето, а начинътъ, по който тази висша способностъ работи, е естествено съвсѣмъ недостижимъ за физическия мозъкъ. Все пакъ човѣкъ срѣща у нѣкои мислители малки загатвания, които даватъ възможностъ да се приближимъ поне на единъ косъмъ до трудната идея. Такова едно загатване ни дава Д-ръ Оливеръ Ладжъ въ своя адресъ прѣдъ Британското Общество въ Кардифъ. Той казва :

„Идеята, че врѣмето е само единъ относителенъ начинъ на гледане на нѣщата, е идея която хвърля свѣтлина и ни помага да разберемъ нѣкои трудности ; благодарение на явленията ние прогресираме съ дадена опрѣдѣлена бързина, и това субективно прогресирание намъ ни се струва като обективенъ прогресъ ; като че ли не нашия душевенъ миръ прогресира, а явленията по необходимостъ се движатъ по този редъ и съ тази бързина. Но това може да е само единъ начинъ за гледане нѣщата. Въ една дадена емпеълъ може би явленията, както минали тѣй и бъдаци, съществуватъ вѣчно и *ние* стигаме при тѣхъ, а не че тѣ ставатъ (се случаватъ). Аналогията съ пхтникъ въ тренъ би била тѣкмо на мѣстото си ; ако пхтникътъ не можеше никога да напуца трена, нито да се мѣсти въ него, той навѣрно щѣше да гледа на пейзажитѣ като да минаватъ прѣдъ него единъ слѣдъ другъ и нѣмаше да може да разбере, че тѣ съществуватъ едноврѣмено . . . Слѣдователно, ние виждаме, че врѣмето като че ли има качество на четвърто измѣрение, и несхващането на това измѣрение е,

може би, една отъ причинитѣ за нашата ограниченостъ. И ако веднажъ схванемъ идеята, че миналото и бъдещето могатъ да съществуватъ въ настоящия моментъ, то не е трудно да разберемъ, че тѣ могатъ да иматъ контролно влияние върху всичко, що става сега. Двѣтъ (миналото и бъдещето) заедно съставятъ „горнето поле“ или сборътъ отъ нѣщата, който ние трѣбва да гонимъ подъ натиска на направляющата форма (детерминизмъ), която кара съзнателно всички живи същества къмъ опредѣления и прѣднамисленъ край“.

Врѣмето съвѣтъ не е четвъртото измѣрение; обаче, поглеждането на него врѣменно отъ тази гледна точка е една малка помощъ, за да разберемъ неразбираемото. Да прѣдположимъ, че държимъ единъ конусъ подъ правъ ъгълъ къмъ листъ хартия и че го прѣкарваме бавно прѣзъ него съ върха на прѣдъ. Единъ микробъ върху лицето на хартията, който, да кажемъ, нѣма сила да вижда никакъ вѣнъ отъ тази плоскостъ, (т. е. вижда само въ двѣ измѣрения), не само не ще може да види конуса като едно цѣло, но и не ще може да си състави идея за такова едно тѣло. Всичкото, което ще може да види, е най-напрѣдъ една тънка точка, която се явява изъ *нигдѣ*, и която послѣдователно и мистериозно расте въ все по-широкъ и по-широкъ кръгъ, докато въ единъ мигъ се изгубва изъ неговия миръ на двѣ измѣрения, тъй изведнажъ и тъй-необяснимо, както и дошла въ него.

Тъй това което въ същностъ е редица отъ послѣдователни сѣчения на конуса, микробътъ го вижда, като послѣдователни етапи въ живота на единъ растящъ кръгъ, и нему е невъзможно да схване идеята, че тѣзи послѣдователни етапи могатъ да бждатъ видени едновременно. Но ние, които гледаме на процеса отъ по-горнята точка на третето измѣрение, твърдѣ лесно виждаме заблуждението на микроба, което произлиза отъ неговата собствена ограниченостъ, тъй като конусътъ съществува като нѣщо цѣло прѣзъ всичкото врѣме. Нашето собствено заблуждение, поради което виждаме врѣмето раздѣлено на минало, настояще и бъдаще, не е съвѣтъ раз-

лично отъ горнето; една редица отъ послѣдователни свързани едно о друго земни явления, погледнати отъ будическото поле (т. е. отъ гледната точка на четвъртото измѣрение), прѣдставляватъ същото нѣщо за онова същество, както конуса за човѣка — нѣщо цѣло. Естествено, разработването по-нататкъ на тази идея би ни завело въ редица отъ странни парадокси; фактътъ обаче си остава фактътъ, и ще доде време, когато той ще бѣде ясенъ като бѣлъ денъ за всички насъ¹⁾.

Слѣдователно, когато ученикътъ развие напълно своето съзнание на будическото поле, прѣдвидането ще бѣде напълно възможно за него, макаръ да не ще може — не, сигурно не ще може — да свежда всичко видено въ земния животъ. Но все пакъ тази способностъ ще се проявява въ формата на сила и ясна интуиция, която той може винаги да упражнява, когато иска; даже когато не я упражнява, той често въ ежедневиия си животъ ще получава чрѣзъ нея блѣвания отъ прѣдзнания, тъй че често ще знае по моментална интуиция, какъ ще се обърнатъ събитията, прѣди още да сж приближили.

Както въ прѣдизшитѣ случаи, тъй и тукъ въ живота се срѣщатъ всички степенни отъ този типъ ясновидство — отъ случайното смѣтно досѣщане на неразвития, което едва ли може съ право да се нарече ясновидство, до ясното и напълно развито второ-виждане на упражнения ясновидецъ. Способността, която носи това не толкова право название второ-виждане, (second-sight)²⁾, е извънредно интересна, и нейното внимателно и системно изучаване би възнагнадило твърдѣ добръ труда.

Твърдѣ добръ се знае, че тази способностъ

1) Повече сравнения и аналогии читателтътъ ще срѣщне въ гл. IX на *Другата страна на смъртъта*.

(Прѣв.).

2) Ясновидството въ бѣдацето въ Англия се нарича популярно Second-sight, и затова автортътъ занапрѣдъ често ще употрѣбява този популяренъ терминъ, вмѣсто техническия теософски.

(Прѣв.).

твърдѣ често се срѣща между шотландскитѣ планици, макаръ да не е ограничена само тамъ. Случайно тя се срѣща почти въ всички нации, но най-често тя се намира у планинскитѣ жители и у тѣзи, които живѣятъ уединено. Ние тукъ въ Англия често говоримъ, че тя се намирала изключително само въ келтската раса, но въ сжщностъ тя се срѣща еднакво често у всички планински народи. Казватъ, напримѣръ, че се срѣщала твърдѣ често между вестфалскитѣ селени.

Понѣкога второто виждане се състои въ картина, която ясно прѣдказва нѣкое бъдаще явление; може би, по-често се случаватъ, че прѣдказването на бъдащото става чрѣзъ символически картини. Заслужва да се забѣлѣжи, че прѣдвиденитѣ явления неизмѣнно биватъ неприятни — най-обща между тѣхъ смъртьта; азъ не мога да си припомня нито единъ единичекъ случай, въ който да е било видѣно нѣщо друго освѣнъ скръбното. Това второ-виждане има своя собствена страшенъ символизъмъ — символизъмъ отъ покривки на мъртвеци, воцени свѣщи, и други подобни погребални принадлежности.

Въ нѣкои случаи то се явява като да зависи до една степенъ отъ мѣстото, защото се казва, че жителитѣ на островъ Скай¹⁾, които обикновено иматъ тази способностъ, често я губятъ, когато напустнатъ острова, макаръ това да е само, за да отидатъ за малко на материка. Този даръ на второ виждане понѣкога се прѣдава по наследство въ една фамилия за цѣли поколения, но това не е непрѣмѣнно правило, защото то често се явява въ единъ отъ членоветѣ на фамилия, която иначе е свободна отъ неговитѣ печални извѣстия.

Ние вече дадохме примѣръ за прѣдвиждане на явление нѣколко мѣсеци прѣди. Тукъ имаме единъ другъ и, може би, по-поразителенъ примѣръ, който азъ прѣдавамъ тѣй, както ми го бѣше разказалъ единъ отъ дѣйцитѣ на случката.

¹⁾ На Шотландския брѣгъ.

Ние нахълтахме въ усойната и бѣхме вървѣли нѣщо около единъ часъ безъ успѣхъ, когато Камеронъ, който вървѣше до мене, се сирѣ изведнажъ, поблѣднѣ като смъртникъ, и, указвайки право прѣдъ себе си, извика ужасенъ:

— Вижте! Вижте! милостиви небеса, гледайте тамъ!

— Гдѣ? Какво? Какво има? — извикахме вѣчки забъркано, като се нахвърляхме къмъ него и гледахме наоколо ожидайки да видимъ тигъръ, очиларка — ние едва ли знаяхме какво, но сигурно нѣщо ужасно, щомъ можеше то да произведе такова голѣмо вълнение у нашия обикновено себе-владанъ другаръ. Но нито тигъръ, ни очиларка се виждаше — нищо, освѣнъ Камеронъ съ блѣдно и уплашено лице, съ очи вперени въ нѣщо, което ние не можемъ да видимъ.

— Камеронъ! Камеронъ! — извикахъ азъ, като му сграбчихъ ржката, — за Бога, говори! каква е работата?

Едва свършихъ фразата си, когато чухъ единъ нискъ, но твърдъ особенъ звукъ, и Камеронъ, като отпусна своята указвающа ржка, каза съ прихрипналъ, натегнатъ гласъ. — На! чухте ли? Слава Богу, свърши се! — и падна на земята безчувственъ.

Произлѣзе малко разбъркване, до като му разкопчехъ яката, и азъ го попрѣскахъ по лицето съ малко вода, която за щастие имахъ въ манерката си, когато другъ се мъчеше да налѣе малко конякъ между склученитѣ му жбѣи. Въ това врѣме азъ пошешнахъ на човѣка до мене (единъ отъ нашитѣ най-голѣми скентици) — Бошамъ, ти чу ли нѣщо?

— Наистина, чухъ — отговори той — единъ твърдъ страненъ звукъ; нѣщо като събаряне или сгрумоляване на далечно разстояние, но все пакъ много ясно; ако работата да не бѣше съвсѣмъ невъзможна, азъ бихъ се закълналъ, че то бѣше залпъ отъ пушки.

— Сжщо моето впечатление — промърморахъ азъ — но чакай! той се свѣстява!

Въ една или двѣ минути той бѣше способенъ да говори свободно и започна да ни благодари и да се извинява за причиненото безпокойство; скоро той стана седналь и, облегатъ на едно дърво, съ твърдъ, макаръ още слабъ, гласъ каза:

— Драги приятели, чувствувамъ, че трѣбва да ви обясня моето необикновено поведение. Това е едно обяснение, което азъ не мога да не ви дамъ кога да е, и мога да ви го кажа сега. Може би вие сте забѣлѣзали, че винаги прѣзъ нашитѣ пактешествия, когато вие всички заедно осмивахте сънища, прѣдсказания и видения, азъ неизмѣнно избѣгвахъ да давамъ моето мнѣние по въпроса. Азъ правяхъ така, защото, като не искахъ да се излагамъ на вашитѣ прѣемивки, нито да прѣдизвиквамъ споръ, азъ не можахъ да се съглася съ васъ, знаейки, уви! твърдѣ добръ по моята ужасна опитностъ, че свѣтътъ, който обикновено наричатъ свѣрхестественъ, е тѣй ежщо дѣйствителенъ както — не, може би, даже много повече дѣйствителенъ отъ колкото — свѣта, който виждаме около насъ. Съ други думи, азъ, подобно мнозина отъ моитѣ съотечественици, съмъ проклетъ съ дара на второ-виждане — тази ужасна способностъ, която прѣдсказва въ видения нещастния, който скоро трѣбва да станатъ.

Подобно едно виждане току що имахъ пакъ, и това поразил, както видѣхте. Азъ видѣхъ прѣдъ себе си едно тѣло — не на човѣкъ, който е умрѣлъ мирна естествена смъртъ, но слѣдствие нѣкоя ужасна катастрофа; една безформена маса, съ лице смазано, изкривено, непознаваемо. Видѣхъ този страненъ прѣдметъ поставенъ въ носило, и погребална служба се извършва надъ него. Видѣхъ изкопанния гробъ, видѣхъ свещеника; макаръ да не съмъ виждалъ по-напрѣдъ ни мѣстото, ни свещеника, азъ мога да си ги прѣдстава много ясно. Видѣхъ васъ, мене си, Бошампъ, всички ние и много още изправени наоколо; видѣхъ войницитѣ да вдигатъ пушкитѣ си подиръ свѣршването на службата, чухъ залпа, който тѣ дадоха — и тогава венчко се изгуби.

Когато той говорѣше за залпа, азъ погледнахъ съ потръпване на Бошампа и никога нѣма да забравя изобразения ужасъ по лицето на красивия скептикъ.

Това е само единъ случай (и съвсѣмъ не главния) въ една твърдѣ забѣлѣжителна история на психична опитностъ, но тѣй като въ настоящия моментъ ние се занимаваме съ примѣра на второ виждане, който намираме въ нея, то азъ ще се огранича само

да кажа, че късно прѣзъ деня партията отъ млади офицери намиратъ тѣлото на тѣхния командиръ въ ужасното състояние, тѣй картинно описано отъ мистеръ Камеронъ. Разказътъ продължава :

Когато, на слѣдующата вечеръ, стигнахме на уреченото мѣсто и отдадохме нашия печаленъ товаръ на съответнитѣ власти, Камеронъ и азъ отидохме да направимъ една малка разходка, дано успокоителното влияние на природата да поободри нашитѣ отпаднали духове. Изведнажъ той ми сграбчи ржката и, като показва прѣзъ единъ грубъ плетъ, каза съ третиятъ гласъ: — Ето, тамъ е! това е мѣстото на погребението, което видѣхъ вчера! — И когато по-късно бѣхме рекомандувани на свещеника на поста, азъ забѣлѣзахъ, макаръ моитѣ приятели да не сториха това, неедържимия трететь, съ който Камеронъ взе ржката му, и азъ видѣхъ, че той позна свещеника на своето видение.

Колкото за окюлтното обяснение на това, азъ мисля, че видението на мистеръ Камеронъ е единъ чистъ случай на второ виждане. Фактътъ, че двама отъ приежествующитѣ, които очевидно сж били най-близо (сигурно една — а вѣроятно и двамата — сж се допирали до него), сж взели участие въ видението, поне колкото се касае до конечния залтъ, когато другитѣ, които не сж били тѣй близко, не сж чули нищо, този фактъ може да се обясни съ това, че дълбокото впечатление отъ видението е произвело такива третения въ умственото тѣло на ясновидеца, щото сж се прѣдали и на умственигѣ тѣла на най-близкигѣ лица по простия начинъ на обикновено мисль-прѣхвърляне. Който иска да прочете остатъка отъ разказа, ще го намѣри въ сж. Lucifer (томъ XX, стр. 457).

Лесно могатъ да се намѣрятъ и десетки примѣри отъ подобно естество. По отношение символическото виждане, притежателитѣ на тази способностъ обикновено казватъ, чо ако при срѣщата съ нѣкое лице видятъ мъглява обвивка да обвива това лице, това е сигурно прѣдказване за неговата смъртъ. Датата на приближающата смъртъ може да се види

или по това до колко покривката обгръща човѣка, или по врѣмето на деня, когато стане видението; ако е сутринята, то човѣка ще умре прѣзъ същия денъ, ако е вечерята, тогава това ще бѣде нѣкога прѣзъ годната.

Друга една форма (и твърдѣ особена) на това символическо ясновиждане е, когато ясновидецътъ вижда човѣка, чиято смъртъ се приближава, безъ глава. Единъ примѣръ отъ този родъ е даденъ въ книгата *Знаци прѣди Смъртта*; Това се случило въ дома на Д-ръ Фернеръ, само че въ този случай, до колкото помня, видението е станало близо до самата смъртъ.

Като оставимъ настрана ясновидцитѣ, които притежаватъ сигурно тази способностъ, макаръ не всекога да я иматъ подъ пълната си контрола, ние срѣщаме едно грамадно количество отдѣлни случаи на прѣдвиждане, когато то става съ лица, у които тази способностъ не е редовна. Болшинството отъ тѣзи видения ставатъ на сънъ, макаръ да се срѣщатъ на често случаи и въ будно състояние. По нѣкога прѣдвиждането указва на явление отъ голѣма важностъ за ясновидеца, отъ което се вижда, че азътъ е взелъ грижата да отпечата върху будния умъ, което е видѣлъ. Въ други случаи явлението нѣма такава голѣма важностъ, или пъкъ не се отнася до лицето, което е видѣло видението. По нѣкога се вижда, че намѣреннето на азътъ (или на съществото, което иска да прѣдирази) е да прѣдупрѣди обикновения буденъ умъ за приближаването на нѣкоя неприятностъ, щото да може да се избѣгне, или, ако е невъзможно, да се намали удара съ прѣдзнанието.

Най-често прѣдеказваното явление е смъртта — по нѣкога смъртта на самия ясновидецъ, по нѣкога смъртта на нѣкой неговъ близъкъ. Този типъ на прѣдвиждане е тѣй общъ въ литературата по въпроса, и неговата цѣль тѣй очевидна, щото едва ли има нужда да цитираме примѣри отъ него; но единъ или два случая, въ които пророческото виж-

дане е твърдѣ полезно, но не тъй печално, навѣрно ще бѣдатъ интересни за читателя. Слѣдующиятъ случай вземаме отъ чудесната книга на мисисъ Кроу, *Ноцната страна на природата*, (стр. 72).

Прѣди нѣколко години Д-ръ Уотсънъ, сега живущъ въ Глазговъ, сънувалъ, че получилъ покана да посѣти единъ боленъ живущъ нѣколко мили далечъ, отъ гдѣто той живѣлъ; той тръгналъ на конь и, когато прѣминавалъ прѣзъ единъ храсталакъ, видѣлъ единъ биволъ да се хвърля върху му, чиито рога той избѣгалъ само благодарение на това, че се скрилъ на едно мѣсто, дѣто животното не можало да отиде; почакалъ той тамъ нѣколко врѣме, до като дошли хора и го освободили.

Когато закусвалъ на другата сутринъ той получилъ покана и, осмихвайки се на странното съвпадение (както той мислилъ), заминалъ на конь. Пѣтътъ, по който трѣбвало да отиде, билъ съвсѣмъ непознатъ за него, но съ врѣме той стигналъ до единъ храсталакъ, който той веднага позналъ и подиръ малко биволтъ се явилъ и се хвърлилъ разяренъ върху му. Но неговиятъ сънъ му показалъ отъ по-рано мѣстото за поделона, гдѣто той веднага прибѣгналъ и тамъ прѣкаралъ три или четири часа обсаденъ отъ животното, докато селени дошли и го освободили. Д-ръ Уотсънъ твърди, че ако да не е билъ съня, той не би зналъ, гдѣ да тича за поделонъ.

Единъ другъ случай, въ който междината между прѣдупрѣждението и неговото изпълнение е много дълга, е даденъ отъ Д-ръ Ф. Г. Лий, въ *Черти отъ свѣрхестественото* (томъ I, стр. 240).

Мисисъ Анна Гринъ, управителка на една изолирана полска къща въ Оксфордшаиръ, сънувала една нощъ, че била оставена сама въ къщи една недѣля вечеръ и, като чула да се хлопа на главния входъ, отишла да отвори, но тамъ стоялъ единъ разбойникъ съ кръвнишки погледъ, въоръженъ съ кама, който искалъ силомъ да влѣзе въ къщата. На сънъ тя се борила съ него нѣколко врѣме, за да не го допустне вхтрѣ, но било напраздно, тъй като той я наранилъ нѣгдѣ, отъ което тя паднала въ несвѣсть, подиръ което влѣзълъ въ къщата. И при това тя се събудила.

Тъй като нищо не се случило за дълго врѣме,

ти забравила обстоятелствата на съня, и както тя самата твърди, тѣ съвсѣмъ даже се залпчили отъ паметьта ѝ. Както и да е, седемъ години подиръ това, ежщата тази управителка била оставена заедно съ двама слуги да се грижи за една изолирана голѣма къща въ Кенсингтонъ (лѣтната резиденция на нейната фамилия), когато една недѣля вечеръ, оставена сама, защото слугитѣ излѣзли, тя била изведнажъ изненадана отъ силни удари на прѣдната врата.

Моментално възпоминанието за прѣдпшния ѝ сънь се възвърнало съ особена живостъ и съ чудна сила, и тя се уплашила отъ своето уединено положение. Тя запалила една ламба въ салона — въ ежщото врѣме силнитѣ удари се повторили пакъ, и се сѣтила да види прѣдварително кой е който хлопа, за което отворила единъ прозорець надъ входа и за неинъ неописуемъ ужасъ видѣла въ дѣйствителностъ ежщия човѣкъ, когото прѣди години видѣла на сънь, въоръженъ съ кама.

Съ голѣмо приежтствие на духа тя слѣзла долу и залостила добрѣ тази и другитѣ врати, ежщо и прозорцитѣ, и тогава задрѣнкала най-силно разнитѣ звънци въ къщата и запалила множество ламби въ горния етажъ. Крадецьтъ отъ всичко това, види се, се уплашилъ и избѣгалъ.

Очевидно, и въ този случай съньтъ е билъ отъ практическа полза, тѣй като безъ него достойната управителка щѣла, безъ всѣкакво съмнѣние, по силата на навика да отвори вратата, както винаги е правила, когато се хлопа.

Обаче не само на сънь вътрѣшното азъ отпечатва върху низшия умъ това, което мисли, че послѣдния трѣбва да знае. Азъ бихъ могълъ да взема отъ разни съчинения много случаи, които показватъ това, но, вмѣсто да цитирамъ отъ тѣхъ, ще разкажа единъ случай, който прѣди нѣколко недѣли ми разказа една позната госпожа — случай, който, макаръ да не е придруженъ съ романтически съвпадения, има поне заслугата да е новъ.

Моята приятелка има двѣ съвсѣмъ малки дѣца, и не прѣди много по-старото отъ тѣхъ заболѣло отъ кашлица и нѣколко дена страдало отъ пълно запушване на горнята часть на носа. Майката не обър-

нала внимание на това, като мислѣла, че то ще прѣмине, когато единъ день тя неочаквано видѣла прѣдъ себе си въ въздуха нѣщо като една картина на стая, въ центра на която стои маса, върху която лежи нейното дѣте, безчувствено или умрѣло, съ нѣколко души надвесени надъ него. Най-малкитѣ подробности били ясни за нея, и тя особено обърнала внимание на това, че дѣтето било облѣчено въ бѣла нощна дреха, когато тя знае, че всичкитѣ нощни дрешки на малката ѝ дъщеря сж отъ розовъ цвѣтъ.

Това видѣние ѝ направило много голѣмо впечатление, и изведнажъ ѝ минава мисльта, дали дѣтето не страда отъ нѣщо по-сериозно, а не отъ проста простинка, тѣй че земва тя дѣтето и го отпаса въ болницата да го прѣгледатъ. Докторътъ, комуто показала дѣтето, открилъ въ носа едно опасно парастване, което, казалъ той, трѣбва да се прѣмахне. Нѣколко дена по-послѣ дѣтето било отнесено въ болницата за операция и го поставили въ легло. Когато майката пристигнала въ болницата, тя видѣла, че била забравила да донесе една отъ нощнитѣ дрешки на момиченцето, тѣй че сестрата трѣбвало да набави една, която била *бѣла*. Въ тази бѣла дреха на слѣдующия день операцията била извършена надъ дѣтето тѣй, както майката видѣла въ видѣнието си, съ всеѣка подробностъ, прѣповторена най-точно.

Въ всичкитѣ тѣзи случаи прѣдвиждането достигвало своитѣ резултати, но съчиненията сж пълни съ разкази за прѣдсказвания прѣнебрѣгнати или осмивани, и за нещастията, които подиръ това сж послѣдвали. Въ нѣкои случаи видението се открива на човѣкъ, който практически нѣма възможность да попрѣчи на работата, както е било въ историческия случай съ Жанъ Уилиамсъ, единъ ржководителъ на мина въ Корнишъ¹⁾— той прѣдвидѣлъ въ най-голѣми подробности, осемъ или деветъ дена по-напрѣдъ, убиването на мистеръ Спенсеръ Персеваль, тогава прѣвъ

¹⁾ Англия.

министръ на Англия, въ чакалната на долния парламентъ. Даже въ този случай могло би да се направи нѣщо, защото ние четемъ, че мистеръ Уилямсъ е билъ толкова много възбуденъ, че се е съвѣтвалъ съ приятелитѣ си, дали не ще трѣбва да отиде въ Лондонъ, за да прѣдупрѣди мистеръ Персеваль. За нещастие тѣ го разубѣдили, и убийството станало. Едва ли е вѣроятно, че дори ако отидѣше, щѣха да обърнатъ внимание на неговитѣ думи; все пакъ имало е възможность да се взематъ нѣкои прѣдпазвания, че да се осуети убийството.

Ние тукъ не можемъ да видимъ, какви причини на горнитѣ полета сж довели работата до това странно пророческо видение. Лицата били съвѣтмъ чужди единъ за другъ, тъй че видението не е станало слѣдствие тѣсна симпатия помежду имъ. Ако това да бѣше опитъ отъ страна на нѣкой невидимъ помагачъ да прѣдотврати нещастнето, то странно е, какъ той не е можалъ да намѣри достаточна чувствителна натура по-близо, а не въ Корнвалъ.¹⁾ Навѣрно мистеръ Уилямсъ, когато билъ въ астралното поле въ врѣме на спане, нѣкакъ си е срѣщналъ картината на бъдащото и, като билъ естествено поразенъ отъ ужаса, отпечаталъ видението върху будничния си умъ съ надежда, че нѣкакъ нѣщо може да бѣде направено, за да се прѣдотврати; но до като не се изучатъ акашовитѣ записи на случката и се види, какъ всичко това е станало, никакъ не е възможно да се разбере.

Типиченъ случай на абсолютно безцѣлно прѣдвидане разказва мистеръ Стедъ въ своята книга (стр. 83) за своята приятелка Мисъ Фририъ, известна въобще подъ прозвището мисъ Х. Стояйки въ една полска вила, съвършено будна и напълно съзнателна, тя видѣла единъ двуколесенъ кабриолетъ, тегленъ отъ бѣлъ конь, да стои прѣдъ входнитѣ врата, съ двама странници седнали въ него, едина отъ които слѣзалъ и започналъ да си играе съ ед-

¹⁾ Провинцията, гдѣто е мината.

(Прѣв.).

но кученце. Тя забълбъзала, че той билъ облѣченъ съ дълго палто, и особено забълбъзала прѣсната слѣда на колелата по чакъла. Обаче въ дѣйствителность никакъвъ кабриолетъ не е имало тамъ; половинъ часъ подиръ това двама страници папестина дошли въ такава кола, и всѣка подробность отъ видението на госпожицата се изпълнило най-точно. Мистеръ Стедъ разказва още единъ случай на еднакво безцѣлно прѣдвиждане, когато седемъ години раздѣлятъ съня (защото въ дадения случай то било сънь) отъ изпълнението му.

Всички тѣзи случаи (и тѣ сж просто случайно избрани изъ между многото стотини) показватъ, че човѣшкото азъ безъ съмнѣние притежава една извѣстна сила на прѣдвиждане; очевидно, тѣзи случаи би се срѣщали много по-често, ако долнитѣ тѣла на болшинството отъ тѣй нареченитѣ цивилизовани хора не бѣха крайно груби и неподатливи на никаква възприемчивость — качества главно дължими на грубия практически материализмъ на настоящето врѣме. Азъ не говоря за изповѣждането на материалистическо убѣждение, но за факта, гдѣто въ всички практически дѣла на ежедневиия животъ всѣки единъ се ръководи само отъ смѣтката за земенъ интересъ въ такава или онакава форма.

Въ много случаи самото азъ е неразвито, и, слѣдователно, неговото прѣдвиждане е твърдѣ смѣтно; въ други то самото може да вижда много ясно, но пъкъ долнитѣ му тѣла сж тѣй неподатливи, щото всичко, което то може да отпечати върху физическия мозъкъ, е само едно неопрѣдѣлено прѣдчувствие за приближающето нещастие. Освѣнъ това, има случаи, когато прѣдупрѣждението не е работа на азътъ, но на нѣкое външно същество, което по нѣкои причини се интересува отъ съдбата на лицето, на което иде това чувство. Въ горѣпоменатото съчинение мистеръ Стедъ казва, че отъ прѣди много мѣсеци той нѣкакъ увѣрено чувствувалъ, че ще бѣде натоваренъ съ редактирането на *Pall Mall Gazette*, макаръ отъ обикновена гледна точка това да се показвало съв-

сѣмь невѣроятно. Дали това прѣдзнание е било резултатъ на внушение, направено отъ собственото му азъ, или отъ нѣкой приятель, не може да се каже съ увѣреностъ, прѣди да се изслѣдва добрѣ; но до-вѣрието му въ прѣдчувственото било напълно оправдано.

Има още единъ видъ ясновидство въ врѣме, който не трѣбва да се остави неразгледанъ. Той се срѣща относително рѣдко, но доста сж събранигѣ случаи, за да обърне нашето внимание, макаръ между даденитѣ подробности да не срѣщаме тѣзи, които сж необходимими, за да можемъ да опрѣдѣлимъ случая съ сигурностъ. Искамъ да кажа за случаи на виждане цѣли армии или стада животни. Въ *Ноу-ната Страна на Природата* (стр. 462 и слѣдующи) имаме записани нѣколко такива видения. Четемъ, че въ Хавара Паркъ, близо Рипли ¹⁾ почтенни хора видѣли една дружина отъ нѣколко стотинъ войници въ бѣла униформа да извършва разни движения и подиръ това да се изгубва; сжщо, нѣколко години по-рано единъ почтенъ фермеръ съ сина си видѣли близо до Инвернесъ сжщо такава една недѣйствителна армия.

Въ този случай числото на войницитѣ е било твърдѣ голѣмо, и зрителитѣ на първо врѣме ни най-малко не се съмнѣвали въ това, че гледатъ отпрѣдѣ си хора отъ кръвъ и плътъ. Тѣ насчитали най-малко до шестнадесетъ двойни колони, и зрителитѣ имали достатъчно врѣме, за да обърнатъ внимание и на най-малкитѣ подробности. Тѣ отивали по седемъ човѣка въ редъ и били придружавани отъ много жени и дѣца, които носѣли малки каравани и други необходимости за готвене. Хората били облѣчени въ червено, и пушкитѣ имъ блѣщѣли на слънцето; посрѣдъ тѣхъ имало едно животно, елень или конь, не можало да се види добрѣ, което тѣ гонѣли на-прѣдъ съ своитѣ щикове.

По-младия отъ двамата зрители забѣлѣзаль на

¹⁾ Navarah Park, Ripley, Англия.

баща си, че сегисъ-тогисъ заднитѣ редове подтичвалъ за да достигнатъ прѣднитѣ; и стариятъ, който билъ ходилъ войникъ, отговорилъ, че това така става винаги, и го посвѣтвалъ, ако отиде да служи, винаги да се старае да върви въ фронта. Само единъ офицеръ е имало на конь; той яздилъ на сивъ драгуенски конь, носѣлъ шапка съ златенъ подбрадникъ и билъ облѣченъ въ синъ хусарски мундиръ, съ широко отворени ржкави, съ червени кантове. Двамата зрители видѣли всичко това тѣй подробно, че казвали, какво могатъ да ги познаятъ, ако ги срѣщнатъ. Тѣ се обаче бояли да не би да бждатъ злѣ третирани, или принудени да отидатъ съ тѣхъ, като ги смѣтали, че идатъ отъ Ирландия и сж слѣзли на суша въ Кинтапръ; и докато се качили по единъ насинъ, за да избѣгатъ отъ тѣхния пхтъ, цѣлото видение се изгубило.

Едно видение отъ смщия родъ се случило прѣзъ първитѣ години на настоящето XIX столѣтие въ Падерборнъ, Вестфалня, и било видѣно най-малко отъ тридесетъ души; това било случай на второ-виждане — една способностъ не рѣдка въ тѣзи мѣста — защото подпръ нѣколко години, тъкмо на смщото мѣсто, станалъ прѣгледъ на двадесетъ хиляди души войници.

Понѣкога, обаче, подобни привидни армии се виждатъ на мѣста, гдѣто армии отъ дѣйствителни хора не сж могли и не могатъ да минатъ. Единъ твърдѣ интересенъ разказъ за таково едно видение дава мисъ Хариетъ Мартино, въ своето описание на английскитѣ езера.¹⁾ Тя пише тѣй:

Тази Саутеръ или Саутра Фелъ е планината, по която сж били видени видения на духове съ милиарди, въ продължението на десетъ години прѣзъ миналото XVIII столѣтие. Видението било наблюдавано отъ двадесетъ и шесть зрители първенци и отъ всичкитѣ жители на колибитѣ наблизо въ продължение на два часа и половина, подиръ което то се изгубило. Планината, нека се помни, е пълна съ ур-

¹⁾ Miss Harriet Martineau, The English Lakes.

ви, които не позволяват на никакви групи хора да минават; а сѣверната и западната страна прѣдставляватъ чисто перпендикулярни стѣни отъ по 300 метра.

Вечерта на най-голъмия лѣтенъ день, 1735, единъ отъ работниците на мистеръ Ланкастеръ, половинъ мила далечъ отъ планината, видѣлъ источната страна на нейния върхъ покритъ съ войски, които продължили своя пътъ напрѣдъ въ продължение на единъ часъ. Тѣ идѣли въ отдѣлни части отъ една възвишеностъ на сѣверъ и се изгубвали въ една впадина на върха. Когато бѣдниятъ работникъ разказалъ своето видение, той билъ нападнатъ отъ всички, както обикновено се случва съ тѣзи, които видятъ нѣщо необикновено. Двѣ години подиръ това, сжщата вечеръ на тоя день, мистеръ Ланкастеръ видѣлъ на планината нѣколко души, които слѣдвали задъ своитѣ коне, като кога се връщатъ отъ ловъ. Той съвсѣмъ не обърналъ внимание на това; но подиръ десетъ минути погледналъ пакъ, но този пътъ той видѣлъ хората възседнали и послѣдвани отъ една нескончаема върволица войски, петъ души въ редъ, идейки отъ възвишението къмъ падината както прѣди. Цѣлата фамилия видѣла това: войскитѣ маневрирали, всѣка рота командувана отъ офицеръ на конь, който принуекалъ назадъ и напрѣдъ. Съ приближаването на мрака, дисциплината като че започнала да отслабва, войскитѣ се размѣсили, отивали съ нееднаква бързина, до като всичко се изгубило въ мрака. Сега, цѣлата фамилия Ланкастерци била тоже осмѣна, както и тѣхния работникъ по напрѣдъ. Но оправданието имъ не закѣснѣло.

Сжщо вечерта на най-голъмия день прѣвъ ужасната 1745 година, двадесетъ и шесть лица, набърже повикани отъ фамилията, видѣли всичко, що фамилията видѣла прѣди сама, и даже повече. Сега се виждали и коля да се бъркатъ съ войскитѣ, а всѣки единъ знаелъ, че никакви кола не могатъ да ходятъ по върха на Саутеръ Фелъ. Количеството на войскитѣ било извънредно голѣмо; защото войскитѣ изгълвали едно пространство отъ половинъ мила и вървѣли бърже дори до вечерта — когато все още продължавали да вървятъ. Въ тѣзи видения нѣмало нищо мъгливо или неясно. Тѣй дѣйствително се показвало всичко, щото нѣкои отъ хората ходили на другата сутринъ да ви-

дятъ стжикитѣ на конетѣ; и безкрайно удивени биле тѣ, когато видѣли, че нѣмало никаква слѣда, нито върху трѣва ни върху шубръчка. Зрителитѣ потвърдили цѣлото видение съ клетва прѣдъ властѣта; разбира се, ужасни били ожиданията на цѣлата страна отъ приближающето Шотландско възстание.

Още двѣ други лица видѣли нѣщо отъ този родъ въ междината на описанитѣ случаи — именно въ 1743 г. — но никому не казали, за да избѣгатъ подигравкитѣ, на които съѣдитѣ имъ били подложени. Мистеръ Уренъ отъ Уилтонъ Холъ и негова работникъ видѣли една лѣтна вечерь единъ човѣкъ съ куче на планината да прѣслѣдва нѣколко коня по едно мѣсто тѣй стрѣмно, щото едвали е възможно конь да направи и двѣ крачки по него. Бързината, съ която тичали била тѣй голѣма, и тѣхното изгубване къмъ южния край на планината тѣй бързо, щото мистеръ Уренъ и слугата му отишли на другата сутринъ да търсятъ тѣлата на убититѣ човѣкъ и конь. Но не намѣрили никаква слѣда ни отъ човѣкъ, ни отъ конь, ни отъ куче и се върнали, като не проговорили никому нищо. А когато проговорили, тѣ не били третирани по-добрѣ, въпрѣки клетвеното свидѣтелство на двадесетъ и шестъ души.

Колкото се отнася до обяснението на това явление, редакторътъ на *Lonsdale Magazine* казва (т. II, стр. 313), че било открито, какво вечерьта на най-дългия день прѣзъ 1745 г. бунтовниците „се упражнявали по западния брѣгъ на Шотландия, и тѣхнитѣ движения сж били отразени чрѣзъ нѣкоя прозрачна мъгла, подобно на Фата Моргана“. Това обяснение не е динъ близо до истината; но, до колкото знаемъ, това е единичкото, което можемъ да пмаме. Както и да е, тѣзи факти изкарали на явѣ много други видения отъ сжкия родъ въ Лейчестершаиръ въ 1707 г. и традицията за движението на войски по Хелвелшиъ, вечерьта на сражението при Марстонъ Муръ.

Срѣщаме още случаи, въ които сж видени стада отъ овци да вървятъ по пзвѣстни пѣтища, сжщо разни германски разкази за кавалкади отъ ловджии и крадци.

Сега, както често се случавя при изслѣдването на окюлтнитѣ явления, много могатъ да бж-

дагь причинитѣ на тѣзи случки, и всѣка една отъ тѣхъ може да бѣде взета като еднакво истинска причинителка на явлението, но поради отсѣтствието на по-пълни свѣденія ние можемъ само да налучкуваме, като коя е истинската причина на дадегь особенъ случай.

Обяснението, което обикновено се дава, е, че видението е просто едно отражение, като въ миражъ, на движението на една дѣйствителна часть войска. Азъ самъ съмъ виждалъ на нѣколко пѣти обикновенъ миражъ, и зная нѣщо за чудесната му сила да заблуждава; но струва ми се, че тукъ ние трѣбва да имаме нѣкой съвѣтъ новъ родъ миражъ, съвършено различенъ отъ този извѣстенъ сега на модерната наука, за да обяснимъ тѣзи странни разкази за видения, нѣкои отъ които минаватъ само на нѣколко крачки далечъ отъ зрителитѣ.

Прѣди всичко, тѣ могатъ да бѣдатъ, като на-примѣръ въ Вестфалския случай, горѣ цитиранъ, просто случаи на прѣдвиждане въ гигантски размѣри — отъ кого наредени и съ каква цѣль, не е лесно да се налучка. Тѣ могатъ да принадлежатъ на миналото вмѣсто на бѣдащето и да бѣдатъ просто отражения на сцени отъ акашовитѣ записи — макаръ и тукъ да не се вижда причината и метода на подобни отражения.

Има много племена природни духове, които сж напълно способни, ако искатъ да сторятъ това по нѣкоя причина, да произведатъ подобни видения чрѣзъ тѣхната чудесна сила на внушение¹⁾ (вижъ теософско ръководство № 5, стр. 60) и такова едно дѣло твърдѣ много подхожда на тѣхната каприциозна натура да си играятъ поиѣкога съ хората, като ги заплашватъ, или правятъ да се удивляватъ. Или пъкъ може да бѣде пакъ тѣхно дѣло, но когато

¹⁾ Това е силата да внушатъ на човѣка такива видения, каквито искатъ, и тѣй живи като да сж реални. Тази сила достигатъ чрѣзъ практика много индийски факири, които благодарение на нея правятъ всевъзможни „чудеса“. Има и европейци фокусници, които сж научили този секретъ.

искать да прѣдупрѣдятъ своитѣ приятели човѣци за явления, които има да станатъ. Струва ми се, като че ли едно отъ тѣзи прѣдположения може да се вземе като най-разумно обяснение на тѣзи необикновени явления, описани отъ мисъ Мартино — разбира се, ако ние можемъ да се облегнемъ върху тѣхната достовѣрность.

Друга една възможность е тази, когато съ били прѣсторени на войници групи отъ природни духове въ момента, когато тѣ извършватъ съ такава голѣма радостъ нѣкои отъ тѣхнитѣ обикновени движения, макаръ че трѣбва да се прибави, какво едва ли тѣ могатъ да бждатъ взети за войнишки маневри освѣнъ отъ крайно невѣжитѣ.

Виденията отъ стада животни съ навѣрно въ повечето случаи прости отражения на записи, но има примѣри, които, подобно „разбойницитѣ“ въ германскитѣ приказки, принадлежатъ къмъ единъ съвѣмъ различенъ родъ явления, съвѣмъ чужди за прѣдмета на тази книга. Ученицитѣ на окюлтизма съ запознати съ факта, че обстоятелствата на нѣкои сцени на ужасъ и страсти, такива като нѣкое изключително ужасно убийство, могатъ случайно да се прѣповтарягъ по единъ такъвъ начинъ, щото и едно малко разширение на душевнитѣ способности може да ги възршиеме; и по нѣкога се случаватъ, че разни животни съ съставяли частъ отъ окръжающата срѣда на убийството, слѣдователно и тѣ биватъ възпроизведени отъ дѣйствието на прѣстѣпната съвѣсть на убийцата (вижъ ръководство № 5, стр. 85) ¹⁾.

Навѣрно всички явления, които съ послужили за основа на разни разкази за разбойници и ловджии, могатъ изобщо да бждатъ поставени подъ тази (послѣдня) категория ²⁾. Очевидно, това е обяс-

¹⁾ На този въпросъ авторътъ посвещава цѣлата глава XXII отъ своето съчинение *Другата страна на смъртта*. Вижъ № 3 на Библиотека.

(Прѣв.).

²⁾ Произведено отъ събуденото съзнание на прѣстѣпника.

(Прѣв.).

ненето на нѣкои отъ виденията на армии, такива като знаменитото прѣповторение на сражението при Еджехилъ, което се е случило извѣстно врѣме слѣдъ датата на самото сражение, както се свидѣтелствува отъ мировия съдния, единъ свещеникъ и други очевидци, въ една странна съврѣменна брошура подъ названието *Prodigious Noises of War and Battle, at Edgehil, near Keinton, in Northamptonshire*. Споредъ брошурата, този случай е билъ изслѣдванъ на врѣмето отъ нѣкои офицери отъ армията, които ясно сж познали много отъ фигуритѣ, които видѣли. Това сигурно прилича на случай, когато несдържанитѣ страсти на човѣка задъ гроба по нѣкои странни начини материализиратъ записитѣ, които съдържатъ собственитѣ му дѣла.

Въ нѣкои случаи се вижда много ясно, че видениятѣ стада животни сж просто тѣли отъ нечисти искусствени елементи, които взематъ тази форма за да се хранятъ отъ отвратителнитѣ изпарения на нѣкои особено ужасни мѣста, такива като мѣстата дѣто има бѣсплка. Единъ примѣръ отъ този родъ намираме въ прочутитѣ „*Gyb Ghosts*“ или духове на бѣсплката, описани въ „*Още изрци отъ невидимия миръ*“, (стр. 109), много пхти виждани въ видъ на стада отъ полу-формени свино-подобни смѣщества, които тичатъ нагорѣ надолѣ, ровятъ и се борятъ ноцъ слѣдъ ноцъ около оня печаленъ паметникъ на прѣстѣжленieto. Но тѣзи принадлежатъ по-скоро къмъ случаетѣ на материализиране на смѣщества, отъ колкото къмъ тѣзи на ясновидство.

ГЛАВА IX.

МЕТОДИ ЗА РАЗВИТИЕ.

Когато човѣкъ се убѣди въ дѣйствителността на цѣлнната способностъ ясновидство, неговиятъ първъ въпросъ обикновено е „Какъ мога самъ азъ

да развия въ себе си тази способностъ, за която се казва, че била се намирала скрита въ душата на всѣки човѣкъ?“

Сега, истината е, че съществуватъ много методи, по които тя може да бѣде развита, но само една е тя, която може съ сигурностъ да се прѣпорѣчва на всички — за нея ние ще говоримъ най-послѣ. Между пенапрѣднатитѣ народи срѣщаме да употрѣбаватъ разни недостойни методи; нѣкои неарпански племена въ Индия, напимѣрь, употрѣбаватъ упоителни билки, или вдѣхватъ зашемадяющъ димъ; дервишитѣ¹⁾ достигатъ това чрѣзъ въртение въ единъ лудешки религиозенъ танцъ, докато танцюющиятъ доде до зашемадяване и безчувственостъ; между послѣдователитѣ на отвратителния култъ на Вуду²⁾ употрѣбаватъ ужасни жертвопринасяния и мръсни церемонии отъ характеръ на черна магия. За щастие методи като тѣзи не се срѣщатъ между хората на нашата раса, но пъкъ се срѣщатъ хора, които си играятъ съ това древно искуство, като за тази цѣль употрѣбаватъ разни срѣдства на себе-хишнотизиране, такива като приковаване погледа въ свѣтли точки, или прѣшовтаряне нѣкою фраза, докато настѣпи състоянието на полу-поглуцяване; когато пъкъ други се стараятъ да достигнатъ до същитѣ резултати чрѣзъ индийската система на орегулиране диханието.

Безъ никакво съмнѣние всичкитѣ тѣзи методи сж осѣдителни, защото сж съвѣмъ опасни за обикновения човѣкъ, който не разбира, какво върши — койго прави слѣпишката опити въ единъ миръ, който не познава. Даже методата за постигане ясновидство чрѣзъ подлагане себе си на месмеризиране е такава, отъ която азъ самъ бихъ се отклонилъ съ най-пълно отвръщение; и наистина, никой не трѣбва да прѣдприема това, освѣнъ въ случая, когато има пълно довѣрие и симпатия между магнетизатора и магнитизирания, а също когато и двамата сж съвършено

1) Монаситѣ на мохамеданизма.

2) Едно африканско племе.

(Прѣв.).

(Прѣв.).

чисти по сърдце и душа, по умъ и намѣрение, — нѣщо, което човѣкъ днесъ намира твърдѣ нарѣдко, само между най-великигѣ свети мъже.

Експериментигѣ съ месмерически прѣнасяния сѫ отъ най-дълбокѣ интересъ, защото чрѣзъ тѣхъ скептикѣтъ може да се убѣди въ реалността на ясновидството, но, освѣнъ при условия, които току-що поменахъ — условия, които, сигуренъ съмъ, сѫ твърдѣ рѣдки сега — азъ никога не бихъ посвѣтвалъ нѣкого да се подлага на тѣхъ.

Месмеризмѣтъ сѣ цѣль да е лѣкува (въ който, безъ привеждане пациента въ трансъ, се прави усилие да се отслаби болката, да се прѣмахне болестѣта, или да се даде жизнена енергия съ магнетически пасове) е нѣщо съвсѣмъ друго; и ако магнетизаторѣтъ, даже когато е съвсѣмъ необученъ, има добро здравие и е въодушевенъ отъ чисто намѣрение, тогава нѣма да се причини никакво зло на болния. Въ краенъ случай, като кога трѣбва да се прави хирургическа операция, човѣкъ може да се подложи на месмерически трансъ, но той трѣбва да знае, че това не е нѣщо, сѣ което човѣкъ може да си играе безнаказано. Наистина, азъ бихъ най-горещо посвѣтвалъ всеки едного, който би ми направилъ честь да иска моето мнѣние по въпроса, никога да не се залавя сѣ каквито да е опитни изслѣдвания въ областѣта на свѣрхнормалнигѣ (за него) сили на природата, докато не е прочелъ най-внимателно всечко, що е писано по въпроса, или — което е най-добро отъ всечко — докато не се намира подъ ръководството на пригоденъ учитель.

Но, ще се попита, гдѣ може да се намѣри такѣвъ учитель? — Сигурно не между тѣзи, които обявяватъ себе си учители, които прѣдлагатъ да прѣдадатъ за толкова и толкова лева свещенитѣ мистери на вѣковетѣ, или които държатъ „кружоци за развитие“, въ които могатъ да влѣзатъ всечки случайни минувачи сѣ входъ по толкова и толкова лева на глава.

Въ настоящето съчинение се каза твърдѣ много

за необходимостта отъ внимателно обучение — за голѣмитѣ прѣимущества на обученія ясновидецъ прѣдъ необученія; но това пакъ ни повръща назадъ къмъ сжщия въпросъ — гдѣ може да се намѣри това добро учение?

Отговорътъ е, че учението може да се намѣри тамъ, гдѣто винаги се е намирало, отъ какъ е започнала исторіята на свѣта — въ ржцѣтѣ на Великото Бѣло Братство отъ адепти, които стоятъ днесъ, както сж стояли винаги, задъ гърба на човѣшката еволюция, като я ръководятъ и подпомагатъ подъ закрилата на великитѣ космически закони, които сж за насъ Волята на Вѣчния.

Но какъ, ще бжде попитано, можемъ ние да се приближимъ до тѣхъ? Какъ може жаждущиятъ за знание да имъ покаже, че той иска да бжде тѣхенъ ученикъ?

Пакъ казвамъ, само чрѣзъ методитѣ осветени отъ вѣковетѣ. Нѣма другъ новъ начинъ, по който човѣкъ безъ трудъ и безпокойства да стане достоенъ ученикъ на тази Школа — нѣма другъ царски пхтъ, който да води къмъ знанието. Днесъ, сжщо както и въ древността, който иска да привлече тѣхното внимание, трѣбва да тръгне по бавния и труденъ пхтъ на себеразвитието — трѣбва да се научи прѣди всичко да има пълна контрола надъ себе си и да се постараетъ самъ да направи себе си това, което трѣбва да бжде. Стадитѣ на пхтия не сж секретни; азъ ги дадохъ най-подробно въ моята книга *Невидими Помагачи* (*Invisible Helpers*), тъй че нѣма защо да ги повтарямъ тукъ. Но това не е единъ лесенъ пхтъ за слѣждане; все пакъ, — рано или късно, всички трѣбва да тръгнатъ по него, защото великия законъ на еволюцията влачи човѣшкия родъ бавно но сигурно къмъ неговата цѣль.

Именно отъ тѣзи, които се стрѣмятъ напредъ по пхтия на съвършенството, великитѣ учители избиратъ своитѣ ученици; и само когато човѣкъ прави себе си достоенъ за поука, тогава той върви по пхтия, който ще го заведе при учението. Безъ това

качество, само членство въ ложа или общество, дали секретни или открити, нѣма да повдигне никого нищо крачка напредъ. Вѣрно е, както всички знаемъ, че Теософското Общество бѣше основано по желанието на нѣкои отъ тѣзи Учители, и че нѣкои отъ неговитѣ членове бѣха избрани, за да минатъ въ по-близки общения съ тѣхъ. Но изборътъ зависи отъ старанието на кандидата, а не отъ простото членство въ Обществото, или което и да е тѣло вътрѣ въ него.

Този, прочее, е единичкия абсолютно сигуренъ пътъ за развитието на ясновидството — именно, да тръгне човѣкъ съ всичката сила на своята душа по пътя на нравственото и уметвено развитие въ разнитѣ стадии на който тази или друга способностъ сама ще започне да се проявява. Все пакъ има една практика, която се прѣпоръчва отъ всички религии еднакво — която, ако бѣде вършена старателно и съ подобающето благоговѣние, никакво зло нѣма да стори никому, и съ нея по нѣкога се е достигало до твърдѣ добъръ типъ ясновидство; това е практиката на съзерцаването (медитацията).

Нека всекой си избере извѣстно време прѣзъ деня — време, когато той може да бѣде сигуръ, че не ще бѣде тревоженъ, прѣдпочтително денѣ прѣдъ ноцѣ — и нека се постараетъ за нѣколко минути да задържи своя умъ съвѣмъ свободенъ отъ каквито и да е земни мисли; когато достигне това, нека отпрати всичката сила на своето същество къмъ най-висшия духовенъ идеалъ, когото той знае. Той ще види, че да достигне пълна контрола надъ своята мисль, е много по-трудно отъ колкото прѣдполага, но когато достигне това, то ще бѣде благотворно за него въ всеко отношение; заедно съ повдигането и събирането мисльта, той ще види, че все по-нови и по-нови минове ще се откриватъ прѣдъ погледа му.

При все това, ако тѣзи, които тѣй жадно желаятъ да притежаватъ ясновидство, достигнатъ такова само за единъ день или часъ, то е още съмнително, дали тѣ биха желали да задържатъ този даръ

за по-дълго време. Наистина, то открива прѣдъ тѣхъ нови миpове за изучаване нови сили за полезна работа, и по тая послѣдна причина мнозина отъ насъ намиратъ, че заслужва човѣкъ да го владѣе; но трѣбва да се помни, че за тѣзи, които длъжности все още ги задържатъ въ живота, то не е блаженство съвѣмъ чисто отъ примѣси. За тогова, чието виждане е отворено, страданията и мизерията, злото и лакомията на свѣта падатъ като вѣченъ товаръ върху плѣщитѣ му, тѣй че въ раннитѣ дни на своето ново виждане той често се чувствува склоненъ да извика заедно съ Шиллера:

Dein Orakel zu verkünden, warum warfest du mich hin
In die Stadt der ewig Blinden, mit dem angeschlossen
loss'nen Sinn?

Frommt's, den Schleier aufzuheben, wo das nahe
Schreckniss droht?

Nur der Irrthum ist das Leben; dieses Wissen ist
der Tod.

Nimm, O nimm die traur'ge Klarheit mir vom Aug'
den blut'gen Schein!

Schrecklich ist es deiner Wahrheit sterbliches Ge-
fäss zu seyn!

—което може да се приведе така: „Защо ме хвърли ти тѣй въ града на вѣчно слѣпитѣ, да провъзгласявамъ твой оракулъ, съ отворено чувство? Каква полза да се повдигне завѣсата тамъ, гдѣто тъмата е подобра? Само невѣжеството е животъ; това знание е смъртъ. Вземи си назадъ това печално ясно-виждане; вземи отъ моитѣ очи тази жестока свѣтлина! Ужасно е да бѣде човѣкъ смъртенъ каналъ на своята истина“ И подиръ това на края пакъ извиква: „Дай ми назадъ моята слѣпота, щастливата слѣпота на моитѣ чувства; вземи си назадъ твой ужасенъ даръ!“

Но, разбира се, това е едно чувство, което прѣминава, защото новото виждане скоро открива прѣдъ притежателя му това, което е задъ страданията — скоро докарва въ душата непоклатимата сигурностъ, че каквато и да е вънкашността на

свѣта, всички нѣща безъ сѣнка на съмнѣние работятъ задружно за крайното добро на всичко. Той разсъждава, че грѣхътъ и страданието съществуватъ, дали е способенъ той да ги вижда или не, и че когато ги вижда той е по-способенъ да помага, отколкото ако работи въ тъмнината; и тъй последователно той се научава да носи своя дѣлъ отъ тежката карма¹⁾ на свѣта.

Има нѣкои заблудени смъртни, които, като иматъ доброто щастие да притежаватъ една малка частъ отъ тази висока способностъ, до толкова сж лишени отъ здравъ смисълъ, щото употрѣбаватъ този даръ за разни недостойни цѣли — даже и афиширатъ себе си като „яеновидци, които даватъ наставления за това какъ да се намѣри работа“! Излишно е да се казва, че такова едно употрѣбление на способността е просто осквернение и унижение на дара — нѣщо, което показва, че негова нещастенъ притежателъ е достигналъ по нѣкой начинъ да го владѣе, прѣди моралната страна на природата му да е била достатъчно развита, за да може да устои на напрѣжението, което тя докарва. Стига само човѣкъ да види, какво количество лоша карма такъвъ единъ нещасникъ си събира²⁾, за да обърне изведнажъ своето отврѣщение къмъ светотатника въ съжаление.

Понѣкога забѣлѣзватъ, че съществуването на яеновидство прѣмахва всѣка тайна и дава на човѣка безгранична сила да се рови изъ секретитѣ на другитѣ. Нѣма съмнѣние, то дава, обаче забѣлѣжката е странна въ очитѣ на този, който разбира нѣщо отъ въпроса. Такава една бѣлѣжка би била твърдѣ на мѣстото си за твърдѣ-ограничениитѣ способности на единъ „яеновидецъ, който дава свѣти“, но който прави тази бѣлѣжка по отношение владѣющитѣ напълно способността, забравя три ос-

¹⁾ Грубо казано, отъ несвършенството и грѣховността на свѣта. (Прѣв.).

²⁾ Т. е., какъ туря въ дѣйствие причини, които ще му докарать лоши слѣдствия въ бъдещето.

новни пѣща: първо, съвсѣмъ е необяснимо, какъ единъ човѣкъ, който има такова шпроко поле за изслѣдвания, открити прѣдъ неговото пълно ясновидство, може да има и най-слабото желание да се възшира върху нищожнитѣ малки секрети на когото и да било; второ, даже ако по нѣкоя невъзможна случайность напшиятъ ясновидецъ *има* такова нескромно любопитство да се рови въ секретитѣ на другитѣ, той тамъ тоже, както и тукъ, има това, което се казва честъта на благородни човѣкъ, която и тамъ, както и тукъ, ще въепре човѣка да не удовлетворява своето любопитство; и трето, винаги ученикътъ щомъ като започнатъ да се откриватъ неговитѣ способности, получава най-пълни наставления относително границитѣ, въ които може да ги употребява.

Казано на кжсо, тѣзи ограничения сж такива, че той нѣма да любопитствува за хорекитѣ тайни, че нѣма да употребява способността за егостични цѣли, и нѣма да показва на хората, че притежава тази способностъ (нѣма да прави „чудеса“). Това ще каже, че сжщитѣ съображения, които ржководитѣ човѣка съ здравъ смисълъ тукъ на земята, трѣбва да го ржководятъ и на астралното и менталното поле; че ученикътъ при никакви условия не трѣбва да употребява силата, която му дава неговото добавъчно знание, съ цѣлъ да подтикне себе си напрѣдъ въ живота, или въобще за каквато и да било изгода; и че той никога не трѣбва да дава това, което въ спиритическитѣ кръгове се казва „доказателство“ — т. е., да направи каквото и да било, което би доказало на скептика въ физическото поле, че той притежава нѣщо, което се казва да е нѣкаква необикновена сила.

По отношение послѣдната точка често питатъ: „Но защо да не даде? — то гѣй лесно би убѣдило скептика, и слѣдователно, това би било едно добро!“ Но тѣзи критици забравятъ факта, че, прѣди всичко, никой отъ тѣзи, които знаятъ нѣщо, нѣматъ желание да убѣждаватъ скептицитѣ, или да се тре-

вожатъ и най-малко за настроението на скептицитѣ къмъ това или онова направление; и второ, тѣ не могатъ да разбератъ, че много по-добрѣ е за скептика постенено да се повдига до уметвената оцѣнка на фактитѣ въ природата, отъ колкото да бѣде въведенъ изведнажъ чрѣзъ нѣкое чудо въ тѣхната срѣда. Но този въпросъ бѣше добрѣ разясненъ прѣди много години въ книгата на мистеръ Синетъ Occult World, и безполезно е да прѣповтаряме тукъ аргументитѣ изложени веднажъ тамъ.

Твърдѣ трудно е за нѣкои отъ нашитѣ приятели да схванатъ, че глумавитѣ безсѣдържателни разговори и пустото любопитство, които тѣй много изпѣлватъ живота на безмозѣчното болшинство на земята, не могатъ да иматъ мѣсто въ по-реалния животъ на окюлтния ученикъ; тѣй че тѣ понѣкога питатъ, дали, даже безъ специално желание да види, единъ ясновидецъ нѣма случайно да наблюдава нѣкои секрети, които друго лице нека да крпе, по смѣния начинъ както човѣкъ може да зърне една дума въ шемото на друго, случайно попаднало прѣдъ очитѣ му. Разбира се той може, по какво ако е сторилъ това? Честниятъ човѣкъ веднага ще си отвърне очитѣ, както въ една случай, тѣй и въ другия, и това ще бѣде като да не е видѣлъ нищо. Ако запитвачитѣ можаха само да схванатъ идеята, че никой окюлтистъ не нека да знае работитѣ на никого, освѣнъ ако се касае да му помогне, и че той самъ има твърдѣ много работа, която трѣбва да върши, то нѣмаше да бѣде толкова трудно за тѣхъ да разбератъ твърдѣ широкия животъ на упражнения ясновидецъ.

Даже отъ малкото, което казахъ по отношение ограниченията, които се налагатъ на ученика, ще се види, че въ твърдѣ много случаи той ще знае много повече отколкото е свободенъ да каже. Разбира се, въ една много по-широка смѣсль, това е вѣрно и за самитѣ велики учители на Мъдростѣта, и ето защо тѣзи, които иматъ привилегията по нѣкога да влизатъ при тѣхъ, обрѣ-

щатъ внимание и на най-малката тѣхна дума, даже по въпроси съветѣмъ вѣнъ отъ специалното учение. Защото миѣнието на единъ Учитель, или даже на единъ отъ неговитѣ най-горни ученици, по който и да билъ въпросъ, е миѣние на човѣкъ, който има възможность да сѣди много по-точно отъ насъ.

Неговото положение и неговитѣ широки способности въ сѣщность принадлежатъ на цѣлото човѣчество, и колкото далечъ да сме ние сега отъ тѣзи велики способности, все пакъ ще бѣдатъ тѣ наши единъ день. Но колко много ще се различава тогава този старъ свѣтъ отъ това що е той сега, когато цѣлото човѣчество ще притежава пълно ясновидство! Помислете каква ще бѣде разликата по отношение историята, кѣгато всички ще могатъ да четатъ акашовитѣ записи; по отношение науката, когато всичкитѣ природни процеси, за които ние сега само имаме хипотези, ще стоятъ открити прѣдъ учения и той ще слѣди цѣлото тѣхно развитие; по отношение медицината, когато и докторъ и боленъ ще могатъ еднакво ясно да видятъ както болестъта тѣй и дѣйствието на лѣкарството; по отношение философията, когато вече не ще има основание за споръ по основнитѣ ѝ начала, защото всички еднакво ще могатъ да виждатъ една по-голѣма часть отъ истината; по отношение труда, когато работата ще бѣде само една радость, тѣй като вѣрки човѣкъ ще бѣде поставенъ да върши само това, на което той е способенъ; по отношение възпитанието, когато уметѣ и сѣрдцата на дѣцата ще сѣ отворени прѣдъ учителя, който ще се старае да формира тѣхнитѣ характери; по отношение религията, когато не ще има вече основание за споръ по нейнитѣ широки догми, тѣй като истината за състоянията на човѣка послѣ смъртъ, и истината за Великия Законъ, който управлява свѣта, ще бѣдатъ открити прѣдъ очитѣ на всички.

И надъ всичко друго, колко по-лесно ще бѣде тогава на развититѣ хора да си помагатъ единъ другому при онѣзи много по-свободни условия! Въз-

можноститѣ, които ще се отворятъ тогава за ума, сж като величествени гледки прострени по всички направления, тъй че нашиятъ седми кръгъ¹⁾ ще бѣде наистина единъ златенъ вѣкъ²⁾. Голѣмо щастие е за насъ, гдѣто тѣзи велики способности нѣма да се откриятъ въ цѣлото челоуѣчество, докато то не се повдигне на едно много по-високо равнище както въ нравственностъ тъй и въ мъдростъ, защото иначе щѣхме да прѣновторимъ още веднажъ, само при много по-лоши условия, ужасното падане на великата Атланска цивилизация, прѣдставителитѣ на която не можаха да схванатъ, че увеличената сила подразбира и увеличена отговорностъ. При все това ние самитѣ бѣхме, повечето отъ насъ, между самитѣ тѣзи хора; нека се надѣваме, че сме станали помъдри отъ уроцитѣ на тази грѣшка, и че когато се открие прѣдъ насъ още веднажъ възможността за по-широкъ животъ, да можемъ да понесемъ по-леко изкушението³⁾.

1) Seventh round. Теософията учи, че развитието на челоуѣчеството става въ строго опрѣдѣлени периоди, наречени кръгове. Сега ние току що сме прѣминали половината на четвъртия отъ всичкитѣ седемъ. Въпросътъ е третиранъ по-подробно въ *Древната Мъдростъ* отъ Мицеъ Безантъ и *Растенето на Душата* отъ Мистеръ Спитъ. (Прѣв.).

2) До една религиитѣ учаха и учатъ за „златенъ вѣкъ“ въ бъдещето; това е защото всичкитѣ основатели на религиитѣ, излѣзли отъ горѣпоменатото Велико Братство отъ Учители, сж знали, че това е сигурно бъдеще за цѣлото челоуѣчество. (Прѣв.).

3) Това може да покаже до нѣгдѣ причината, поради която въ близкото минало (слѣдъ горнитѣ катастрофи) и днесъ притежателитѣ на секретитѣ на природата не ги откриватъ никому освѣнъ слѣдъ продължително и строго изпитване нравствената сила на кандидата. (Прѣв.).

